

Täysistunto

Keskiviikko 26.4.2017 klo 14.01—17.55

Täysistunto alkoi klo 14.01. Täysistunto päättyi klo 17.55.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (14.01—16.02) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (16.02—17.55).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 10/2017 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 4/2017 vp

Pöytäkirjan liite Muutosehdotus 21.4.2017 Liite 2A

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Keskustelu asiasta päättyi 25.4.2017 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Satu Hassi Silvia Modigin kannattamana tehnyt perusteluja koskevan ehdotuksen, joka on monistettuna jaettu edustajille. (Liite 2A)

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Satu Hassin ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 88, ei 33; poissa 78 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 10/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen.

Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisilain 2 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 37/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelua tästä asiakohdasta käydään kello 15:een saakka eli yhden tunnin ajan. Lähetekeskustelua jatketaan tarvittaessa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Mikäli keskustelu päättyy ennen kello 15:tä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan eli 4. asiakohtaan.

Keskustelu

14.04 Sisäministeri Paula Risikko (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Poliisilla tulee olla edellytykset erilaisten yleisötapahtumien järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen mahdollisesti nopeastikin muuttuvassa turvallisuustilanteessa. Säännösten tulee tarvittaessa mahdollistaa turvallisuustarkastusten toimittaminen kattavasti eri tilanteissa yleisötilaisuuksissa ja -tapahtumissa. On tarpeen, että poliisimies voi tilanteen edellyttäessä tarkastaa henkilön sen varmistamiseksi, ettei hänellä ole hallussaan esineitä tai aineita, joiden hallussapito tilaisuudessa on kiellettyä.

Nyky säännöksissä on havaittu täydentämistarpeita sen suhteen, missä tilanteissa ja milloin esineitten ja aineiden varalta poliisimies voi toimittaa turvallisuustarkastuksen erilaissa tilaisuuksissa. Epäselvyyttä on ilmennyt myös siinä, minkä säännösten nojalla poliisimies on oikeutettu toimittamaan tarkastuksen. Hallitus esittää, että poliisilain turvallisuustarkastussäntelyä täydennetään ja täsmennetään siten, että poliisilla olisi tilanteen edellyttäessä mahdollisuus nykyistä kattavammin turvallisuustarkastusten tekemiseen erityistä suojelua tai erityistä valvontaa edellyttävissä tilaisuuksissa ja tapahtumissa.

Arvoisa rouva puhemies! Ehdotetun lain tavoitteena on erilaisten tilaisuuksien järjestyksen ja turvallisuuden lisääminen mahdollistamalla kattavammat poliisin toimittamat turvallisuustarkastukset tilaisuuksien alueella ja läheisyydessä. Tavoitteena on estää vaaraa aiheuttavien ja muuten laittomien esineiden ja aineiden kulkeutumista yleisötilaisuuksiin ja mahdollistaa niiden hallussapitoon puuttuminen nykyistä tehokkaammin yleisötilaisuuksissa ja -tapahtumissa. Tavoitteena on muun muassa estää huumausaineiden laiton levittämistä yleisötapahtumissa. Poliisimiehen turvallisuustarkastusoikeutta ehdotetaan laajennettavaksi sekä alueellisen että esineellisen [Hälinää — Puhemies koputtaa] ulottuvuuden osalta siten, että se vastaisi pitkälti voimassa olevaa järjestyksenvalvojan turvallisuustarkastusta koskevaa säntelyä. Esityksessä ei ehdoteta uusia menettelytapoja turvallisuustarkastuksen toimittamiseen.

Esitetyillä poliisilain muutoksilla varmistettaisiin, että poliisimiehellä on alueellisesti riittävän kattava oikeus tilaisuuksien järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen välttämättä edellyttämän tarkastuksen suorittamiseen. Poliisimiehen oikeus turvallisuustarkastuksen toimittamiseen kattaisi lähtökohtaisesti kaikilla tilaisuuden järjestämis-, tapahtuma- ja majoitusalueilla ja niiden välittömässä läheisyydessä olevat henkilöt, ei kuitenkaan kotirauhan suojaamassa paikassa olevaa henkilöä. Poliisimiehen oikeutta turvallisuustar-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

kastuksen toimittamiseen ei enää rajoitettaisi ainoastaan tilaisuuteen saapuviin, sieltä poistuviin ja tilaisuuden järjestämispaikan tai majoitustilojen välittömässä läheisyydessä oleviin henkilöihin.

Voimassa olevien säännösten mukaan poliisimiehellä on oikeus tarkastaa henkilö ainoastaan sen varmistamiseksi, ettei hänellä ole hallussaan sellaisia esineitä, joilla voidaan aiheuttaa vaaraa henkilön turvallisuudelle. Esityksen mukaan poliisihenkilö voisi tarkastaa henkilön vaarallisten aineiden, [Hälinää — Puhemies koputtaa] vaarallisten esineiden varalta mutta myös sen varmistamiseksi, ettei henkilöllä ole hallussaan esineitä tai aineita, joiden hallussapito tilaisuudessa on muutoin laissa tai lain nojalla kielletty. Esimerkiksi huumausaineiden laittoman levittämisen estämisen tehokkuus ja kattava valvonta tilaisuuksissa saattavat edellyttää, että turvallisuustarkastus voidaan suorittaa sekä tilaisuuden järjestämisalueella että sen välittömässä läheisyydessä.

Ehdotetussa laissa korostettaisiin nykysääntelyä selkeämmin suhteellisuusperiaatteen sisältyvää vaatimusta siitä, että turvallisuustarkastus voidaan tehdä vain sillä tavoin ja siinä laajuudessa kuin tilanne välttämättä edellyttää. — Kiitos.

14.08 Mika Raatikainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Olen itse toiminut poliisina myös huumausainepoliisissa ja pidän hallituksen esitystä tarpeellisena ja hyvänä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi poliisilain turvallisuustarkastussääntelyä siten, että poliisilla olisi mahdollisuus nykyistä kattavampien turvallisuustarkastusten tekemiseen erityistä suojelua tai erityistä valvontaa edellyttävissä tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Poliisilla olisi tilanteen välttämättä edellyttäessä oikeus tarkastaa henkilö paitasi vaaraa aiheuttavien esineiden ja aineiden varalta myös sen varmistamiseksi, ettei henkilöllä ole hallussaan sellaisia esineitä tai aineita, joiden hallussapito tilaisuudessa on muuten laissa tai lain nojalla kielletty.

Lisäksi poliisimiehen oikeutta tarkastuksen tekemiseen tilaisuus- tai tapahtumapaikoilla täydennettäisiin nykyisestä siten, että poliisimies voisi tilanteen edellyttäessä kohdistaa turvallisuustarkastuksen myös tilaisuuden järjestämisalueella olevaan henkilöön. Tässä kohtaa on syytä huomata, että esityksessä todetaan selkeästi, että tarkastukselle on aina oltava perusteltu syy eikä säännös oikeuta tekemään ratsiatyypisiä, kehen tahansa kohdistuvia turvallisuustarkastuksia.

Turvallisuustilanne on Suomessa ja muualla heikentynyt, siksikin on hyvä, että hallitus on nähnyt tarpeelliseksi sekä täydentää että täsmentää lakia tarkastusoikeuden alueellisen ulottuvuuden ja tarkastuksen piiriin kuuluvien esineiden ja aineiden osalta. Poliisin käytännön työssä on havaittu, että tarkastustoimivaltuuden alueellista kattavuutta on tilaisuuksien turvallisuuden ylläpidon näkökulmasta tarpeettomasti rajoitettu. Tätä näkökulmaa tukee myös oikeuskirjallisuus. On tarpeen muuttaa lakia niin, että tilanteessa, jossa poliisi saa tilaisuuden aikana uskottavan vihjetiedon siitä, että jollakin tilaisuudessa paikalla olijalla on hallussaan vaarallinen esine tai vaarallista ainetta, poliisilla olisi mahdollisuus turvallisuustarkastusten toimittamiseen.

On myös todettu, että suurissa yleisötilaisuuksissa on tarve ennalta estävässä tarkoituksessa tehtäviin poliisin toteuttamiin tarkastuksiin ilman varsinaista konkreettisen rikos epäilyn olemassaoloa. Suurissa tilaisuuksissa on usein vaikea havaita yksittäistä henkilöä, mutta tilaisuuden turvallisuuden varmistaminen voi kuitenkin edellyttää puuttumista vaaraa aiheuttavien tai muuten laittomien esineiden tai aineiden tuomiseen yleisötilaisuuteen. Hallituksen esityksessä järjestyksenvalvojan lisäksi myös poliisimiehen tulee voida tarkas-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

tuksin valvoa esineiden ja aineiden hallussapidon kiellon noudattamista tilaisuudessa, jos tilanne sitä välttämättä edellyttää. Myös tässä kohtaa on tarpeellista, että poliisin oikeudesta turvallisuustarkastuksen tekemiseen erilaisissa tilaisuuksissa sekä tarkastuksessa noudattavista menettelytavoista säädetään selkeästi poliisilaissa.

Hyvää tässä hallituksen esityksessä on sekin, että säädösten tarkennuksilla parannetaan tilaisuuksien järjestystä ja turvallisuutta niiden alueilla ja läheisyydessä. Näin pystytään myös paremmin estämään vaaraa aiheuttavien ja muuten laittomien esineiden ja aineiden tuomista yleisötilaisuuksiin. Yhtenä pyrkimyksenä on tietenkin estää huumausaineiden laitton hallussapito ja levittäminen yleisötapahtumissa ja niiden järjestämisalueilla. On huomattava, että tarkennukset eivät koske kotirauhan suojaamassa paikassa olevaa henkilöä, niihin on omat pykälänsä.

Koulutetun koiran käyttäminen menettelytapana on myös perusteltua esimerkiksi räjähdysaineiden tai huumausaineiden varalta tehtävän turvallisuustarkastuksen toimittamisessa. Koiran käyttö on käsin tunnustelua vähemmän kohdehenkilön henkilökohtaiseen koskemattomuuteen puuttuva tarkastuksen toteuttamistapa. Laittomien huumausaineiden tuominen yleisötilaisuuksiin voi häiritä tilaisuuksien järjestystä sekä henkilöiden turvallisuutta. Erityisen tärkeänä pidän tätä sellaisissa tilaisuuksissa, joissa on paljon nuoria osallistujia. Päihteiden helppoa saatavuutta pidetään keskeisenä nuorten päihteidenkäytön riskiä lisäävänä tekijänä. [Eero Heinäluoma: Miksi pitää maitokauppaan viedä väkevät juomat?] — No, ne ovat näitä laillisia huumeita. Tämä edustaja Heinäluomalle.

Säännöksissä korostettaisiin nykysääntelyä selkeämmin vaatimusta siitä, että turvallisuustarkastus voidaan tehdä vain sillä tavoin ja siinä laajuudessa kuin tilanne välttämättä edellyttää. Turvallisuustarkastusoikeuden tilanteellista ja alueellista ulottuvuutta koskevien säännösten täydentäminen poistaisi epäselvyyksiä siitä, missä tilanteessa poliisimiehellä on tilaisuuksissa tai tapahtumissa oikeus toimittaa turvallisuustarkastus. Kaikki edellä mainitut muutokset ovat välttämättömiä tilanteessa, jossa turvallisuus voi olla uhattuna hyvinkin nopeasti.

Samalla käytän tilaisuutta hyväkseni kiittääkseni hallitusta 34,5 miljoonan euron lisämäärärahaa poliisille ja 3,5 miljoonan euron rahasta suojelupoliisille — tulevat tarpeeseen, tosin ne ovat vain laastareja eivätkä ratkaise mitään.

14.13 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on siis kyse poliisilain 2 luvun muuttamisesta. Eli poliisille tulisi mahdollisuus nykyistä kattavampien turvallisuustarkastusten tekemiseen erityistä suojelua tai erityistä valvontaa edellyttävissä tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Tämä laki voidaan hyvin nähdä ennen muuta vastaamisena muuttuneisiin turvallisuusuuhkiin, niin kuin edellä edustaja Raatikainen, entinen poliisimies, asiaa hyvin kuvasi.

Poliisi saa siis tämän lain myötä nykyistä laajemmat mahdollisuudet tutkia ihmisten tavarat yleisötilaisuuksissa ja esimerkiksi vaikkapa valtiovierailuiden tai muiden tämäntyyppisten tapahtumien yhteydessä ilman mitään rikosepäilyä. Terrorin uhka on varmasti tämäntyyppinen, joka näissä voisi tulla kysymykseen, tai sitten, niin kuin edustaja Raatikainen esille toi, isot yleisötapahtumat, festarit ja niissä olevat huumeongelmat. On kuitenkin niin, että poliisin tekemien turvallisuustarkastusten edellytyksenä jatkossakin olisi se, että ne on nähty välttämättömäksi suurten tapahtumien riskejä arvioitaessa. Oikeastaan tähän itse haluaisin hivenen lisäselvitystä. Eli voidaanko katsoa suoraan tuollainen festaritapah-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

tuma sellaiseksi, että näitä tarkastuksia voidaan vaikkapa huumeiden näkökulmasta tehdä? Tähän mielelläni ministeriltä myös hivenen lisävalaistusta toivoisin.

Poliisille tulisi siis oikeus tarkastaa henkilö paitsi vaaraa aiheuttavien esineiden ja aineiden varalta myös sen varmistamiseksi, ettei henkilöllä ole hallussaan sellaisia esineitä tai aineita, joiden hallussapito tilaisuudessa on muuten laissa tai lain nojalla kielletty. Oikeus tarkastukseen laajenisi siis koskemaan myös tilaisuuden järjestämisalueella olevaa henkilöä. Nykylaissahan itse asiassa järjestyksenvalvojilla on kokoontumislain kautta jopa poliisia suuremmat oikeudet tarkastuksen tekemiseen tapahtumissa. Toisaalta poliisi voi taasen käyttää myös huumeiden etsintään koulutettua koira tarkastusten tekemiseen, kun järjestyksenvalvojilla ei taasen tätä oikeutta nykyisin ole. Kuitenkin nykylain mukaan poliisi on saanut tähän asti tutkia vain tilaisuuksiin tulijat ja lähtijät ja aitojen vieressä ulkopuolella olevat henkilöt. Sisälle päässeeseen tai tapahtumassa jo olevaan henkilöön eivät poliisin oikeudet ole siis ennen tätä lainmuutosta ulottuneet. Poliisimiehen oikeutta tarkastuksen toimittamiseen ei siis enää rajattaisi ainoastaan tilaisuuteen saapuviin, sieltä poistuviin ja tilaisuuden järjestämispaikan tai majoitustilojen välittömässä läheisyydessä oleviin henkilöihin. Jatkossakin tämä kuitenkin menisi niin, että sisään tullessa oikeus tarkastuksiin olisi pienemmällä kynnyksellä kuin sieltä pois lähtiessä tapahtuvat tarkastukset. Poliisille tulisi lakiesityksen mukaan oikeus tarkastaa henkilö paitsi vaaraa aiheuttavien myös muuten kiellettyjen esineiden ja aineiden varalta. Tällaisia olisivat esimerkiksi huumausaineet tai räjähdaineet.

Viimeisenä asiana nostaisin esille edustaja Raatikaisen muutama vuosi sitten kirjallisesa kysymyksessä esille nostaman Oulun kävelykadun tapauksen, missä tehtiin huumevalvontaa. Silloin poliisikoirien käyttöä päätettiin rajoittaa apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuojan huomautettua siitä, että huumekoiraa käytettiin yleisötilaisuudessa niin, että se nuuhki ohimenijöitä, ja tämä koettiin lainvastaiseksi toiminnaksi. Huumekoirien käyttöä alettiin siis rajoittaa niin, etteivät ne saa nuuskaa kadulla kulkijoita tai festivaalivieraita. Edustaja Raatikainen teki tästä silloin kirjallisen kysymyksen, ja nyt olemme siinä tilanteessa, että meillä on lakiesitys. Ja en aivan itse tuota lakiesitystä lukiessani päässyt varmuuteen siitä, antaako tämä jatkossa tämän oikeuden, mitä Oulun kävelykadulla käytettiin ja mihin apulaisoikeusasiamies Pajuoja puuttui. Eli kysyisin ministeri Risikolta: voiko jatkossa poliisikoiraa käyttää tällä tavalla yleisötilaisuuksissa, eli voitaisiin nuuhkia esimerkiksi räjähteitä taikka huumeita tapahtumiin tulevilta ilman etukäteistä epäilyä?

Arvoisa puhemies! Näihin kysymyksiin toivottavasti jossain vaiheessa keskustelua saadaan vastauksia, mutta kiitosta täytyy antaa siitä, että jälleen tässä tehdään yksi hyvä uudistus turvallisuuden vahvistamiseksi ja siihen, että voimme tämänkin kautta ennaltaehkäistä erilaista rikollisuutta, joka on pahimmillaan jopa terrorismia.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä tuosta listalta edustaja Päivi Räsänen, ja sen jälkeen debattimahdollisuus.

14.18 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Todellakin tämä esitys, joka täällä on jo hyvin perusteellisesti sekä ministerin että edustajatoimien toimesta esitelty, on mielestäni kannatettava ja perusteltu, ja se vastaa oleellisesti niihin puutteisiin, joita poliisin toimivaltuuksissa on käytännössä esiintynyt. Yksi oleellinen muutos, joka tässä tulee, on se, että poliisimiehen oikeutta turvallisuustarkastuksen toimittamiseen ei enää rajattaisi, niin kuin nykyään, ainoastaan tilaisuuteen saapuviin, sieltä poistuviin ja tilaisuuden järjestämispaik-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

kan tai majoitustilojen välittömässä läheisyydessä oleviin henkilöihin, vaan se voisi kohdistua myös siellä varsinaisessa tilaisuudessa oleviin henkilöihin, mikä parantaa poliisin mahdollisuuksia huolehtia järjestyksestä ja hoitaa lakisääteisiä tehtäviään. Aivan oleellisesti tämä esitys tukisi nimenomaan yleisötilaisuuksiin ja tapahtumiin liittyvää huumausainerikostorjuntaa.

Täällä esityksessä puhutaan asiasta, johon edustaja Heinonen myös kiinnitti huomiota, nimittäin siitä, että turvallisuustarkastus voitaisiin toimittaa myös käyttäen apuna koulutettua koiraa. Tämähän on tietenkin nytkin jo mahdollista, mutta tämän esityksen mukaan se edelleen laajentaisi niitä tilanteita, joissa tätä voisi käyttää. Esimerkiksi laittomasti hallussa olevien huumausaineiden osalta koiran käyttö voi huomattavasti tehostaa turvallisuustarkastusten kohdentamista sellaisissa tilaisuuksissa, joihin osallistuu runsaasti henkilöitä. Mutta itselläni oli kyllä tuo sama kysymys mielessä, mikä edustaja Heinosenella oli, että millä tavalla se vaikuttaisi sitten juuri tähän apulaisoikeusasiamies Pajuojan käsittelemään tapaukseen, jossa poliisikoira voisi sitten ilman erityistä kohdentamista kulkea siellä tilaisuuksissa. Todennäköisesti siinä kyllä aika paljonkin jäisi kiinni sitten niitä, joiden kohdalla se koira tekisi merkinnän. No, totta kai tämä mahdollisuus on sinänsä hyvä ja tarpeellinen, jos näin on.

Viime syksynä Terveiden ja hyvinvoinnin laitos oli osana tällaista eurooppalaista tutkimusyhteisöä suorittamassa 60 eurooppalaiskaupungista jätevesitutkimuksen, jonka tulos oli nimenomaan Suomen osalta erittäin huolestuttava. Sen mukaan metamfetamiinin käyttö Suomessa on jyrkästi kasvanut, ja esimerkiksi Espoossa tämän huumeen määrät olivat lähes 20-kertaistuneet vuoden takaisesta, Helsingissäkin 16-kertaistuneet. Samoin monissa muissa kaupungeissa tämä kasvu oli nähtävissä. THL oli kyllä hyvin huolestunut tästä ja arvioi, että joka tapauksessa tämä merkitsee sitä, että juuri tämän huumeryhmän käyttö on kasvussa, ja yllättävän rajustikin kasvussa. Ja toki päihteiden käyttö aiheuttaa myös niitä järjestyshäiriöitä, paitsi että se on tietenkin erityisesti nuorten kohdalla terveyden ja kansanterveyden kannalta vakavaa ja vahingollista.

Todellakin on hyvä, jos ministeri voi antaa vielä tarkentavan vastauksen juuri tähän kysymykseen, jonka edustaja Heinonenkin täällä kysyi.

Sitten tähän lopuksi vielä haluan sen todeta, että on tarpeen, että poliisilla on riittävät toimivaltuudet huolehtia tehtävistään, mutta aivan yhtä tärkeää on se, että poliisilla on myös riittävät resurssit. Ja nyt täytyy kyllä onnitella ministeri Risikkoa tuosta eilisestä puoliväliriihen tuloksesta, että sisäisen turvallisuuden hoitoon on saatu lisää määrärahoja se 46 miljoonaa, ja siitähän tietysti menee muihinkin tarkoituksiin, Rajavartiolaitokselle ja supoon, mutta poliisillekin sitten jonkin verran. Ehkä ihan niihin lukuihin ei varmaankaan päästä, mitä täällä keskustelussa toivottiin, että päästäisiin. Esimerkiksi perussuomalaisten ryhmäpuheenjohtaja puhui poliisin kohdalla 60 miljoonasta eurosta, jolla pystyttäisiin merkittävästi lisäämään sitä poliisimiesten määrää, eli ihan niihin lukuihin ei nyt päästä. Mutta joka tapauksessa tämä on erittäin hyvä askel eteenpäin, myös poliisiresursseissa.

Puhemies Maria Lohela: No niin, debatin käyminen on nyt mahdollista. Pyydän halukkaita ilmoittautumaan. Edustaja Heinäluoma aloittaa.

14.25 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä ehdotus todellakin kuuluu niihin hallituksen lakiesityksiin, joita voi kannattaa. Poliisien valtuuksien

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

pitää olla selkeät ja sekä poliisimiesten että myös suuren yleisön tiedossa yleisötilaisuuksissa.

Näiden erilaisten yleisötilaisuuksien ja muuttuvien turvallisuustilanteiden todellisuus on meillä kuitenkin läsnä laveammalti, ja tämä päätös, joka nyt tässä on esillä, ei näitä ongelmia ratkaise. Samaan aikaan meillä on 20 vuotta sitten luotu täydennyspoliisijärjestelmä, joka on tehty sitä varten, että löytyisi apuvoimia muuttuvissa tilanteissa. Näitä täydennyspoliiseja ei ole koskaan käytetty näiden 20 vuoden aikana. Ne ovat vähän kuin Euroopan unionin nopean toiminnan joukot. Kun kuitenkin tilanteita on, joissa tarvetta selvästi olisi, ja tästä on puhuttu myös eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostossa, jään kysymään: onko ministerin työlistalla nyt tämä täydennyspoliisien toiminnan kehittäminen niin, että siihen saataisiin apua, kun kaikki asiat eivät tule ratkeamaan niillä vähäisillä rahoilla, joita kehysriihessä eilen on päätetty?

14.26 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Alkuun minäkin haluan kiittää ministeri Risikkoa siitä, että hallituksen kehysriihessä saatiin merkittäviä panostuksia sisäisen turvallisuuden vahvistamiseen.

Kiinnitän huomiota edustaja Räsäsen puheenvuoroon, jossa hän sanoi, että poliisilla pitää olla riittävät toimivaltuudet, sellaiset mitä Suomen kaltaisissa oikeusvaltioissa poliisille kuuluu. Osoitan puheenvuoroni perustuslakivaliokunnan jäsenille, vaikka virkamatkan vuoksi heitä ei taida salissa juurikaan olla paikalla. Nimittäin jokin aika sitten perustuslakivaliokunta otti minua hämmästyttävän kannan, jossa katsottiin, että vangin laittaminen käsirautoihin kuljetuksen aikana ei ole perusteltua, vaikka hallituksen esityksen mukaan "se on välttämätöntä vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi" ja niin edelleen.

Sama tilanne on nyt käsillä: toisaalta ihmisten oikeudet vapauteen, toisaalta turvallisuus. Toivon todella perusteellista harkintaa ja järkevää ratkaisua perustuslakivaliokunnalta.

14.27 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Varmasti tarvitaan riittävät valtuudet ja riittävät resurssit poliiseille, mutta tarvitaan myös riittävästi harkintaa ja järjen käyttöä. Kun tässäkin kuitenkin vaaditaan tulkintaa — puhutaan "kuin tilanne välttämättä edellyttää" tai "välittömässä läheisyydessä" — ja täällä on viitattu teksteissä muun muassa jalkapallo-otteluihin, niin on ainakin toivottavaa, että uudessakin tilanteessa tämä lainsäädäntö ei johda siihen, että tulkinta ja käytännön soveltaminen johtavat provosoitumiseen, joka aiheuttaa lisää uusia ongelmia. Kuvittelen nyt vaikka tilannetta, että kahden jalkapallojoukkueen kannattajajoukot kokoontuvat parin kilometrin päässä stadionista ja millä tavalla heihin suhtaudutaan. Riski on, että heillä on stadionille kuulumatonta materiaalia, esineitä, soihtuja tai niin edelleen, mutta kyllä siinä täytyy poliisin todella käyttää sitä viileää harkintaa ja tarkoituksenmukaista käyttäytymistä, jotta ei provosoida pahempia ongelmia.

14.28 Kari Kulmala ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman kommentoin tätä täydennyspoliisijärjestelmää. Eli ensinnäkin nämä, jotka täydennyspoliisijärjestelmään on otettu mukaan, ovat jo riittävän vanhoja siirtymään reserviin. Seuraavat henkilöt, jotka tähän menisivät, täytyisi kouluttaa täysin uudestaan. Siellä ei ole enää sellaisia henkilöitä, joita voitaisiin käyttää.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Sitten tästä poliisikoiran käyttämisestä ja yleisötilaisuuksista kysynkin arvon ministeriltä: Jos minä mittaan nopeuksia tuolla tien reunassa ja kaikki, jotka ylinopeutta ajavat, otan sivuun tai jos minä puhallutan kuljettajia ja ne, jotka ovat humalassa, otan sivuun, niin millä tavalla se eroaa sellaisesta toiminnasta, että minun poliisikoirani haistettua henkilössä huumausainejäämiä tai huumausaineita hänet otetaan siitä sivuun? Mielestäni tämä on ihan samanvertainen asia.

14.29 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myöskin kiitokset. Sosiaalidemokraatit on esittänyt rahaa niin kuin koko hallintovaliokunta täällä poliisien resursseihin ja rajavaltuontaan, ja sitä nyt ainakin suurelta osin tuli.

Tähän varsinaiseen lakiesitykseen: Kaikki ymmärrämme, että on hyvä tarkistaa ihmisten erilaisiin yleisötilaisuuksiin viemät tavarat, mutta kun katsoo oikeusasiamiehen lausuntoa, niin tässä jää monta kysymystä vielä avoimeksi. Ensinnäkin se, mitenkä tämä epäily — onko se vain ihan hakuammuntana, että kuka tahansa tarkastetaan? Sitten täällä on kysymys siitä, että tämä ei hänen mukaansa ole ollenkaan enää turvallisuustarkastusta vaan rikostutkintaa — tämä ajattelu siitä, että mennään tutkimaan ihmisiä, jotka eivät välttämättä ole mitenkään siinä kohtaa epäilyttäviä. Ja täällä on aika lailla tiukkasanaisesti sanottu myöskin tähän alueelliseen kohtaan — kuinka suurelta ja laajalta alueelta voidaan tulkita, että kuuluu tähän tilaisuuteen — että se on perusoikeuksiin puuttumisen kannalta kestävä tilanne. Jotenka epäilen, että perustuslakivaliokunta niin kuin hallintovaliokuntakin joutuvat [Puhemies koputtaa] nämä tarkkaan käymään ja ehkä tekemään muutoksia.

14.30 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Poliisin toimintavaltuuksien tulee olla riittävät, niin kuin täällä on monta kertaa todettu, ja tämä lakiesitys auttaa varmasti erilaisten yleisötilaisuuksien valvonnassa. Mielenkiinnolla kuulen ministerin linjausta tähän poliisikoirasasiaan, mikä on noussut nyt useissa puheenvuoroissa esille.

Täytyy sanoa, että myös edustaja Paatero nosti esille näitä oikeusasiamiehen nostamia huomioita. Erityisesti kun ajatellaan esimerkiksi erilaisia urheilutapahtumia tuolla maailmalla, niin on aivan itsestäänselvää, lähtökohtaista, että kaikkien, jotka osallistuvat tuohon tapahtumaan, tuomat laukut ja tavarat tutkitaan ja katsotaan läpi. Tietenkin kyseessä useimmiten on joku suljettu tila, stadion tai vastaava, mutta myöskin sitten ylipäättänsä koko alueelle tuleminen, joka saattaa olla kilometrien päässä siitä varsinaisesta kohteesta, aiheuttaa näitä tämäntyyppisiä tarkastustilanteita. Siinä mielessä itse ajattelen, että tämä on tänä päivänä ihan välttämätöntä, jotta tällaiset suuret yleisötilaisuudet voidaan ylipäättänsä järjestää. [Puhemies koputtaa] Toivon, että Suomessakin ymmärretään, mihin tämä maailma on menossa, ja sen mukaan ei tehdä vääriä linjauksia.

14.32 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on kaksi merkittävää asiaa nyt tapahtumassa. Ensinnäkin tämä hallituksen esitys, joka antaa poliisille lisää valtuuksia huumeiden vastaisessa työssä ja tietenkin muun turvallisuuden edistämiseksi, ja on todella hienoa, että poliisi saa nyt 38 miljoonaa rahaa.

Edustaja Kulmala ja myös edustaja Räsänen nostivat tärkeät asiat esille: meidän täytyy entistä enemmän kohdentaa liikenteessä valvontaa nimenomaan huumausaineisiin, koska joka päivä saa lehdestä lukea, miten joku törttöilee huumeissa ja parhaat jo pysähtyvät liikenneympyrään, kun eivät tiedä, missä päin maailmaa ovat menossa. Ja edustaja Räsänen puuttui samaan asiaan kuin mihin itsekin puutu viime viikolla, juuri tähän huumausainei-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

den lisääntyneeseen käyttöön, joka voidaan jätevesistä tutkia. On aika hälyttäviä numeroita, mitä nimenomaan Espoossa ja Helsingissä todettiin. Tämäkin osoittaa, miten vahvasti on myös kunnissa ja joka kaupungissa otettava ohjelmaan huumeitten vastainen työ ja myös hoitopaikat nuorille, jotka ovat joutuneet huumeitten koukkuun.

14.33 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä minun mielestäni lähtökohdiltaan tämä lakiesitys on tarpeen. On mielestäni hyvä, että valtuudet ovat selkeät, ja yleislähtökohta on varmasti näin.

Puhemies! Sitten täällä on noussut muutamia oheiskysymyksiä liittyen poliisiin. Meilähän täällä muutama viikko sitten käytiin perjantaikeskustelu näistä poliisien voimavaroista, jotka olivat kehyksessä täysin riittämättömät siihen nähden, mitä sitten sanallisesti erilaisissa selonteoissa tavoitellaan. Sosiaalidemokraatit silloin jo vaativat, että riihessä on tultava lisää rahaa poliiseille. Olemme sitä myös itse esittäneet, ja sinänsä oli hyvä, että sitä tuli. Mutta kuten sanottu, eiväthän nämä voimavarat vielä mitkään riittävän suuret sinänsä ole, ja siksi on tärkeää myös, jos ministeri voisi kommentoida muun muassa tähän edustaja Heinäluoman esittämään kysymykseen täydennyspoliisista.

Toinen asia, mikä täällä silloin keskusteltiin, oli tämä alkoholilainsäädännön uudistus. Kun sitä kautta tulee ilmiselvä tarve lisäpoliisivoimille, lisämäärärahoille, niin aikooko hallitus nyt harkita tästä näkökulmasta tätä kyseistä alkoholilainsäädännön uudistusta [Puhemies koputtaa] vielä uudelleen, ettei nyt taas tätä kautta sitten tule lisävoimavaratarpeita? [Eero Heinäluoma: Vai pitääkö saada kristilliset hallitukseen?]

14.34 Reijo Hongisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Heinäluoma otti esille tärkeän seikan näistä täydennyspoliiseista. Itse noin parikymmentä vuotta sitten toimin poliisin ampumakouluttajana, voimankäyttökouluttajana, taktiikkakouluttajana, asevastuuhenkilönä ja vielä poliisikoiranohjaajanakin, ja tuolloin, kun tämä täydennyspoliisijärjestelmä otettiin käyttöön, minulla oli koulutusvastuu ja minä esitin päällystölle, että voidaanko näitä täydennyspoliiseja nyt lähteä sitten kouluttamaan, että voi toimia tukihenkilönä poliisin kanssa. Valitettavasti jo silloin törmättiin siihen, että meillä on niin niukat määrärahat, että minä voin kouluttaa ainoastaan poliisihenkilöstöä, ei ollut lisäresursseja kouluttaa näitä täydennyspoliiseja. Aivan samoin kuin edustaja Heinäluoma tuossa kysyikin: onko meillä mahdollisuutta nyt? Esimerkiksi tällä hetkellä juuri varusmiespalveluksesta vapautuneet ja sen suorittaneet sotilaspoliisit olisivat erinomainen kohderyhmä. Nimittäin nämä 20 vuotta sitten täydennyspoliiseiksi valikoituneet henkilöt ovat jo eläköitymässä ja heidän osaltaan voidaan puhua paperitiikeristä.

14.35 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minäkin yhdyn näihin kiitoksiin tästä lisärahasta, ja kristillisdemokraatit varmaan ihan ensimmäisenä esittivät poliisille lisämäärärahoja, ehdottomasti. [Timo Heinosen välihuuto] — Ehdottomasti. — Poliisien oikeuksia, valvontaa ja turvallisuuden ylläpitämistä laajennetaan, ja se on hyvä. Kaikki tunnistamme tämän tarpeen tässä.

Yksi asia jäi tässä vähän mietityttämään: Kun näitä festivaaleja nykyään on hyvin paljon kaikkialla ja tiedämme, että poliisin resurssit eivät riitä niitä valvomaan, ja on asetettu näille järjestäjille vastuu järjestää nämä turvatoimet siellä, niin olisi hyvä, jos valiokunnassa nyt hieman sivuttaisiin sitä, miten jatkossa tämä poliisien ja turvamiesten yhteistyö turvataan ja sitten myös tämä koulutus, miten ja millä tavalla näitä aika lähellekin ihmistä me-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

neviä asioita sitten suoritetaan. Tämä Espoon tilastollinen tilanne, puhemies, johtuu siitä, että Espoossa ei ole ollut ennen festivaaleja, ja sen takia siellä on merkittävä kasvu [Puhemies koputtaa] ikään kuin näissä asioissa, koska sinne on vasta hiljattain perustettu festivaaleja.

14.36 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähtökohtaisesti on tietysti hyvä, että poliisille tulee lisää määrärahoja, mutta niitä resursseja täytyy sitten myöskin tulla toista kautta. Myöskin näitä poliisikoiria tarvittaisiin enemmän, ja voin kertoa, että meillä ei ole pelkästään huumekoiria, meillä on myöskin pommikoiria. Minä en halua elää pelon maailmassa, minä en halua elää maailmassa, missä pitää pelätä, mutta kun olen realistinen, niin tiedän, että lintukoto ei loputtomiin säily edes meillä. Minun mielestäni meillä on syytä pitää huoli siitä, että meidän rajavartioidemme, meidän poliisivoimillamme on olemassa semmoiset toimintavaltuudet, joilla näihin asioihin pystytään puuttamaan. Varsinkin yleisötilaisuuksissa ne näyttävät olevan nytten ihan yksittäisten ihmisten toimien alla, ja se on, kuulkaa, rakkaat ystävät, pelottavaa.

14.37 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On erittäin tärkeää, että poliisivoimille tuli ja tähän sisäiseen turvallisuuteen tuli täällä lisää 38 miljoonaa euroa.

Itse jäin miettimään: Täällä on puhuttu erittäin ansiokkaasti siitä, että liikenneturvallisuuteen ja näitten huumeiden käyttäjiin on satsattava paljon. Minä näkisin vielä lisänä semmoisen asian — ja toivon — että nimenomaan tähän harmaan talouden tutkimiseen, mikä tuo osaltaan lisää rahoitusta takaisinpäin, satsataan myös näitä rahoja ja samalla liikenneturvallisuuden osalta raskaan liikenteen ja lähinnä laittoman raskaan liikenteen valvontaan saataisiin ammattimaista poliisivoimaa tarkastelemaan niitä liikenne rikkomuksia.

14.38 Veera Ruoho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin hyviä puheenvuoroja täällä.

Osaltani kiitän hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi poliisilain 2 luvun muuttamisesta, sillä se osaltaan vastaa juurikin niihin tarpeisiin, mitä poliisilla käytännön työssä on tänä päivänä erilaisten uusien turvallisuushäiriöiden lisääntyessä.

Urani aikana olen myös itse saanut työskennellä näissä koirapartioissa. Koira on erittäin arvokas työväline, myös työkaveri, jonka kyky tunnistaa niin räjähteitä kuin huumeita ynnä muita riippuen sen koulutuksesta on voittamaton.

Ihan lopuksi haluan myös kommentoida tuota poliisin saamaa rahoitusta: hienoa, että saatiin, mutta tarve olisi kyllä enemmän.

14.39 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia ministeri Risikolle ja hallitukselle näistä panostuksista turvallisuuteen poliisin lisäksi myös suojelupoliisiin ja ulkoiseen turvallisuuteen, raja-aidat ovat siinä tietysti hyvin päällekkäisiä tällä hetkellä.

Ihmisten turvallisuus — nostan sen tässä esityksessä kyllä kaikista päällimmäisimmäksi ja nyt huumeiden rinnalla ehdottomasti terrorin. Haluaisin tähän hivenen lisäselvyyttä: kun on vaikkapa tällainen kävelykatutapahtuma, mikä voi olla vappuna tai uutenavuotena, mikä ei ole välttämättä varsinaisesti järjestetty — Nizzan-isku on tämän tyyppinen, mikä tapahtui juuri tällaisessa festivaalitalanteessa, tai nyt viimeksi jalkapallostadionin ympäril-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

lä tapahtunut isku — niin kuulisin tähän mielelläni ministerin näkökantaa, että koskisiko poliisikoiran käyttö näitä alueita, ja myös toivoisin, että valiokunta omassa mietinnössään ottaisi kantaa tähän, että tämä mahdollistaisi myös poliisikoiran käytön esimerkiksi kävelykaduilla tällaisissa festivaalitilaisuuksissa.

14.40 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Poliisin nykyistä kattavammat turvallisuustarkastukset ovat todella kannatettava asia.

Viimeisen viiden vuoden aikana poliisin haltuun tulleiden vaarallisten ja toisten vahingoittamiseen soveltuvien esineiden määrä on lisääntynyt selvästi. Pelkästään viime vuonna poliisin haaviin jäi Tampereella yli neljäsataa henkilöä, joiden aseistautumiseen ei ollut hyväksyttävää syytä, ja nämä luvut ovat vain tilastojen jäävuoren huippu. Nämä ovat tapauksia, jotka tulevat poliisin tietoon muiden tapauksien yhteydessä, kun teräaseita löytyy esimerkiksi näpistelijoilta ja rattijuopoilta. Tässä on kyse suurelta osin piilorikollisuudesta. Vahingoittamistarkoitukseen soveltuvan esineen kantamiseen julkisella paikalla löytyy harvoin hyväksyttävää syytä, ja jos on aina riski, että esineitä käytetään toista henkilöä vastaan ja huumausaineiden vaikutuksen alaisena, kynnys voi herkästi alentua. Pitäisikö rangaistusasteikkoa vaarallisten esineiden hallussapidosta koventaa, mikä voisi ehkä ehkäistä hallussapitoa?

Puhemies Maria Lohela: Ennen ministeriä vielä edustajat Räsänen ja Heinäluoma.

14.41 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä lakiesityksessä ja sen perusteluissa on nostettu erityisesti esiin huumevalvonta ja sen tehostuminen, mikä onkin tärkeä asia, mutta ajattelen kyllä, kun tässä puhutaan myös vaarallisista esineistä, että tällä esityksellä valitettavasti varmasti tulee olemaan käyttöä myös väkivaltaisten tekojen, väkivaltaisten iskujen ja mahdollisesti jopa terrorismin torjunnassa, koska se kyllä myös lisää niitä mahdollisuuksia.

Näistä poliisille annettavista resursseista sen verran, että tällä lisäyksellä päästään nyt pitämään poliisimäärä siinä 7 800 poliisimiehen vuositasolla, mutta mikäli alkoholilaki uudistetaan, niin silloin tuo hyöty kyllä valuu suurimmaksi osaksi hukkaan, koska se edellyttäisi 300 henkilötyövuoden lisäystä, mikäli alkoholilakia muutetaan, ja [Puhemies koputtaa] silloin tarvittaisiin taas uusi esitys.

14.43 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä tähän täydennyspoliisiasiaan juuri siitä näkökulmasta, jonka viimeksi edustaja Räsänen tässä sanoi, ja se on se, että näitä muuttuvia tilanteita ja tarpeita on yhä enemmän. Nyt korkeasti koulutetun poliisin resursseja joudutaan varaamaan aika lailla toissijaisiin valvontaja läsnäolotehtäviin, joissa pitää olla paikan päällä ja tarvittaessa puuttua asioihin. Vaikka pa nyt täällä mainittu eräs huono kulttuuri meidän jalkapallon viime vuosien kehityksessä on se, että huliganismi on tullut tännekin. Meillä saattaa olla tilanteita, joissa poliiseja on 40 paikan päällä helsinkiläisen urheilukentän laidalla ja sitten katsojia suurin piirtein sama määrä, kun joudutaan varautumaan etukäteistiedon pohjalta. Siksi tämä täydennyspoliisijärjestelmän läpikäynti on tosi tärkeää. On ihan niin kuin täällä on todettu: nythän niitä ei ole käytetty, ne ovat olleet turha joukko. Tämän joukon ainut tehtävä on ollut neljä kertaa vuodessa ottaa vastaan Poliisi-lehti ja lukea se, mutta sen kummempaa ei ole tapahtunut. Tämähän on hallinnon vika, jos tätä ei panna kuntoon.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Puhemies Maria Lohela: Ja ministeri Risikko, enintään 5 minuuttia, olkaa hyvä.

14.44 Sisäministeri Paula Risikko: Arvoisa rouva puhemies! Poliisimiehen oikeutta turvallisuustarkastuksen toimittamiseen ei siis enää rajattaisi ainoastaan tilaisuuteen saapuviin, sieltä poistuviin ja tilaisuuden järjestämispaikan tai majoitustilojen läheisyydessä oleviin henkilöihin. Nimittäin jatkossa poliisimiehen oikeus turvallisuustarkastuksen toimittamiseen kattaisi lähtökohtaisesti kaikilla tilaisuuden tapahtuma-alueilla sekä niiden majoitusalueilla ja niiden läheisyydessä olevat henkilöt, tarvittaessa siis myös tilaisuudessa jo paikalla olevat henkilöt. Tämähän on se iso muutos tässä nyt, että kun aikaisemmin on saanut tarkastaa tulevat ja lähtevät ja ulkopuolella, niin nyt saisi tarkastaa myöskin siellä tilaisuuden sisäpuolella, jos ajatellaan esimerkiksi jotain festarialuetta.

Turvallisuustarkastus voitaisiin tehdä erityistä suojelua edellyttävien tilaisuuksien lisäksi myös erityistä valvontaa edellyttävässä tilaisuudessa. Esityksen mukaan erityisen valvonnan tarve voisi liittyä esimerkiksi tilaisuuden erityisluonteeseen tai siihen, että olisi perusteltua aihetta epäillä, että tilaisuuteen osallistuvilla on hallussaan säännöksissä tarkoitettuja kiellettyjä aineita tai esineitä. On kuitenkin huomattava, että säännösten mukaan tarkastus tulisi jatkossa kyseeseen vain sillä tavoin ja siinä laajuudessa kuin tilanne välttämättä edellyttää. Tämä koskee siis tarkastusmenettelyä, paikkaa ja esineitä.

Sitten täällä kysyttiin huumekoirista, eliikkä saisivatko huumekoirat siis jatkossa nuuhkia ketä tahansa festarikävijää ilman rikosepäilyä. Tämä oli yksi kysymys täällä. Turvallisuustarkastusten toimittaminen ei voimassa olevan säännöksen mukaan edellytä konkreettista rikosepäilyä. Poliisilain 2 luvun 13 §:ssä säädetään turvallisuustarkastusten toimittamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan turvallisuustarkastus toimitetaan käsin tunnustelemalla, koulutettua koiraa käyttäen, metallinilmaisinta tai muuta vastaavaa teknistä laitetta käyttäen taikka muulla niihin rinnastettavalla tavalla. Siten poliisikoiraa voidaan käyttää turvallisuustarkastuksen suorittamisessa tietyissä tilaisuuksissa ja voimassa olevien säännösten nojalla.

Koira on nimenomaan apuväline. Perustelujen mukaan lähtökohtana ei tulisi olla kaikkien tilaisuuteen tai majoitustiloihin saapuvien henkilöiden tarkastaminen. Toisaalta perusteluissa todetaan, että koulutettua poliisikoiraa olisi tarkoituksenmukaista käyttää esimerkiksi väkimmäältään suurissa tilaisuuksissa. Poliisikoiralaitos on eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle tekemässään selvityksessä todennut, että havaitessaan etsittävän aineen hajua koulutettu koira työskentelee niin sanotussa hajukentässä löytääkseen sille koulutuksessa merkitykselliseksi tehdyn etsittävän aineen hajulähteen. Tällöin koira väistämättä joutuu analysoimaan ja etsimään sen henkilön, josta haju tulee.

Poliisikoiran tai muun koulutetun koiran etuna turvallisuustarkastuksen apuvälineenä on oikeuskirjallisuudessa pidetty sitä, että se aiheuttaa kohdehenkilölle varsin vähäistä haittaa, jos etsittävät aineet tai esineet muussa tapauksessa voitaisiin löytää vain hyvin perusteellisella tarkastuksella. Pykälän 2 momentissa säädetään erikseen turvallisuustarkastuksen toimittamisen menettelyperiaatteista, joihin kuuluvat lähinnä haitan periaate ja hienovaraisuusperiaate. Tässäkin pätee se sama, että on aina huomioitava, että säännösten, tämänkin lain säännösten, mukaan tarkastus tulisi jatkossa kyseeseen vain sillä tavoin ja siinä laajuudessa kuin tilanne välttämättä edellyttää. Tämä edellyttää tilaisuuteen liittyvien riskien arviointia ja tarkastusmenettelyn oikeasuhtaisuuden harkintaa sekä tilaisuuteen liittyvän poliisitoiminnan johtamisen että yksittäisen tarkastustoimenpiteen suorittamisen yhteydessä. Tämä liittyy nyt näihin teidän kysymyksiinne, eli siinä on hyvin paljon painoa

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

johtamistoiminnalla ja sillä arvioinnilla, että tarvitaanko mukana tämän tyyppistä apuvälinettä ja toimintaa.

Sitten näihin teidän muihin kysymyksiinne. Erityisesti kysyttiin täydennyspoliisista. Meillä on ollut työryhmä nyt käynnissä, ja se edelleen jatkaa työtään. Meillä ei ole mitään sellaista periaatteellista kantaa tässä vaiheessa vielä, koska minä olen ajatellut, että työryhmä saisi nyt tehdä työnsä. Minä odotan sitä tulosta nyt viimeistään tämän kevään aikana, mitä he tulevat tästä sanomaan, ja meillä on ollut lähtökohta se, että tämä olisi hyvä järjestelmä, mutta siinä on aina katsottava kaikki koulutukset ja resurssit ja niin edelleen.

Haluan kiittää tässä yhteydessä nousseista puheenvuoroista liittyen kehysriihen. Työ on tehty hallituksen piirissä yhdessä, ja kiitos kuuluu kaikille, myöskin teille, arvoisat kansanedustajat, jotka olette omissa ryhmissänne puhuneet tämän asian puolesta. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Jatketaan puhujalistaa.

14.49 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Kun tämä nyt menee valiokuntaan ja saa varmasti laajan käsittelyn ja kuulemisen, niin vielä tähän oikeusasiamiehen lausuntoon sen verran toteaisin, että kun hän toteaa, että on ongelmallista tämä turvallisuustarkastustoimivaltuuden laajeneminen, niin pikkasen sitä ihmettelen siinä mielessä, että yleisötilaisuuteen liittyvään turvallisuusvalvonnan velvoitteeseen jo liittyy se, että ihmiset, jotka sinne tulevat, tietävät ja ymmärtävät, että siellä voi joutua tällaisen erityisen tarkastuksen tai muun kohteeksi, joten siinä ei pitäisi olla mitään uutta enää. Nyt kun nämä riskit valitettavasti ovat lisääntyneet tällaisissa tilaisuuksissa, niin se, että poliisi on siellä läsnä koiran kanssa tai ilman, luo vain lisää turvallisuuden tunnetta — ja Suomessa on totuttu luottamaan hyvään ja arvokkaaseen poliisitoimintaan. Että en näe tässä sinänsä ongelmaa.

Vielä palaisin sen verran tähän turvamiesten ja poliisin väliseen yhteistyöhön, että minusta sitä pitäisi laajentaa, se on valtava resurssi, joka on käytössä, ja myös siihen yhteiseen koulutukseen, että miten tässä muuttuvassa tilanteessa tätä turvallisuutta voidaan yhdessä lisätä.

14.50 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Poliisilla on monia tehtäviä, muun muassa oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Tämän esityksen tavoitteena on tilaisuuksien järjestyksen ja turvallisuuden lisääminen mahdollistamalla kattavammat poliisin toimittamat turvallisuustarkastukset tilaisuuksien alueella ja läheisyydessä, mitä nyt käsitellään hallituksen poliisilain 2 luvun muutosesityksessä.

Tavoitteena on yleisötilaisuuksien yleisen järjestyksen ja turvallisuuden lisääminen muun muassa siten, että poliisi voi tarkastuksin tehokkaasti ennalta estää huumausaineiden kulkeutumista tilaisuuksien järjestämisalueille. Tavoitteena on myös mahdollistaa tehokkaampi huumausainerikostorjunta yleisötilaisuuksissa menettelyllä, josta aiheutuu tilaisuuteen osallistuville vain vähäistä haittaa.

Nyt esitettävillä muutoksilla poliisin toimintaa selkeytetään. Turvallisuustarkastusten ulottaminen koskemaan laittomia esineitä ja aineita tehostaa poliisin työtä erityisesti isoissa yleisötapahtumissa, kuten musiikkifestivaaleilla, kun voidaan tarkastuksilla tehokkaammin estää huumausaineiden vienti festivaalialueelle tai sen läheisyyteen.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Erityisesti turvallisuustarkastuksien suorittamiseksi tehtävien menetelmien avaaminen, kuten poliisikoiran käyttö, tehostaa valvontaa. Yleisötilaisuuksissa yleisöä liikkuu koko ajan tilaisuuteen sisälle ja pois päin. Poliisihallituksen lausunnon mukaan "kokemuseräisen poliisitoiminnallisen tiedon perusteella esimerkiksi huumausaineita välitetään myös tilaisuuden järjestämispaikalla tai majoitustiloissa olevista kätköistä välittömään läheisyyteen. Näin ollen on tarpeen, että paikalla tai välittömässä läheisyydessä oleva voidaan tarkastaa. Lisäksi päältä haistavaa koiraa käytettäessä ei koiran toimintaa voida ohjata niin, että se haistelisi suuresta yleisömassasta vain yhteen suuntaan liikkuvat henkilöt."

Arvoisa puhemies! Lakiehdotuksessa ei oteta kantaa turvallisuustarkastuksen suorittamiseen vastaanottokeskuksissa, ja kysyisinkin: onko vastaanottokeskus tulkittavissa erityistä suojelua edellyttäväksi tilaisuudeksi, vai onko tarpeen ottaa lainkohtaan lisäyksenä erityinen kohde ja sen suojelu, kun tiedämme, että näissä laitoksissa on monta kertaa kovin paljon, satamäärin henkilöitä?

Lisäksi Poliisihallituksen lausunnon mukaan "Erityistä valvontaa edellyttävän tilaisuuden ja yksityisen tilaisuuden rajapinta ei ole esityksessä riittävän selkeä. Esimerkiksi poliisin kenttätoiminnassa tulisi tietää, voidaanko tarkastusoikeus ulottaa rikolliseksi luokiteltavan moottoripyöräkerhon kesäjuhlille saapuviin henkilöihin. Moottoripyöräkerhon kesäjuhla on luonteeltaan yksityinen, mutta sen vaikutukset ulottuvat yleiseen alueeseen ja naapurustoon." Tästäkin haluaisin tietää lisää ministeriltä. — Kiitos.

14.54 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Kuten eri puolilla Eurooppaa tapahtuneet terrori-iskut sekä turvapaikkaturismin perustuva kansanvaellus terroristijärjestöjen sumuverhona ovat meille karvaasti opettaneet, turvallisuustilanne Euroopassa on heikentynyt peruuttamattomasti. Suomi ei ole näissä lisääntyvissä uhkakuvissa saari, vaan päinvastoin lienee ajan kysymys, milloin Suomessakin joudutaan tiedotustilaisuudessa iskun jälkeen toistamaan yleiseurooppalaista mantraa, että pelolle ei saa antaa valtaa. Ennen tätä uhkakuvaa meidän on kuitenkin tehtävä kaikkemme sen eteen, ettei mitään iskua koskaan tapahtuisi. Vaikka hallituksen esitys poliisilain muuttamisesta ei suorastaan liity tämän hetken islamistiseen terrorismiin Euroopassa, niin se on silti tarpeellinen osa listassa turvallisuutta lisääviä toimenpiteitä, joita olemme Euroopan sisäisen turvallisuustilanteen heikentymisen johdosta pakotettuja tekemään. Henkilö, joka haluaa aiheuttaa tuhoa ja kärsimystä, suuntaa toimensa väkijoukkoon ja yleisötapauksiin, kuten Euroopan kokemukset ovat meille opettaneet, joten on välttämätöntä, että poliisi saa oikeudet entistä kattavimpiin turvallisuustarkastuksiin — tässä tapauksessa erityistä suojelua tai erityistä valvontaa edellyttävissä tilaisuuksissa ja tapahtumissa.

14.55 Reijo Hongisto ps: Arvoisa rouva puhemies! Poliisikoiranohjaajat ja erityisesti huumevalvontaa tekevät poliisimiehet ovat peräänkuuluttaneet poliisikoiran käytön laajentamista niin sanottuun päältä haisteluun. Tästä nyt on tänä päivänä puhuttu useammassakin puheenvuorossa. Nykyinen laki ja tämä nyt käsittelyssä oleva lakiesityskään eivät suoraan mahdollista tätä, näin minä olen asian ja lakiesityksen tekstin ymmärtänyt.

Arvoisa puhemies! Toivonkin, että valiokuntakuulemisen yhteydessä selvitetään — viimeistään siellä selvitetään — oikeuttaako tämä poliisin käyttämään poliisikoiraa sillä tavalla, että koira ja koiraa ohjaava poliisi ovat sijoittuneina vaikkapa tilaisuuteen johtavan portin lähistölle tuulen alapuolelle, jolloin koira voi reagoida saatuaan esimerkiksi räjähdysaineen taikka huumausaineen hajun jonkun ohikulkevan ihmisen vaatteista taikka kan-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

tamuksesta. Kun koira ammattikielellä sanottuna merkkää jonkun henkilön, koiranohjaaja voisi tehdä tälle henkilölle sitten tarkemman turvallisuustarkastuksen.

Arvoisa puhemies! Tämä laki menee valiokuntakäsittelyyn, ja mielestäni nyt valiokuntakäsittelyssä olisi syytä kyllä pohtia ja ruotia tämä niin tiukalla seulalla, että siinä viimeistään selviää, onko tämä mahdollista, ja jos on, niin kirjata se valiokunnan mietintöön ja kirjata selvästi ja selkeästi lakiin, jotta kenttätöitä tekevän poliisin ei tarvitse tulkita, onko minulla oikeus käyttää koira vai eikö ole oikeutta käyttää koira ja jos käytän koira, niin joudunko kirjoittamaan sitten vastineen mahdollisesti johonkin kanteluun. Pelisääntöjen tulisi olla riittävän selvät poliisimiehille, mutta myöskin kaikille muille kansalaisille, jottei tule tulkintojen vaaraa. Nyt on tulossa pitkä ja kuuma festarikesä. Toivottavasti tämä asia selviäisi vielä ennen sitä. — Kiitoksia.

Puhemies Maria Lohela: Hyvät edustajat, tässä alkaa lähestyä nyt se ennalta sovittu aikaraja, kello 15, joten tiedustelen: Mikäli aiotaan käyttää vain 2 minuutin puheenvuoroja, niin nuo kaikki neljä voitaisiin kyllä ottaa ennen kuin vaihdetaan aihetta. Sopiiko? [Sirpa Paatero: Sopii!] — Näin, edustaja Paatero.

14.57 Sirpa Paatero sd: Rouva puhemies! Tässä on tarpeellinen lainsäädäntö kyllä, kunhan huolehditaan sen tarkkarajaisuudesta, sillä poliisilla tulee olla, niin kuin on moneen kertaan todettu, riittävä mahdollisuus taata suomalaisten ja kaikkien täällä liikkuvien ja eri tapahtumiin osallistuvien turvallisuus.

Äsken jo nostin muutaman kysymyksen esille, mitkä ovat näissä oikeusasiamiehen huomioissa tulleet kirjoitetuiksi jo tähän lakiesitykseen. Varmaankin tulee valiokuntakäsittelyssä myöskin erikseen kiinnittää huomiota siihen, kun täällä on määritelty vaaraa aiheuttavat esineet ja muut laittomat esineet, joilla oletettavasti tarkoitetaan huumausaineita noin pääasiassa, että mikä on se vaaran aiheuttaminen näitten huumausaineiden osalta niille muille ihmisille. Tietenkin se ihmisen käyttäytyminen sen jälkeen muuttuu, ja siinä sitä on. Mutta näitä huomioita sinne on kirjoitettu. Myös tässä poliisikoiran kohdalla ja sen käyttämisen osalta on tarkennettavaa siinä, mitä se tarkoittaa. Oletettavasti on myöskin tarkennettavaa näissä muutamissa muissa kysymyksissä siellä valiokunnan keskustelussa.

Suomalaiset ovat tottuneet siihen, että kun tapahtumia järjestetään, niihin tullessa tarkistetaan laukut, ja myös alaikäisten alkoholitarkastuksia on vuosikymmenet tehty niin, että pyydetään se laukku avaamaan ja jos ei sitä suostu tekemään, niin siinä kohtaa pyydetään poistumaan paikalta. Minun mielestäni tämä on ollut varsin toimiva käytäntö, ja nyt sitten tässä tiukennetaan vielä sitä mahdollisuutta.

Toistan uudelleen sen rajauksen tarpeen siinä, kuinka laaja se alue on sen varsinaisen tapahtuma-alueen ulkopuolelta. Siihen tarvitsemme lisää tarkennusta.

14.59 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Olen iloinen ministeri Risikon vastauksista tähän täydennyspoliisiasiaan. Aikaisempi sisäministeri, ministeri Orpohan, jo otti myönteisen kannan täydennyspoliisien tarpeeseen, ja hän näki tämän vastauksena myös näihin uusiin turvallisuusuhkiin ja näki jopa nämä hybridiuhkat sensisältöisiksi, että ne puoltavat täydennyspoliisijärjestelmän käyttöönottoa. On paljon tällaisia avustavia tehtäviä, joissa selvittää lyhyemmälläkin koulutuksella, esimerkiksi liikenteen valvonnassa, ja on paljon sentyyppistä järjestyksenvalvontaa, jossa lähtökohtana ei ole voimankäyttö ja jossa myös tällainen täydentävä järjestelmä olisi tarpeen.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Puolustusministeri Niinistöhen meni jopa niin pitkälle, että hän konkreettisesti ehdotti, että voitaisiin käyttää sotilaspoliisikoulutuksen saaneita henkilöitä tällaisissa tehtävissä. Sekin on minun mielestäni rakentava ehdotus, jotta tähän kiistattomaan tarpeeseen olla läsnä ja hoitaa vaikkapa yleisötilaisuuksia tai sitten erilaisia muita uhkatilanteita voidaan vastata ja tehdä se järkevällä tavalla yhteiskunnan kokonaisresurssien kannalta. Mehän emme koskaan voi semmoista poliisijärjestelmää tehdä, jossa sen ruuhkahuipun mitoituksen mukaan olisi etukäteen riittävä määrä kaikkiin olosuhteisiin poliisikoulutuksen saaneita. Semmoisia resursseja meillä ei tule käytössä olemaan.

Joten toivon, että ministeri jaksaisi pitää tämän siellä työlistalla ja antaa vahvan poliittisen tuen tälle työryhmälle ja että se saataisiin asianmukaisesti myös sitten julkiseen keskusteluun ja arvioitavaksi ja myös niin, että eduskunta pääsee tämän vaalikauden aikana tekemään tätä asiaa koskevia päätöksiä.

15.01 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Tällä lain muuttamisella on tilaisuuksia koskevaa poliisin valvonta- ja tarkastustoimintaa selkeyttävä ja yhdenmukaistava vaikutus. Turvallisuustarkastusoikeuden tilanteellista ja alueellista ulottuvuutta koskevien säännösten täydentäminen poistaisi epäselvyyksiä siitä, missä tilanteessa poliisimiehellä on tilaisuuksissa ja tapahtumissa oikeus toimittaa turvallisuustarkastus. Tässä yhteydessä toivon, että edustaja Hongiston äskettäisessä puheenvuorossaan nostama huoli otetaan vakavasti ja että sitä selvennetään, missä tilanteissa tosiaankin koiraa voi ja saa käyttää.

Tärkeimpänä yhteiskuntamme kannalta nostaisin vielä sen, että lainmuutoksella kykenisimme luomaan paremmat edellytykset järjestyksen ja turvallisuuden takaamiseen hyvin moninaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa.

15.02 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! On selvää, että lisäämällä poliisin toimivaltuuksia saadaan varmasti turvallisempia tilaisuuksia aikaiseksi. Se on kuitenkin tosiaan, että meillä on edelleenkin aivan liian vähän poliiseja.

Tässä keskustelussa ovat useampaan kertaan nousseet esille huumeet ja huumekoirat. Nyt voin kertoa teille, että meillä on olemassa myös sellaisia huumeita, joita koira ei haista, tai jos haistaa, niitä ei poliisi voi ottaa pois, koska ne ovat lääkeaineita ja ne on reseptillä myönnetty. Jos henkilöllä on näyttää resepti sille lääkeaineelle, mikä hänellä on, niin vaikkakin sitä lääkeainetta huumeena käytetään, sulattamalla se ja panemalla suoneen, sitä ei silloin voi ottaa pois, näin se vain on.

Sen lisäksi poliisia tarvittaisiin nettikauppaan, sieltä tulee huumeita valtavat määrät, sekä myöskin synteettisiä huumeita valmistavien pikkutehtaitten etsimiseen.

Sitten meillä iso ongelma on kannabiskysymys, joka varmaan nousee jossakin vaiheessa esille. Meillä on olemassa laillista kannabista ja laitonta kannabista, ja sekin tilanne on aika lailla kestävä tällä hetkellä, myöskin viljelmiä on erityisen paljon.

Jotta poliisi pääsisi näihin puuttumaan — ei pelkästään siellä yleisötilaisuuksissa, jotka ovat tämän jäävuoren huippu — olisi todella hyvä asia, että nostettaisiin jälleen esille tämä täydennyspoliisipuoli ja katsottaisiin, mitä tehtäviä täydennyspoliisi pystyisi tekemään. Voisi ihan helposti kuvitella, että pienimuotoisissa tilaisuuksissa — jossakin, sanotaan, tyyliin Vaasan torilla — voisi olla järjestyspoliisi, jos siellä tarvitaan liikenteenohjausta, kun esimerkiksi vanhat autot ajavat sinne tai muuta vastaavaa. Siinä saataisiin varsinaisesti poliisimiehet niihin oikeisiin poliisitöihin, niihin töihin, mihin nekin poliisit, jotka tässä salissa istuvat, on koulutettu. Meillä on erittäin koulutetut, hyvät poliisit, he ratkaisevat

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

erittäin paljon erittäin vakavia ja vaikeita ja kinkkisiä asioita, mutta heille pitää antaa mahdollisuus tehdä sitä työtään.

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä ennen ministeriä edustaja Elomaa.

15.04 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Risikolle ja hallitukselle erittäin hyvästä hallituksen esityksestä. Lisää poliisille määrärahoja — se on hyvä ja tarpeellinen asia. Samoin suojelupoliisin resursseihin lisäystä — se on oikein. Turvallisuuden panostaminen on linja, jota ei varmasti kukaan vastusta.

Koirien apu viranomaistyössä ja ihmisten avustamisessa on korvaamatonta, ja se on lisääntynyt koko ajan laajasti. Poliisiammatin haasteet ovat kasvaneet jatkuvasti nykymaailmassa. On tärkeää panostaa myös poliisien jaksamiseen, samoin poliisikoirien hyvinvointiin. [Ben Zyskowicz: Ja jaksamiseen!] — Ja jaksamiseen. — Poliisikoirien toimintamahdollisuudet on hyvä selkeyttää selvästi, kuten edustaja Hongisto ja myös edustaja Ruoho täällä esittivät.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Risikko, 2 minuuttia.

15.05 Sisäministeri Paula Risikko: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia vielä näistä kysymyksistä.

Todellakin täällä kysyttiin huumekoiran käytöstä, ja minä vielä tarkennan sitä, kun täällä kysyttiin, että voiko se ihan missä tahansa liikkua, vapputoreilla ja niin edelleen, että pitää muistaa, että ei ole mitään yleistoimivaltaa ja se on rajattu alue. Mutta samaan hengenvetoon sitten totean senkin, että turvallisuustarkastus voitaisiin siis tehdä erityistä suojelua edellyttävien tilaisuuksien lisäksi myös erityistä valvontaa edellyttävässä tilaisuudessa ja erityisen valvonnan tarve voisi liittyä esimerkiksi tilaisuuden erityisluonteeseen tai siihen, että olisi perusteltua aihetta epäillä, että tilaisuuteen osallistuvilla on hallussaan säännöksissä tarkoitettuja kiellettyjä esineitä ja aineita. Mutta korostan: rajattu aluehan on kysymyksessä tässä laissa.

Sitten täällä pohdittiin vielä tuota resurssia. Olen aivan samaa mieltä teidän kommenttienne kanssa, että sen lisäksi, että tarvitaan näitä taloudellisia resursseja, kyllä tarvitaan myöskin sitä työnjakoa ja pohtimista, onko se niin, että poliisit ovat esimerkiksi löytötavaratoimiston pitäjiä, ja onko se niin, että esimerkiksi, jos on päihdeongelmia paljon alueella, putkat ja päihtyneiden säilyttäminen ovat poliisien tehtävä. Mielestäni ei ole, niin että kylä tässä pitää sitä priorisointia todella paljon tehdä, koska kun täällä todettiin silloin istunnossa, että tavoite hallintovaliokunnalla oli aika suuri määrä poliiseja, niin pitää muistaa, että meillä ei ole reservissä, meillä on vain pieni määrä työttömänä, noin 21 henkilöä, eikä ei todellakaan sitä reserviäkään ole. Tämä on hieno saavutus, että tämä hallitus haluaa pitää nykyiset noin 7 200 poliisihenkilöä.

Korostan vielä sitä, että ei se raha yksin ratkaise. Meillä pitää olla toimivaltaa poliiseille, ja se on lainsäädännöllä tehtävä, jota nyt tehdään tässäkin hallituksen esityksessä, ja sitten vielä suorituskykyä, ja sitä pitää koko ajan kehittää.

Totean vielä sen, että tästä huumekoiran käytöstä ja siitä, miten koiran kanssa toimitaan, varmasti sitten valiokuntakäsittelyssä kuulette.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 39/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

15.08 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen iloinen saadessani esitellä eduskunnalle tänään ammatillisen koulutuksen reformin. Olemme valmistelleet esitystä lähes kaksi vuotta yhdessä koulutuksen asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa. Valmisteluun on osallistunut eri vaiheissa yli 1 500 ihmistä, ja kiitän kaikkia panoksesta. Ammatillisen koulutuksen reformi uudistaa koko ammatillisen koulutuksen. Ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö, rahoitus-, ohjaus- ja tutkintojärjestelmät uudistetaan. Ammatillisesta koulutuksesta luodaan uusi osaamisperusteinen ja yksilöllisiin opintopolkuihin perustuva kokonaisuus. Kyseessä on mittavin lainsäädäntöhanke opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla pariin vuosikymmenen. Ehdotetut muutokset tulisivat voimaan ensi vuoden eli vuoden 2018 alusta.

Reformi turvaa työelämälle osaavien työntekijöiden saatavuuden ja vastaa työelämän nopeasti muuttuviin osaamistarpeisiin. Reformi mahdollistaa yksilöllisemmät opintopolut sekä nuorille että jo työelämässä oleville aikuisille. Reformin tavoitteena on turvata koulutustakuun toteutuminen ja vähentää koulutuksen keskeyttämistä, jotta aivan jokainen nuori pääsee toisen asteen jatko-opintoihin ja rakentamaan omaa tulevaisuuttaan. Reformi lisää merkittävästi koulutuksen joustavuutta ja karsii koulutuksen hallintoa ja byrokratiaa. Osaamisperusteisuus tulee osaksi kaikkea ammatillista koulutusta. Ammatillinen tutkinto suoritettaisiin jatkossa yhdellä näyttöön perustuvalla tavalla käytännön työtilanteissa. Opiskelijan aikaisemmin hankittu osaaminen otetaan huomioon osana opintoja ja koulutuksessa keskitytään puuttuvan osaamisen hankkimiseen. Tämä lyhentää koulutusaikoja erityisesti aikuisopiskelijoiden osalta, joilla on jo aiempaa työkokemusta ja mahdollisesti koulutusta.

Käytännönläheinen oppiminen on ammatillisen koulutuksen reformin ydintä. Työpaikoilla tapahtuvaa oppimista lisätään ja käyttöön otetaan uusi koulutussopimus tukemaan erityisesti nuorten koulutuspolkuja. Työpaikalla järjestettävän koulutuksen päämuodot olisivat jatkossa oppisopimuskoulutus ja koulutussopimukseen perustuva koulutus. Oppisopimuskoulutuksen houkuttelevuutta koulutusmuotona vahvistetaan nostamalla sen rahoitusasema samalle tasolle oppilaitosmuotoisen koulutuksen kanssa. Reformi mahdollistaa joustavat siirtymät myös koulutussopimuksen, oppisopimuksen ja oppilaitoksessa tapahtuvan opiskelun välillä.

Ammatillisen koulutuksen tutkintorakenne uudistuu niin ikään. Tutkintorakenteessa siirrytään laaja-alaisempiin tutkintoihin, ja tutkintojen määrä vähenee nykyisestä noin 350

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

tutkinnosta noin 160 tutkintoon. Opiskelijoille tarjotaan paremmat mahdollisuudet erikoistua opintojen aikana ja hankkia tarvitsemaansa osaamista. Tavoitteena on, että tutkintorakenteessa on jatkossa enemmän joustoa ja että se vastaisi paremmin työelämän muutoksiin.

Ammatillisen koulutuksen reformi on myöskin yksi merkittävimmistä hallituksen normienpurkuhankkeista. Siinä koulutuksen järjestäjät saavat rutkasti lisää vastuuta ja vapautta koulutuksen järjestämiseen. Aikaa vapautuu hallinnosta ja päällekkäisestä työstä opetuksen kehittämiseen. Ammatillisessa koulutuksessa siirrytään yhteen koulutuksen järjestämislupaun. Lisäksi koulutuksen järjestäjät voivat päättää jatkossa koulutustarjonnasta vapaammin siten, että koulutus palvelee alueen tarpeita mahdollisimman hyvin.

Ammatilliseen koulutukseen hakeutumisen pääväylänä on jatkuva haku, jonka kautta koulutukseen voitaisiin joustavasti hakeutua ympäri vuoden. Vuosittain keväällä järjestettävä yhteishaku säilyisi perusopetuksen päättävän ikäluokan sekä muiden vailla perusasteen jälkeistä ammatillisesti suuntautunutta tutkintoa olevien väylänä hakeutua ammatilliseen koulutukseen. Tällä turvattaisiin osaltaan koulutustakuun toteutuminen.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä uudistetaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi yhdistämällä nykyiset erilliset rahoitusjärjestelmät. Rahoitusjärjestelmä muodostuisi neljästä rahoituselementistä eli perusrahoituksesta, suoritusrahoituksesta, vaikuttavuusrahoituksesta ja strategiarahoituksesta. Rahoituksen painopiste siirtyisi merkittävästi opiskeluun käytetyn ajan laskemisen sijasta suoritettuihin tutkintoihin ja tutkinnon osiin sekä työllistymiseen tai jatko-opintoihin sijoittumiseen. Rahoitusjärjestelmän uudistamisen tavoitteena on vahvistaa koulutuksen läpäisyä, vähentää keskeyttämistä ja turvata jokaiselle opiskelijalle riittävä tuki opintojen suorittamiseen.

Hallitus osoitti eilen päättyneessä puoliväliriihessä merkittävät yli 400 miljoonan euron panostukset osaamiseen, koulutukseen ja tutkimukseen. Hallitus suuntaa 15 miljoonaa euroa ammatillisen koulutuksen reformin toteutukseen ja koulutuksen järjestäjien tukemiseen sekä yksilöllisten opintopolkujen rakentamiseen vuosina 2018 ja 2019. Hallitus varautuu lisäksi pääomittamaan 80 miljoonalla eurolla ammatillisen koulutuksen oppimisympäristöä kehittävää osaamiskeskusta. Uudet menetelmät levitetään kaikkien järjestäjien hyödynnettäväksi. Isoja tulevaisuuspäätöksiä.

Arvoisa puhemies! Ammatillisen koulutuksen reformi on tehty vaikeassa taloudellisessa ympäristössä, mutta reformi on koulutuksen kentällä odotettu ja tarpeellinen. Se antaa koulutuksen järjestäjille välineet vastata tulevaisuuden osaamistarpeisiin ja suunnata resursseja aiempaa paremmin opetukseen ja alueen koulutustarpeiden toteuttamiseen. Ammatillisen koulutuksen reformi mahdollistaa yksilöllisten opintopolkujen suunnittelun ja opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamisen, mikä vähentää koulutuksen keskeyttämistä ja nuorten syrjäytymistä. Tiiviimpi yhteistyö työelämän kanssa puolestaan lisää koulutuksen vaikuttavuutta sekä vahvistaa opiskelijoiden työllistymistä. Lisäksi työelämä saa tarvitsemiaan ammattiosaajia, mikä vauhdittaa Suomen talouden kasvua. Olen tyytyväinen, että tänään suomalainen ammatillinen koulutus ottaa ison askeleen eteenpäin tämän esityksen myötä, ja toivon sille myötätuulta eduskuntakäsittelyssä.

15.14 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Tämä ammatillisen koulutuksen reformiesitys on historiallisen laaja ja merkittävä. Suhtaudun ja suhtaudumme siihen vakavasti ja lähtökohtaisesti arvostavasti. Nämä tavoitteet reformille, joita opetusministeri äsken ker-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

toi, ovat pääosin hyviä ja kannatettavia. Totta kai työpaikalla tapahtuvan oppimisen ja opiskelun lisääminen on tärkeää ja arvokasta ja samaten tämä osaamisperusteisuusajattelu.

Sivistysvaliokunta on erittäin ison, tärkeän ja valtavan urakan edessä, kun nyt lähiviikkojen aikana perehdymme tähän 500 sivun mittaiseen hallituksen esitykseen. Olen aikoinaan, muutama kuukausi sitten, lukenut lävitse luonnoksen, joka oli lausunnolla. Nyt tätä esitystä, joka nyt on tullut, en ole niin tarkasti lukenut ja tulen tietysti käymään lävitse ne muutokset sitten, jotka tässä matkan varrella on tehty. Mutta noin yleisesti olen ymmärtänyt, että se on mennyt parempaan suuntaan.

Sanon muuten heti alkuun aika tärkeän tällaisen rakenteellisemmän huomion. Se on seikka, johon myöskin valtioneuvoston lainsäädännön arviointineuvosto omassa lausunnossaan puuttui esittämällä tietyn kriittisen huomion. Saman esitti myöskin Kuntaliitto. Arvaatteko, mikä se on? Se liittyy siihen, että olisimme toivoneet, että tässä yhteydessä olisi kuvattu koko toisen asteen koulutusjärjestelmä ja siihen tarvittavat muutokset. Siis nuorten koulutuksessa lukio- ja ammatillisen koulutuksen tulisi muodostaa perusopetuksen päättävälle saumaton jatkumo, ja mielestämme koulutusjärjestelmän rakennetta tulisi toisella asteella lähentää eikä eriyttää. Siis lukion ja ammatillisen koulutuksen yhteistyö on askel kohti modernia sivistys- ja ammattisivistysajattelua.

Tältä osin voidaan sanoa, että hallitusohjelmassa asetetun tavoitteen — nyt keskittyä pelkästään ammatilliseen koulutukseen — rinnalla olisi kyllä suonut, että oltaisiin tätä koko toista astetta käyty tarkemmin lävitse. Nyt kun tätä hallituksen esitystä on käynyt lävitse, siellä tietysti nostetaan tämä tärkeä esimerkiksi kaksoistutkinnon suorittaminen esille, siis ylioppilastutkinnon ja esimerkiksi metallin perustutkinnon suorittaminen, mutta olisi suonut ja toivonut, että se olisi ollut tämmöisessä rakenteellisemmassa käsittelyssä laajemmin ja enemmän. Uskon, että sivistysvaliokunta joutuu katsomaan, ja on tarpeellista, että se nyt katsoo, vähän tätä keskiaستetta laajemminkin ja myöskin ottaa silmäteräkseen esimerkiksi tämän jatko-opintokelpoisuuden ja jatkon ammattikorkeakoulussa ja ylipäänsä korkea-asteella.

Sitten varmaan jaamme kaikki nyt huolen siitä, kun on tehty näitä isoja säästöjä, että se ilmapiiri, mikä nyt on, ei ymmärrettävästi ole paras mahdollinen. Sen takia minusta nyt pitää varmistaa tämä koulutuksen laatu. Se on meille sosiaalidemokraateille nyt tässä jatkokäsittelyssä kaikkein tärkein — miten turvataan laatu, laadunvalvonta, sen seuranta, riittävä kontaktiopetus ja lähiopetus. Myöskin opettajuus muuttuu. Me tarvitsemme nyt riittävästi myöskin hyviä opettajia. He joutuvat paljon enemmän tekemään työtä ja toimintaa myöskin työpaikoilla. Meillä pitää olla riittävästi opettajia ja myöskin opettajan virkoja.

Ja sitten, hei, se yksi tärkein asia: Jo nyt käydyssä keskustelussa, kun tiedetään selvitykset ja tutkimukset, AMKEN mukaan nämä säästöt johtavat siihen, että noin 130 toimipistettä ollaan mahdollisesti sulkemassa. Mitä se vaikuttaa nuorten asemaan, potentiaaliseen syrjäytymiseen, kun matkat ja etäisyydet ovat kasvamassa? Nyt me joudumme kyllä tähän asiaan erittäin tarkasti valiokuntakäsittelyssä perehtymään, miten saadaan senkaltainen ohjausjärjestelmä, että me voimme edelleen puhua kansallisesta koulutuspolitiikasta, kun puhumme ammatillisesta koulutuksesta.

Oliko, arvoisa puhemies, nyt tämä 5 minuutin?

Puhemies Maria Lohela: 10 minuuttia.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Niin, 10 minuuttia. [Hannu Hoskonen: Mutta ei ole pakko käyttää koko aikaa!] — Ei ole, mutta kun innostun, niin menetän ajantajun, [Naurua] ja sen takia on hienoa, että puhemies on ystävällinen ja kertoo, missä mennään. — Niin, siis olin puhumassa tästä alueellisesta tasa-arvosta ja en ehkä siitä nyt enempää.

Mutta vielä ehkä yksi tärkeä asia, joka myöskin pitää nyt ottaa vakavasti:

Pikkasen kärjistäen sanottuna elinkeinoelämä, yrittäjät, on jossain määrin yllättynyt siitä, että heille on tulossa erittäin merkittävä lisäkoulutusvelvoite, koulutustehtävä työpaikoilla. Muistaakseni siinä hallituksen esityksessäkin on laskettu sitä, että jos tavoitteena on lisätä työpaikalla tapahtuvaa oppimista 25 prosenttia, niin se tarkoittaa 8:aa miljoonaa työtuntia lisää työpaikalla. Meillä on nyt jo monilla paikoilla ongelmia saada nuorille riittävän laadukkaita työympäristöjä. Nyt tämän reformin myötä se tarve kasvaa merkittävästi.

Minun oma henkilökohtainen näkemykseni on se, että jos ja kun tämä reformi ilmeisesti nyt parannettuna menee sivistysvaliokunnasta eteenpäin, niin me joudumme kyllä vahvistamaan sitä näkemystä, että tätä työpaikalla tapahtuvaa oppimista ja koulutusta voidaan kasvattaa ja lisätä vain siinä määrin kuin me kykenemme turvaamaan sen opetuksen laadun. Tämä on minusta tavallaan itsestään selvää, kun sen sanoo, mutta se laadunhallinta vain pitää nyt sitten osata kuljettaa tässä merkittävästi mukana. Me kaikki tiedämme sen julkisen keskustelun, mitä nyt on käyty siitä, kun isän ja äidin Pekka ja Ville ja Maija ja Kaisa ovat käytännössä kolmipäiväisessä työviikossa, ja minä lähdän siitä, että nyt kun tämä reformi tehdään, me nostamme kunnianhimon tasoa sillä tavalla, että nuoret ovat aidosti kokopäiväisessä opiskelussa, ovat he sitten oppilaitoksessa tai työpaikalla. Että tästä minun mielestäni pitää nyt lähteä. — No niin. Palataan sitten debatissa.

15.23 Mika Niikko ps: Arvoisa rouva puhemies! Ammattikoulu-uudistus on nuorten kannalta hyvin tärkeä uudistus. Yli puolet suomalaisista nuorista suuntaa ammattikouluun tulevaisuuden osaajiksi.

Minä olen tämän uudistuksen yhteydessä tavoitellut ennen kaikkea sitä, että uudistus vähentää nuorten syrjäytymistä. Tällä hetkellä noin 15 prosenttia joka ikäluokasta jää vaille toisen asteen tutkintoa. Meillä on tällä hetkellä reilusti yli satatuhatta 20—29-vuotiaista nuorta ilman toisen asteen tutkintoa. Valtavat keskeytystilastot ammattikouluista osoittavat selvästi, että uudistusta tarvitaan. Nyt tämä lakiehdotus antaa työkalut näiden nuorten tavoittamiseen. Se on hyvä, mutta ei yksistään riitä. On äärimmäisen tärkeää, että opetuksen järjestäjät aktivoituvat käyttämään annettuja työkaluja. Lakien muotoilu ministeriössä ei yksinään muuta mitään, vaan ruohonjuuritaso ratkaisee.

Arvoisa puhemies! Monet ammattikoulun keskeyttäneet nuoret ovat niitä, joille luokkaopiskelu sopii huonosti. Uudistus siirtää kaiken opiskelun painopistettä käytännön kautta oppimiseen. Luokassa istuminen ei ratkaise, vaan osaaminen ratkaisee. Tämä parantaa tekemisen kautta oppivien nuorten pärjäämistä ammattikoulussa. Lisäksi tulee huomioida ne nuoret, joille oppilaitosmuotoinen opiskelu uhkaa joka tapauksessa olla liian suuri haaste. Näitä nuoria varten on kehitetty kolmannella sektorilla räätälöityjä ratkaisuja. Yksi niistä on Valo-valmennusmalli. Valo-valmennuksessa yksi järjestö ottaa vastuun nuoren elämän kokonaisuudesta. Ongelmat koulussa johtuvat usein aivan jostain muusta kuin oppilaitoksesta, esimerkiksi ihmissuhdekriisistä elämässä, päihteiden käytöstä tai asunnottomuudesta. Valo-mallissa nuori saa yhdeltä taholta tuen kaikille elämänalueille. Opintoja ei järjestetä koulussa vaan suoraan työpajalla tai työpaikassa, ja osaaminen osoitetaan näytöin oppilaitokseen. Tähän asti Valo-valmennuksen ja ammattikoulujen yhteistyö ei ole sujunut

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

kaikilta osin ongelmattomasti. Oppilaitokset ovat muun muassa perineet korkeita maksuja osaamisenäyttäjien vastaanottamisesta.

Hallituksen esitys on nyt poistamassa maksut ja antamassa oppilaitoksille suuren vapauden hankkia tarpeenmukaisia palveluita kolmannen sektorin toimijoilta. Koulutuksen järjestäjät veloitetaan ehdotuksen 124 §:ssä yhteistyöhön kolmannen sektorin kanssa. Pykälän yksityiskohtaiset perustelut toteavat muun muassa: "Lisäksi yhteistyövelvoite ulottuisi nuorisotyötä tekeviin julkisiin tahoihin sekä nuorisotyötä tekeviin yksityisiin yhteisöihin ja säätiöihin. Nuorisotyön osalta velvoite voisi tarkoittaa tässä yhteydessä esimerkiksi sitä, että koulutuksen järjestäjät selvittäisivät yhteistyössä nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa mahdollisuudet tukea keskeyttämisvaarassa olevien opiskelijoiden opintojen etenemistä nuorisotyötä tekeviltä toimijoilta hankittavien palveluiden avulla."

On äärimmäisen tärkeää, että oppilaitokset ottavat näistä yhteistyömahdollisuuksista kaiken hyödyn irti. Yhteistyö johtaa parhaisiin tuloksiin, joista myös uusi rahoitusjärjestelmä palkitsee oppilaitokset vahvasti. Näkisinkin, että valiokunnan tulee vakavasti harkita vielä tämän yhteistyön tarkempaa kirjaamista lainsäädäntöön. Näin taattaisiin se, että keskeyttämisuhan alla olevien opiskelijoiden tilanteeseen todellisuudessa aina puututaan. Tällä hetkellä 42 §:n mukaan oppilaitoksen tehtävänä on ohjata opiskelija sopivamman palvelun piiriin, jos hän ilman hyväksyttävää syytä aikoo keskeyttää koulutuksen. Olen sillä kannalla, että tämä yksinään ei riitä. Meidän pitää ennen kaikkea panostaa keskeyttämisen ennaltaehkäisyyn. Velvoite neuvoa keskeyttäjää on tarpeen. Rinnalle tarvitaan kuitenkin oppilaitoksen velvoite selvittää tarkoituksenmukaisia tukipalveluita myös oppilaitoksen ulkopuolelta ennen kuin keskeytys tapahtuu ja tarpeen ja opiskelijan motivaation mukaan hankkia niitä opiskelijalle. Tällainen velvoite turvaisi sen, että yhteistyö nuorisotyön kanssa ei jää pelkäksi sanahelinäksi, vaan sen mahdollisuudet selvitetään systemaattisesti jokaisen keskeyttämisuhan alla olevan opiskelijan kohdalla. Lainsäätäjänä myös seuraamme varmasti uudistuksen vaikutuksia, muun muassa sitä, miten oppilaitosten yhteistyö niin järjestö- kuin yrityssektorinkin kanssa kehittyy.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi haluan vielä sen todeta, että puoliväliriihessään sovitettiin Ohjaamojen vahvistamisesta ja niiden laajentamisesta. Ne nuoret on saatava mukaan kiinni yhteiskuntaan. Nuorisotakuu-työryhmässä olemme jo keskustelleet pidemmälle tästä aiheesta. Odotankin kovasti sitä, että ministeri jatkaa kehitystä siihen suuntaan, että Ohjaamoista tulevaisuudessa siirrytään myös korjaamoihin, tullaan tekemään sellaisia kolmannen sektorin kanssa yhteistyössä olevia toimijoiden kenttiä, joissa kokonaisvaltaisesti otetaan kaikki nuorten tarpeet huomioon ja autetaan heitä opiskeluissa maaliin saakka sekä muutenkin elämässä selviytymään. — Kiitos.

15.30 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Hallitus on markkinoinut ammatillisen koulutuksen reformia suurimpana koulutuksellisena uudistuksena, mikä Suomessa on tehty vuosikymmeniin. Sitä se hyvin mahdollisesti onkin, koska kyse on äärimmäisen laajasta ja kattavasta lainsäädännöllisestä uudistuksesta.

Ammatillisen koulutuksen kehittäminen on ehdottomasti kannatettavaa, mutta vasemmistoliiton näkemys on edelleen, että hallitus on tehnyt peruuttamattoman virheen, kun se samanaikaisesti leikkaa koulutuksen järjestäjien rahoitusta merkittävästi. Leikkaukset rahoitukseen vaikeuttavat ammatillisen koulutuksen reformin hyvien tavoitteiden toteuttamista ja vaikuttavat valitettavasti koko reformin luonteeseen.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Vasemmistoliitto pitää äärimmäisen tärkeänä, että ammatillisen koulutuksen laatua kehitetään ja että siihen kiinnitetään erityistä huomiota tässä uudistuksessa. Ammatillisen koulutuksen suosio on ollut kasvussa, mutta lähiopetustuntien määrän väheneminen on vaikuttanut negatiivisesti koulutuksen laatuun. Ilman riittävää määrää lähiopetusta opiskelijat eivät saa tarvittavia ammatillisia valmiuksia ja todellinen jatko-opintokelpoisuus vaarantuu. Ammatillisen puolen opiskelijat ovat nuoria siinä missä muutkin nuoret, ja heilläkin tulee olla oikeus laadukkaaseen opiskeluympäristöön, opiskeluyhteisöön sekä toimivaan opiskelijahuoltoon.

Ammatillisen koulutuksen kehittämistyössä on myös huomioitava työelämässä tapahtuvat muutokset. Työntekijöiltä vaaditaan tänä päivänä nopeampaa sopeutumista vaihteleviin työtilanteisiin ja -tehtäviin sekä valmiutta jatkuvasti päivittää omaa osaamistaan. Siksi on tärkeää, että ammatillinen koulutus antaa riittävät yleissivistävät sekä yleiset alakohdattaiset valmiudet. Tutkintorakenteen uudistaminen niin, että siirrytään laaja-alaisempiin tutkintoihin, tukee tätä tavoitetta, mutta samalla on myös huolehdittava siitä, että riittävä erikoistuminen turvataan. Englannin kielen osaaminen ja eri ohjelmistojen tuntemus ovat jo tänä päivänä tärkeitä valmistavassa teollisuudessa Suomessa. Tämä entuudestaan alleviivaa yleissivistävien opintojen merkitystä myös ammatillisella puolella. Tästäkin näkökulmasta on keskeistä huolehtia lähiopetuksen ja yleissivistävien opintojen riittävyydestä.

Hallituksen yhtenä tavoitteena on myös työpaikoilla tapahtuvan oppimisen lisääminen. Sitä halutaan toteuttaa koulutussopimus-nimellä kulkevalla mallilla, joka käytännössä tarkoittaa sitä, että työssäoppimisjaksojen määrää ja pituutta lisätään. Tähän liittyy useita ongelmia ja riskejä.

Ensinnäkin vastuuta nuorten koulutuksesta, nuorten ohjaamisesta ja myöskin nuorten oppimisen arvioinnista ei tule eikä voida ulkoistaa työnantajille. Kuten edellisessä puheenvuorossa tuotiin esille, on myös epäselvää, onko työnantajilla valmiuksia ja halukkuutta kantaa nykyistä suurempaa vastuuta nuorten ammatillisesta koulutuksesta, kun jo tällä hetkellä kentältä kuuluu viestejä siitä, ettei työssäoppimispaikkoja kaikille opiskelijoille löydy.

Koulutussopimusta olisi meidän näkemyksemme mukaan myös pitänyt rajata tarkemmin, jotta siitä ei synny tapaa käyttää nuoria ilmaistyövoimana tai tapaa säästösyistä ulkoistaa koulutusvastuuta. Myös työssäoppimisen laadusta on siis huolehdittava uudistuksessa. Vasemmistoliitossa olisimme mielellämme myös nähneet, että työpaikoilla tapahtuvaa oppimista kehitetään oppisopimuskoulutusta uudistamalla, esimerkiksi 2+1-mallin pohjalta, jota on pilotoitu minun tietääkseni varsin menestyksekkäästi monissa oppilaitoksissa eri puolilla Suomea.

Reformin yhteydessä tehdään myös iso muutos ammatillisen koulutuksen rahoitukseen. Perusrahoituksen osuus olisi jatkossa 50 prosenttia ja suoritusrahoituksen osuus 35 prosenttia. Suoritusrahoituksen määräytymisperusteena käytettäisiin suoritettuja tutkintoja sekä tutkinnon osia. Tähän sisältyy monien asiantuntijatahojen mukaan selvä riski siitä, että ammatillisille oppilaitoksille syntyy kannustin panostaa hyvin pärjääviin opiskelijoihin ja että opiskelijoiksi lähtökohtaisesti halutaan vain varmoja valmistujia. Perusrahoituksen osuutta olisi tästä syystä syytä kasvattaa, ja olisi myöskin syytä huolehtia uudistuksen yhteydessä siitä, että tämä muutos, mikä tehdään rahoitusjärjestelmään, ei johda siihen, että eniten tukea tarvitsevat opiskelijat jäävät ilman sitä. Riittävä perusrahoitus lisää rahoituksen ennakoitavuutta ja mahdollistaa ei tutkintoon johtavat koulutukset sekä riittävän ohjauksen ja lähiopetuksen määrän kaikille.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Arvoisa puhemies! Ammatillinen koulutus on tärkeä osa suomalaista koulutusjärjestelmää, ja se vaikuttaa suoraan niin työvoiman yleiseen osaamistasoon kuin nuorten opiskelijoiden hyvinvointiin ja arkeen. Hallituksen toteuttamat isot leikkaukset ammatillisen koulutuksen rahoitukseen vaikuttavat kielteisesti myös sisällölliseen reformiin. Eilisessä puoliväliriihessä päätetty 15 miljoonan lisärahoitus tämän ammatillisen koulutuksen reformin läpiviemiseen ei riitä millään paikkaamaan 190 miljoonan leikkauksia ammatillisen koulutuksen rahoitukseen.

Haluaisin itse asiassa myöskin kysyä ministeriltä, mitä eilen päätetty 80 miljoonan pääomitus käytännössä tarkoittaa ja miten huolehditaan siitä, että tätä rahaa ei käytetä nimenomaan seiniin vaan että hyöty voidaan ohjata myöskin koulutuksen laadun parantamiseen ja lähiopetuksen määrän kasvattamiseen.

Reformin tavoitteet opintopolkujen yksilöllistämisestä ja työpaikoilla tapahtuvan oppimisen lisäämisestä kuulostavat sinänsä hyviltä tavoitteilta, mutta niukkenevien resurssien tilanteessa molemmista uhkaa tulla säästökeinoja, jotka entuudestaan vähentävät ammatillisella puolella opiskelevien lähiopetusta ja laadukasta, ohjattua koulutusta sekä pedagogista tukea.

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Multala. [Eduskunnasta: Eikö ole debattia?] — Voimme seuraavan puheenvuoron jälkeen käydä debatin. Olen vähän odottanut, indikoiko joku siihen halua. [Naurua — Välihuutoja] — Haluatte? Tämän puheenvuoron jälkeen. — Olkaa hyvä, edustaja Multala.

15.38 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Pyrin nyt tässä omassa puheenvuorossani jo vähän reagoimaan näihin esille tulleisiin asioihin.

On hienoa, että olemme tällä viikolla vihdoinkin saaneet kauan odotetun hallituksen esityksen ammatillisen koulutuksen reformista tänne eduskuntaan. Esitys on tärkeä rakenteellinen uudistus, jota on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä ammatillisen koulutuksen kentän kanssa. Nyt käsittelyssä olevassa esityksessä on paljon hyviä elementtejä, kuten osaamisperusteisuus, henkilökohtaistaminen, työelämässä oppiminen, vaikuttavampi rahoitusjärjestelmä ja selkeämpi toimintaa ohjaava lainsäädäntö.

Ammatillisen koulutuksen uudistamisen tavoitteena on vastata koulutuksen läpäisyn haasteisiin sekä tulevaisuuden työelämän osaamistarpeisiin. Uudistuksen keskiössä on opiskelija, jonka ehdoilla esitystä on määrätietoisesti valmisteltu. Siirtyminen yhden lain piiriin parantaa vapautta ja joustavuutta vastata erilaisiin osaamistarpeisiin. Kun koulutukseen pääsee tulevaisuudessa joustavasti ympäri vuoden, täydentävien opintojen suorittaminen tai alan vaihtaminen helpottuu merkittävästi. Henkilökohtaistamisella eli henkilökohtaisella opintosuunnitelmalla jokaiselle opiskelijalle suunnitellaan oma opintopolkunsaa, jossa on mukana myös ohjaus- ja tukitoimet.

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän uudistamisella tähdätään entistä laajalaisemman osaamisen hankkimiseen. Tutkintojen määrä tippuu 351:stä 164:ään, ja jatkossa opiskelijat erikoistuvat tutkintojen sisällä. Tutkintorakenteen uudistus lisää opiskelijoiden valinnanvapautta opintojen suunnittelussa. Peruskoulunsa päättävät ilman tutkintoa olevat opiskelijat jatkossakin pääosin koko tutkinnon, mutta muuten uusiin osaamistarpeisiin vastataan täydentämällä aiemmin opittua yhä enemmän tutkinnon osilla. Jatkossa ammatillisessa koulutuksessa on näin mahdollista luoda entistä yksilöllisempiä opintopolkuja.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Arvoisa puhemies! Ammatillisen koulutuksen reformilla lisätään työpaikalla tapahtuvaa oppimista. Tämä vahvistaa opiskelijoiden ammattiosaamisen kehittymistä. Työpaikoilla tapahtuva oppiminen ei siirrä koulutuksen järjestäjän vastuuta opiskelijoista työpaikoille. Opiskelijoiden ohjaamista vahvistetaan yhteistyön kehittämällä opettajien ja työpaikkaohjaajien välillä. Uusi koulutussopimusmalli tarjoaa myös erinomaisen välineen työpaikoilla tapahtuvan oppimisen lisäämiseksi. Koulutussopimuksella korvattaisiin nykyisen mallinen työssäoppiminen. Esimerkiksi edustaja Gustafssonin esittämiin huoliin on pitkälti vastattu lausuntokierroksen jälkeen ja muutettu lakia.

Käytännössä koulutussopimuksesta sovitaan aina tutkinnon osa kerrallaan ja työpaikalla tulee oppia henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa sovittuja asioita, mikä tarkoittaa siis sitä, että ne työtehtävät sovitaan niin, että niiden avulla voidaan saavuttaa juuri ne tavoitteiksi asetetut osaamiset. Lisäksi opiskelija saa työpaikalla ohjausta ja tukea sekä työpaikkaohjaajilta että koulutuksen järjestäjän nimeämältä vastuulliselta ohjaajalta. Kaikille osaamisen arvioijille on myös määritelty osaamisvaatimukset laissa. Lisäksi koulutuksen järjestäjillä on velvoite perehdyttää työelämän arvioijat osaamisen arviointiin.

Toinen esitetty huoli oli jatko-opintovalmiuden tai -kelpoisuuden säilyminen. Kaikki ammatilliset tutkinnot tuottavat myös jatkossa yleisen jatko-opintokelpoisuuden ammattikorkeakouluihin ja yliopistoihin. Myös mahdollisuudet suorittaa lukio-opintoja säilyvät, samoin oikeus osallistua ylioppilastutkintoon. Jatko-opintovalmiuksia vahvistetaan ammatillisen koulutuksen aikana monin eri tavoin. Ammatillisiin perustutkintoihin sisältyy kaikille opiskelijoille pakollisia yhteisiä tutkinnon osia, joissa vahvistetaan muun muassa äidinkielen, toisen kotimaisen kielen, vieraiden kielten ja matematiikan osaamista. Näin voidaan sanoa, että myös yleissivistävyys vahvistuu. Lisäksi yhteisiä tutkinnon osia, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia parantavia opintoja voisi sisällyttää ammatilliseen perustutkintoon valinnaisina tutkinnon osina. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnon opiskelijat voivat suorittaa yhteisiä tutkinnon osia erillisinä tutkinnon osina tarvittaessa.

Arvoisa puhemies! Rahoitusjärjestelmän uudistaminen tähtää vaikuttavuuden vahvistamiseen. Puolet rahoituksesta tulisi jatkossa opiskelijamäärien mukaan. Tämän lisäksi rahoituksesta 35 prosenttia tulisi tutkinnoista ja niiden osista maksettavasta suoritusrahoituksesta. Loppu 15 prosenttia olisi niin sanottua vaikuttavuusrahoitusta, johon vaikuttaa esimerkiksi opiskelijoiden antama palaute sekä opiskelijoiden työllistyminen. Esitetty rahoitusjärjestelmä kannustaa koulutuksen järjestäjiä pitämään huolta jokaisesta opiskelijasta sekä auttaa opintojen etenemisessä. Lisäksi ammatillisille oppilaitoksille tulee tätä kautta kannusteet tarjota koulutusta aloilla, joilla on työvoiman tarvetta. Nykyinen rahoitusjärjestelmä ei tätä erinomaista tavoitetta edistä. Siksi uudistus on erittäin tervetullut.

Lisäksi vielä kommenttina siihen huoleen, että tehdyt leikkaukset täysin vesittäisivät tehdyt uudistukset rahoitusjärjestelmiin tai että ei olisi riittävän laajoja opintoja tarjolla tulevaisuudessa: Tähänkin huoleen helpotusta tuo se, että rahoitusuudistus toteutetaan vaiheittain. Seuraavina vuosina 2018—2019 perusrahoituksen osuus on 95 prosenttia ja seuraavina kahtena vuonna 70 ja 60 prosenttia. Vaiheittainen siirtyminen antaa järjestäjille aikaa sopeuttaa nykyistä järjestelmää enemmän tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta painottavaan uuteen rahoitusjärjestelmään.

Arvoisa puhemies! Tämä on pitkään toivottu uudistus ammatillisen koulutuksen kentällä. On korkea aika päivittää vanhoja rakenteita ja toimintatapoja vastaamaan nykypäivän haasteisiin. Hienoa, että pääsemme vihdoinkin keskustelemaan täällä salissa tästä tärkeästä

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

uudistuksesta, ja tämä uudistus olisi tietenkin ollut hienoa tehdä jo aiemmin, mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan.

Puhemies Maria Lohela: Nyt kaikki halukkaat voivat käyttää vastauspuheenvuoron, ja pyydän ilmoittautumaan.

15.45 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aika hyvä prosessi tässä on todella takana. Pari vuotta sitten hallitusneuvotteluissa niitattiin peruspilarit uudistukselle kiinni ja sitten sen jälkeen uudistusta on tehty yhdessä kentän kanssa. Uskon, että osittain sen seurauksena kentällä nyt ollaan reformin takana ja sitä jopa odotetaan. Tästä työstä, mitä nyt ministeriössä on tehty, ansaitsevat myös virkamiehet ison kiitoksen, siellä on paiskittu hurjasti hommia ylijohtaja Tammilehdon johdolla.

Jos nostaa muutaman keskeisen asian: Kyllä tämä henkilökohtaistaminen pitää sisällänsä nyt aika paljon. Tästä osittain odotan vastauksia myös tuohon lähiopetuksen huoleen. Nyt kun jokaisen opintopolku henkilökohtaisesti suunnitellaan, niin sehän tarkoittaa sitä, että toisen kohdalla ollaan enemmän perinteisessä oppilaitosmuotoisessa työskentelyssä, kun taas toinen voi olla nykyistä enemmän työpaikalla. Rahoitusjärjestelmät uudistetaan, tulee kannusteet koulutuksen keston tiivistämiseen, raja-aidat purkautuvat, byrokratiaa puretaan. Erittäin isosta uudistuksesta on siis kysymys.

15.46 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on samat huolet kuin aikaisemminkin tässä reformissa. Olemme tietysti hyvin kiitollisia siitä, että reformi on nyt vihdoinkin ja viimein täällä, ja ymmärrämme, että se ei ole ministerin syytä, että se ei ole tullut aikaisemmin.

Mutta huolenaihe on laatu — miten pystytään turvaamaan laatu näissä muuttuvissa olosuhteissa? Laatua on meille se, että on lähiopetus niille, jotka sitä tarvitsevat, ei kaikille. Se on tässä reformissa mielestäni hyvä: jos ei tarvita, niin ei sitten annetakaan.

Sitten alueellinen saavutettavuus: miten pystytään turvaamaan tämä, kun leikataan näin rajusti?

Sitten erityisryhmien kohtelu: miten käy erityisryhmien tässä uudistuksessa?

Sitten minä todellakin toivon, että valiokunnalle jää riittävästi aikaa käsitellä tätä laajaa pakettia nyt, kun tämä tuli niin myöhään eduskuntaan. Tämä on valtava reformi, ja on ensimmäinen kerta nyt, kun oppositiolla on todellakin mahdollisuus paneutua siihen ja kuulla [Puhemies koputtaa] asiantuntijoita. Siksi toivon, että aikaa jää meille riittävästi.

15.47 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä reformissa on paljon hyviä asioita, mutta erityisesti oppimisen siirtymisessä työpaikoille on paljon huolenaiheita: Tuleeko näitä työssäoppimisen paikkoja olemaan tarpeeksi, ja minkä laatuista se oppiminen siellä työpaikoilla tulee olemaan? On pelkona, että se voi olla joskus pelkkää hyllyjen täyttämistä tai kahvinkeittoa. Annetaanko siellä työpaikoilla tarpeeksi ohjausta? Ja miten toisaalta oppilaitosten säästöillä niukennetut resurssit riittävät opettajien tekemään työpaikkaohjaukseen — tästä ollaan oltu huolissaan. Myös erityisen tuen oppilaiden tilanne huolestuttaa — haluavatko työnantajat tarjota työssäoppimisen paikkoja myös heille, koska he tarvitsevat tietenkin enemmän ohjausta kuin muut?

Arvoisa puhemies! Monet ammatillisen tutkinnon suorittaneet haluavat jatkaa myöhemmin ammattikorkeakoulussa, ja tämä on tietenkin erinomaisen hyvä asia. Mutta jo nyt on

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

todettu, ettei matikan, äidinkielen tai kielten taso ole aina riittävä, ja nämä lisäkurssit aiheuttavat turhia kustannuksia, ne ovat aina pois jostakin muusta. Huolena onkin, onko ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden teoreettisen osaamisen taso riittävän korkea uudistuksen jälkeen vai jäävätkö ammattikoululaiset uudistuksen jälkeen heitteille.

15.49 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ammatillinen koulutus tarvitsee tämän uudistuksen. Yksi sen helmistä on henkilökohtainen opintopolku. Osaamisen hyväksilukeminen koulutuksessa ja osaamisen todentaminen käytännön työssä on hieno mahdollisuus vakuuttaa omista taidoistaan.

Yritysten ja koulujen yhteistyön vahvistaminen on keskeinen käytännön haaste, mikä vaikuttaa suuren uudistuksen onnistumiseen. Oppilaitoksille on tarjottava riittävät resurssit, ja yrityksiä on kannustettava lähtemään mukaan yhteistyöhön. Näin ollen kysynkin ministeriltä: miten oppilaitosten ja yritysten yhteistyötä aiotaan edistää?

15.49 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän esittelevän ministerin pitää tietysti kehua esitystä, ja tervetullut tämä uudistus sinällään on, mutta kyllähän tämä kehu määrä oli aika lailla muuta kuin mitä esimerkiksi OAJ ja ammattiopiskelijoita edustava järjestö ovat tästä aiemmin arvioineet. Ehkä se on loppumetreillä sitten myöskin heidän näkövinkkelistään parantunut.

Mutta täytyy sanoa, että eniten kyllä kannan huolta siitä, tuleeko jatko-opiskelukelpoisuus ja mikä on yleissivistävän opetuksen rooli, lähiopetuksen rooli. Ministerikin korosti sitä, että työpaikat saavat osaavaa työvoimaa. Se on ihan hyvä tavoite, mutta kyllä tämä lähiopetus, kontaktiopetus, yleissivistävä osuus, kielten opetus ja muu on se, joka tarjoaa sitten niitä valmiuksia yhteiskunnassa ja niitä vaihtoehtoja jatkossa — ei pelkästään se, että nopeasti ja itsetietoisesti pyritään vain tuutista tuottamaan työpaikoille ja työmarkkinoille työntekijöitä. Pitää tehdä laaja-alaisesti yhteiskuntakelpoisia ja -kykyisiä kansalaisia samalla.

15.51 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on todettava, että sosiaalidemokraatit kannattavat ammatillisen koulutuksen uudistamista. Mutta se, mitä me emme kannata, on se, että ammatillisen koulutuksen aloituspaikoista annettiin aidosti hallitukselta lupa leikata. Se on minusta edesvastuutonta aikana, jolloin meidän pitäisi lähteä siitä, että toisen asteen koulutus tulisi pakolliseksi nuorille ja se olisi maksutonta. Nyt me menemme siihen suuntaan, että rakenteellisena uudistuksena tätä uudistusta on hyvin vaikea pitää.

Nyt myöskin toinen hyvin järkyttävä seikka on ollut se, että kun lainsäädännön niin sanottu rahoitusjärjestelmäpuoli on valmistunut, niin tämä säästölaki saa aika karmeat kasvot. Tosiasiassa ammatillisen koulutuksen uudistamisesta on tullut säästölaki, joka tarkoittaa sitä, että syrjäytymisen ehkäisyyn ja perinteiseen kouluttamattomuuteen ei tässä tullaan puuttumaan, ei rahoitusjärjestelmässä, ja siitä minä olen erityisen pahoillani.

Lopuksi minä totean, että aiotteko te, ministeri, toimittaa nyt sen laskelman, jossa on kerrottu, miten Suomessa aloituspaikat tulevat jakautumaan jatkossa, kuinka moni aloituspaikka loppui tämän uudistuksen myötä ja millä paikkakunnilla se loppui. Tätä uudistusta on siis tästä näkökulmasta [Puhemies koputtaa] sivistysjaostossa selvitetty, ja niitä laskelmia ei vielääkään ole.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

15.52 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ammatillinen koulutushan tähtää ammattiin. Silloin osaamisperusteisuus, puuttuvan osaamisen korvaaminen ja käytännönläheisyys ovat tärkeitä asioita. Tällä hetkellä jo monet yritykset kouluttavat suoraan: jos katson vaikka omaa maakuntaani, autotehdas, telakka ja niin edelleen kouluttavat itse, kun eivät saa enää suoraan koulutuksen kautta työvoimaa. Sen takia on hyvä, että uudistus menee tähän suuntaan ja yritysyhteistyö lisääntyvään suuntaan. Myöskin tervehdin ilolla aina tätä normien purkua, jota tässä nyt tapahtuu. Se on tärkeä asia.

Edustaja Gustafsson viittasi opettajiin. Itsekin entisenä ammatillisena opettajana — siitä on vähän aikaa kylläkin — näen tämän näkökohdan kyllä hyvin tärkeänä. Myöskin tämä saavutettavuus, että seutukaupungeissa säilyy ammatillisen opetuksen saatavuus riittävänä, on tietenkin tärkeä asia, [Puhemies koputtaa] ja ministeri tätä kommentoi.

15.53 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin tässä on edellä tullut esille, tässä reformissa on paljon hyvää, mutta kyllä tähän sisältyy todella paljon myös huolia, eikä se vähäisin huoli toki ole se, miten tämä rahoitus aidosti järjestetään, kun nyt on valtavat leikkaukset tehty ja se, mitä annettiin takaisin, on kuitenkin hyvin pientä.

Me tiedämme, että nuorista yhä useammat joutuvat varmasti opiskelemaan monta ammattia ja vaihtamaan työpaikkaa, ja sen takia olisi äärimmäisen tärkeää, että tästä ammatillisesta koulutuksesta saa vahvat perustaidot. Sen takia se, että se siirretään pääosin yrityksiin, aiheuttaa kyllä sen huolen — riippuen yrityksestä — miten hyvät taidot sieltä voidaan antaa ja ovatko sitten ne vahvat taidot semmoiset, että jos siirtyy toisen tyyppiseen, saman alankin firmaan, niin on se riittävä osaaminen. Tähän täytyy kiinnittää huomiota.

Totta kai koulutusvastuun tulee säilyä kouluilla, ja aloituspaikkojen määriä ei voida kyllä enää leikata ja alueellinen saatavuus on varmistettava.

15.54 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kyllä täytyy hie-
man ihmetellä näitä puheita, että pitäisi huolestua siitä, että yritykset osallistuvat koulutta-
miseen, kun kuitenkin me tiedämme, että meidän koulutusjärjestelmämme suurimpia kipu-
pisteitä on koulutuksen ja työelämän kohtaanto-ongelma eli se, että meillä yliopisto tuot-
taa työttömiä tohtoreita ja ammattikoulujärjestelmä on sirpaloitunut ja etääntynyt pois työ-
elämästä ja sieltä vastavalmistuneet ovat hyvin kaukana valmiista työntekijästä. Hyvänä
esimerkkinä: Uudenkaupungin autotehdas rekrytoi koulutukseen työvoimaa, jolla on vaa-
timuksena hyvä kunto ja halu oppia. Me väitämme, että tässä maassa on paras koulutusjär-
jestelmä maailmassa, mutta silti ammattikoulu ei tuota sellaisia osaajia, jotka osaisivat
koota Mersuja, vaan yritys joutuu kouluttamaan työntekijänsä itse. Näin on valitettavasti
monessa pienyrityksessäkin, että koulutusprosessi, jonka yhteiskunta tarjoaa, ei vain tuota
firman tarpeisiin sopivia työntekijöitä, vaan ne joudutaan kouluttamaan itse.

Puhemies Maria Lohela: Ennen ministeriä vielä edustaja Essayah ja edustaja Krista Kiu-
ru.

15.55 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Mäke-
lälle on todettava, että mitä laaja-alaisempi ja parempi se yleissivistävä pohja siellä amma-
tillisessa koulutuksessa on, sitä helpommalla ja kevyemmällä sitten selviää se yritys ni-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

menomaan siitä täsmäkoulutuksesta, mikä tarvitaan, esimerkiksi vaikkapa nyt sitten tietyn automerkin valmistamiseen, ja siinä mielessä se huoli, mikä tässä salissa on, liittyy nimenomaan siihen ammatillisen koulutuksen laatuun. Ja olemme olleet huolissamme myöskin siitä, onko yritys kenttää kuunneltu tarpeeksi, onko niitä riittävän mielekkäitä työtehtäviä kaikille niille opiskelijoille, joita nyt sitten ollaan yrityksiin tuomassa.

Sinällään, niin kuin täällä on moni kollega todennut, tässä on valtavan paljon hyvää. Tässä ovat nimenomaan nämä yksilölliset opintopolut, tämä joustavuus, mutta samanaikaisesti ei näitä huolenaiheita voi lakaista maton alle. Toivonkin, että ministeri pystyy nyt jonkun verran sitten meidän huoliamme hälventämään ja kertomaan, miten esimerkiksi tämäntyypiset asiat on huomioitu: täällä on nostettu esille alueellinen saavutettavuus ja myöskin sitten lähiopetuksen [Puhemies koputtaa] mitoitukset — äärimmäisen tärkeitä asioita.

15.56 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnitin huomiota tuohon aika naiiviin käsitykseen oppisopimusmuotoisesta koulutuksesta. Me kaikki kannatamme oppisopimusmuotoista koulutusta, sehän ei ole mikään ongelma. Me emme välttämättä kannata sitä, että koko ikäluokka rupeaa käymään oppisopimuskoulutuksessa. Se on aivan toisenlainen näkökulma, [Välihuutoja] eikä sellaisesta minusta pidä missään nimessä lähteä edes haaveilemaan. Viime kaudella oppisopimuskoulutusta laajennettiin merkittävästi, etsittiin erilaisia keinoja oppisopimuskoulutuksen kehittämiseen. Kannatan sitä lämpimästi, että oppisopimuskoulutuksen vetovoimaa merkittävästi lisätään, mutta se tapa, joka tässä pohjaesityksessä ja ministerin toteamana on nyt otettu, on aika radikaali. Tässä lähdetään siitä, että oppisopimuskoulutuksessa — joka on ollut rahoitukseltaan selkeästi niin sanottua edullista koulutusta, koska sitä opetusosuutta on selkeästi vähemmän, kun tämä koulutus tapahtuisi työpaikalla — korvauksia ei tulla nostamaan vaan nostetaan koulutuksen hintaa tälle koulutuksen järjestäjälle. Hänellä on selkeä intressi järjestää kaikki oppisopimuskoulutuksena, ja kaikki nuoret eivät pysty oppisopimuskoulutuksessa opiskelemaan. Siitä syystä minä pidän sitä heikkoutena, että tätä tosiasiaa ei tunnusteta.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Grahn-Laasonen, 3 minuuttia, ja sitten jatketaan debattia.

15.58 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajille palautteesta. Oli paljon myönteisiä huomioita tämän reformin yksityiskohdista ja rakentavia kehittämissuhteita, kommentteja tähän toimeenpanoon. Ja sitten tietenkin myöskin joitakin sellaisia huolia nousi esille, jotka kuulostivat tutuilta ja ovat juuri niitä kysymyksiä, joiden ratkaisemiseksi tässä reformissa on lausuntopalautteenkin pohjalta tehty paljon töitä.

Oleellista ehkä on tässä reformissa se työelämän nopean muutoksen ymmärtäminen. Eli tulevaisuudessa Suomessa, niin kuin maailmalla yleensäkin, tarvitaan entistä enemmän osaamista. Ilman koulutusta ei enää pärjää. Meidän pitää kyetä rakentamaan järjestelmä, joka turvaa koulutuksen laadun ja osaamisen ja pitää myöskin kaikki mukana — eli vahvasti painopistettää myöskin nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn ja koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten vähentämiseen.

Toinen haaste on tietysti ollut tiukka taloudellinen ympäristö, jossa tätä reformia on tehty. Mutta sitäkin tärkeämpää, silloin kun toimitaan talousympäristössä, joka asettaa meille

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

isoja haasteita, on se yhteistyö, mitä tämän reformin aikana on tehty ammatillisen koulutuksen kentän kanssa. Ensi vuoden alusta, sikäli kun eduskunta tämän reformin aikataulun mukaisesti hyväksyy, koulutuksen järjestäjät saavat entistä enemmän työkaluja huolehtia koulutuksen järjestämisestä ja laadusta.

Muutamista ihan peruselementeistä haluaisin vielä eduskuntaa informoida.

Koulutustakuusta pidetään tiukasti kiinni, jokaiselle peruskoulun päättäneelle turvataan koulutuspaikka.

Samoin pidämme erittäin tärkeänä sitä, että ammatillinen koulutus on alueellisesti hyvin saavutettavissa. On ihan totta, että tämän reformin myötä, niin kuin muutenkin, oppilaitosverkko jonkin verran tiivistyy, mutta opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksen mukaan koulutuksen järjestäjiltä saatujen vastausten mukaan näin on ennen muuta eteläisessä Suomessa, missä etäisyydet ovat kohtuullisia. Kyllä varmasti on kaikkien edun mukaista se, että ennen kaikkea pyritään kohdistamaan resurssit mahdollisimman hyvin opetukseen ja nimenomaan opiskelijoiden tukeen ja hakemaan niitä taloudellisia säästöjä ja tehokkuutta tilankäytöstä ja rakenteista.

Jatko-opintokelpoisuus turvataan.

Opiskelijoita ei olla sysäämässä työpaikoille, vaan työpaikkaoppiminen on tärkeä osa myöskin siinä, miten opiskelijat tulevaisuudessa entistä vahvemmin kiinnittyvät työelämään ja saavat myöskin jalan työelämän oven väliin. Työpaikka voi siis olla oppimisympäristö. Kaksi tapaa työpaikkaoppimiseen tämä reformi tunnistaa: oppisopimuskoulutuksen, josta on jo paljon kokemuksia, ja sitten koulutussopimuksen, joka on erityisesti nuorille suunnattu työpaikalla tapahtuvan oppimisen muoto, ja siinä erityisesti korostuu se, että vastuu oppimisesta on koulutuksen järjestäjällä, sitä ei voi ulkoistaa työpaikalle, vaan järjestäjä vastaa myöskin koulutuksen laadusta.

Mitä siihen laatuun tulee, niin siihen on kiinnitetty tässä reformissa erittäin paljon huomiota. Opiskelijoiden osaamisen laatua varmistetaan monin eri tavoin lähtien valtakunnallisesti määritellyistä tutkinnon perusteista ja koulutuksen järjestäjän laadunhallintajärjestelmistä aina yksittäisen opiskelijan osaamisen arviointiin saakka. Ja myös uusi rahoitusjärjestelmä huomioi laadun, sillä työllisyys ja jatko-opintoihin siirtyminen ovat siinä vahvoina kriteereinä.

Eli tasapainoa on haettu näillä uudistuksilla siten, että voitaisiin turvata Suomessa se ammattiosaaminen, mitä tulevaisuuden työelämä vaatii, ja sitten myös yksilöille monipuolisia mahdollisuuksia kehittää omaa osaamistaan ja pärjätä työelämän muutoksissa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Debattia jatketaan jonkin aikaa.

16.02 **Johanna Karimäki vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ammatillisen koulutuksen uudistus on sinänsä tervetullut, että me tarvitsemme työelämälähtöisyyttä ja työpaikalla oppimista. Ehdottomasti tässä on paljon hyviä asioita, mutta täytyy todeta, että kun pohjalla on valtavat leikkaukset ja juurikin nämä yksilölliset oppimispolut ja henkilökohtainen ote opetuksessa, niin kyllä se vaatii resursseja. Toivon, että hallitus tätä tarkastelee.

Pohdin myös sitä näkökulmaa, että kun opetusta siirretään paljon yrityksiin, mikä on ihan kannatettavaakin, kun on nähty, miten Saksassa on oppisopimuskoulutuksella saatu nuoria työelämään, niin onko kuitenkin varmistettu se, että yrityksillä on riittävästi kiin-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

nostusta tarjota laadukkaita työpaikkoja ja kuka vastaa niistä resursseista sitten loppujen lopuksi, että varmasti saadaan jokaiselle nuorelle sopiva, hyvä yritys koulutuspaikaksi.

16.03 Ulla Parviainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän kaikkien mielestä tämä henkilökohtaistaminen on erittäin hyvä asia, ja minä arvelen, että tällä palvelullaan myös näitä erityisen tuen oppilaita, joista oli aikaisemmin puhe. Eli henkilökohtaistamisella saadaan heille myös esimerkiksi lisää aikaa, jos he ovat hitaammin oppivia. Minä ajattelen näin, että koulutuksen järjestäjän intressissä ei voi olla lähettää kaikkia oppisopimukseen, sellaisiakin, jotka eivät siellä oppisopimuksessa pärjää. Eli sinne lähetetään tai se hyväksytään heidän suunnitelmaansa vain, jos siellä arvioidaan, että saadaan nämä koulutuksen mukaiset tavoitteet suoritettua.

16.04 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä henkilökohtaistaminenhan ei tietysti ole mikään taikasana. Minä liitän siihen kyllä tällaisen pedagogisen johtajuuden ja opettajien työetiikan, mutta just tätä taustaa vasten tietysti nämä merkittävät säästöt ovat jonkunmoinen ongelma, koska opettajia ollaan nyt vähentämässä ja vähennetty yli tuhat, ja pakkohan sen on näkyä. Sen takia minusta meidän kyllä sivistysvaliokunnassa pitää tämän lähiopetuksen kohdalla oikeasti hakea joitakin mittareita tai seurantajärjestelmää, miten se taataan. Sehän käytännössä jää hyvin paljon yksittäisen opettajan vastuulle, kun hän tekee sitä henkilökohtaista ohjelmaa, ja minusta nyt kokemus osoittaa, että tätä vastuuta ei ole käytännössä riittävästi kannettu. Ja sen takia meillä on nyt tuhannen taalan vastuu [Puhemies koputtaa] laittaa tämä asia kuntoon.

16.05 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä nykyjärjestelmä, tämä nykyinen ammatillinen koulutus, ei riittävästi vastaa työelämän tarpeeseen. Olen saanut palautetta, että tämä näkyy erityisesti työpaikoilla, esimerkiksi prosessiteollisuuden puolella, että on selkeitä aukkoja perustason luonnontieteissä. Ja se on tietysti selvää, että ammatillinen koulutushan ei voi niitä paikata, ei nykyjärjestelmä eikä tulevakaan, joten se ongelma pitää hoitaa siellä kuntoon.

Kysyisin ministeriltä siitä, kun otamme huomioon, kuinka vetovoimainen ja houkutteleva ammatillinen koulutus on näissä saksankielisissä maissa, missä tämä oppisopimus on hyvin suosittu: lisäisivätkö koulutussopimus ja oppisopimus Suomessa nyt houkuttelevuutta ja vetovoimaisuutta ja samalla myös esimerkiksi pojilla sitä, että opinnot saatettaisiin loppuun asti?

16.06 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä ammatillisen koulutuksen kentälläkin odotetaan tätä reformia aika ristiriitaisin tuntein, aivan kuten täällä salissakin, johtuen näistä isoista säästöistä ja leikkauksista, mitä on tehty. Tämä edustaja Puumalan vastaus siitä, että henkilökohtaistamisen kautta jotkut opiskelijat saisivat nykyistä vähemmän lähiopetusta, siis nykytasosta vielä vähemmän, ei myöskään hälvennä niitä huolia, mitä meillä vasemmistoliitossa on tähän uudistukseen liittyen. Tärkeätä on huomioida myöskin se, että kun puhutaan jatko-opintokelpoisuudesta, ei puhuta ainoastaan muodollisesta jatko-opintokelpoisuudesta — sen säilyttäminen on äärimmäisen tärkeää ja itsestään selvää omasta mielestäni — vaan myöskin todellisesta jatko-opintokelpoisuudesta eli siitä, saavatko opiskelijat aidosti oppilaitoksessa ollessaan ne todelliset val-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

miudet, mitä edellytetään sille, että pystyy opiskelemaan korkeakouluasteella ja jatkaamaan sinne.

Mitä tulee tähän rahoitusuudistukseen, niin pidän kyllä järkevänä, kun on isosta uudistuksesta kyse, että siihen siirrytään vaiheittain, mutta se ei vastaa siihen kritiikkiin, mitä tulee tähän uuteen rahoitusjärjestelmään ja sen toimivuuteen. Syntyykö tässä nyt riski siitä, että jatkossa [Puhemies koputtaa] on kannattavia ja ei kannattavia opiskelijoita, joita... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.07 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pari kommenttia.

Ensinnä tästä, jätetäänkö heitteille nuoria, työnnetäänkö nuoria jotenkin sinne työelämään. Siitähän tässä ei missään tapauksessa ole kysymys. Se on yksi väline koulutuksen järjestäjän työkalupakissa, ja se katsotaan aina tapauskohtaisesti joka kerran. Minä itse uskon, että tässä lähtövaiheessa meillä enemmänkin tulee olemaan haastetta siinä, että me aidosti saamme muutoksen liikkeelle, että se työpaikka todella tulee välineeksi siihen koulutuksen järjestämiseen. Tuskin mitään sellaista valtavaa ryntäystä tapahtuu tässä, mitä nyt kannattaisi valtavasti pelätä, näin ajattelen. Ja sitten reformia pitää pystyä muokkaamaan, kun me näemme ikään kuin kokeilunakin, mitä tapahtuu. Pitää olla valmius sitä jatkuvasti muokata.

Vielä nostan esille nuo eiliset päätökset. Minusta se parantaa tätä fiilistä nyt kentällä, että ammatilliseen ollaan saatu tuo 15 miljoonan kokonaisuus, ja vielä isompana kokonaisuutena sitten tuo 80 miljoonan euron pääomittamispäätös, joka taitaa olla ensimmäinen pääomittamispäätös nimenomaan ammatillisen koulutuksen puolella. [Puhemies koputtaa] Parantaa yleistunnelmaa.

16.08 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Andersson totesi, nämä rahoituskriteerit voivat kyllä johtaa siihen, että oppilaitoksissa ajatellaan, että nopeasti valmistuvat ja nopeasti työllistyvät ovat niitä tuottavia opiskelijoita. Silloin tämä voi johtaa siihen, että oppilaitokset haluavat valita opiskelijoiksi vain opinnoissaan aiemmin hyvin menestyneitä. Tämä voi johtaa pahimmillaan jopa oppilaitosten väliseen vääränlaiseen kilpailuun. Tähän asiaan on myös lainsäädännön arviointineuvosto kiinnittänyt huomionsa, eli heidän lausunnossaan todetaan, että lakiesityksessä ei ole arvioitu riittävästi yhteiskunnallisia vaikutuksia. Arviointineuvosto totesi lisäksi, että erityisesti olisi pitänyt arvioida uudistuksen vaikutukset koko ikäluokan koulutustehtävän toteuttamiseen, ja sitä arviointia ei ole kyllä tässä riittävästi tehty.

16.09 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Puheenjohtaja! On tietysti hienoa, että meillä on sivistysvaliokunnassa vielä koko kevät aikaa kuulla asiantuntijoita, ja varmaan saamme moniin täälläkin nousseisiin kysymyksiin vastauksia.

Mutta ihan muutamia sellaisia heittoja, mitä täällä on tullut. Muun muassa muistaakseni edustaja Eloranta sanoi, että opiskelijat sitten työpaikalla saattavat keittää kahvia. Nyt tässähan nimenomaan sitä yritin aiemmassa puheenvuorossani tuoda esiin, että tässä on lakiin kirjattu se vaatimus, arvioitsijoille osaamisvaatimus, ja toisaalta myös sitten se, että niiden opintokokonaisuuksien, joita siellä työpaikalla suoritetaan, joita siellä opitaan, pitää vastata sitä henkilökohtaistamissuunnitelmaa ja niiden pitää vastata siihen osaamistarpeeseen. Jos opiskellaan vaikka automekaanikoksi, niin silloin ei kahvia keittämällä var-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

masti saada sitä pätevyyttä eikä sitä näin ollen voida hyväksyä, niin että se huoli ainakin tässä on turha.

16.10 Lea Mäkipää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monet nuoret saavat lähteä ensimmäistä kertaa kotoaan ammatilliseen koulutukseen, eli monilla paikkakunnilla näitä ammatillisia koulutuksia ei ole.

Kun puhutaan opintopoluista, sen pitäisi tosiaan olla käytännössä myös sitä, että tiedetään, että kaikki nuoret eivät osaa omaksua sinne koulupaikkakuntaan, monet nuoret tarvitsevat sitä tärkeätä tukea alkuvaiheessa, toiset eivät ymmärrä välttämättä teoriaa eivätkä tätä työelämää. Tarkoitan sitä, että kouluissa pitäisi kyllä olla vastuuta ymmärtää ottaa jokainen nuori henkilökohtaisesti ja antaa hänelle se opintopolku. Jos tämä on oikein ymmärretty kouluissa, käy niin, että nämä keskeyttämiset kouluissa vähentyvät ja syrjäytymiset vähentyvät. Kun nuori on alusta lähtien saanut semmoisen tukevan otteen sinne kouluun, niin kyllä he myös opiskelevat ja haluavat, että tämä valmius [Puhemies koputtaa] tulee sitten päätökseen ja he saavat näitä työpaikkakokemuksia. — Mutta koska tämä oli näin lyhyt, että siellä koputetaan, niin jatkan toiste.

16.12 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä ammatillista koulutusta koskevien säännösten kokoaminen yhteen lakiin on ihan erinomainen asia. Tämä on myös osa norminpurkuhankkeita, ja useimmiten se on hyvä, mutta tietysti on hyvä kysyä, kannattaako purkaa jotain sellaista, joka on nostanut Suomen maailmankartalle.

Ongelmakohtia tässä on useita: kuntien rahoitusosuus jäädytetään vuoden 2017 tasolle, 130 toimipistettä ollaan sulkemassa, alueellinen eriarvoisuus lisääntyy, kielelliset oikeudet vaarantuvat toimipisteitä karsittaessa, työssäoppimisen työpaikkoja ei ole nyt riittävästi, lähiopetustuntien määrän laskeminen, maahanmuuttajien oppimisen edellytykset heikkenevät ja niin edelleen. Olisi ikävää, jos tästä laista tämän 190 miljoonan leikkauksen lisäksi lopulta sitten kuoriutuu ulos uusi leikkauslaki. Tämä pitää kyllä täällä eduskunnassa estää.

16.13 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotenkin minusta tuntuu, että minulla ja arvoisalla ministerillä on erilaiset paperit, mistä me luemme, koska minun mielestäni tämä paperi ei kyllä millään tavalla ehkäise syrjäytymistä tai kouluttamattomuutta, sitä, ettei pudottaisi pois.

Tässähän nimittäin nytten tämä rahoituspohja on vähän ongelmallinen, kun perusrahoitus on 50 prosenttia, suoritusrahoitus on 35 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitus 15 prosenttia. Käykö tässä nyt niin, että kun yli kolmannes tästä rahoituksesta tulee suoritteista eli suoritetuista tutkinnoista tai kokonaisista tutkinnon osista, niin oppilaitokset ryhtyvät seulomaan entistä tarkemmin oppilaita, jotka ne ottavat sisään, eli jos on pelättävissä, että oppilas tarvitsisi enemmän opetusta ja ohjausta, niin häntä ei oteta sisään, koska ei ole mahdollisuutta antaa sitä opetusta ja ohjausta? Tämmöistä oppilasta ei kannata ottaa sisälle, joka ei mahdollisesti näillä eväillä, mitä nyt annetaan, pystykään suorittamaan sitä kokonaiskoulutustaan loppuun.

16.14 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On vähän erikoista kuulla keskustelua siitä, että jotenkin nykymalli olisi toimiva sen suhteen, miten se

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

palvelee nykyään alueita, varsinkin työelämän tarpeita, kun meillä on voimakas työvoimapula tällä hetkellä esimerkiksi pohjoisessa Suomessa. Kainuussa esimerkiksi tällä hetkellä monilla aloilla on kymmeniä työpaikkoja, jotka odottavat osaajia nimenomaan ammatillisen koulutuksen tasoista oppilaitoksista, mutta kun ei vain saada riittävästi sieltä valmistuneita saatikka hakijoita alueelle. Ja nähdään selvästi, että pitää tiivistää yhteistyötä nimenomaan yrityksissä oppimisessa, että se tutkinto tulevaan työpaikkaan liittyen suoritetaan. Tämä on selvä viesti myös nuorilta, että he eivät tällä hetkellä saa riittävästi osaamista ammatillisissa koulutuksissa, koska yritykset eivät palkkaa heitä, tai ne joutuvat pitkään kouluttamaan.

Sitten tämä työpaikalla oppiminen jatkossa: En tiedä yhtään yrittäjää ja työnantajaa, joka haluaa oppilasta sinne kahvia keittämään. Kyllä siellä katsotaan hyvinkin tiukasti, [Puhemies koputtaa] olisiko tässä mahdollinen, hyvä työntekijä meille jatkossa, ja halutaan nimenomaan antaa se osaaminen, koska osaajista meillä on pulaa jatkossa.

16.15 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä pohdin tätä reformia siinä mielessä, että kun työpaikalla aletaan opiskelua järjestää, niin miten se siellä onnistuu. Minulla ainakin on semmoinen 35 vuoden kokemus: kun on katsonut, miten ovat työpaikat kehittyneet henkilöstömitoituksen suhteen, niin ei siellä tahdo riittää niitä voimavaroja siihen nuoren opettamiseen eikä firmalla itse asiassa ole varaa palkata sitä ylimääräistä henkilöä kouluttamiseen. Tämä kierre on jatkuva siinä mielessä. Sen takia katson, että meidän vientiteollisuuden kannalta, minkä varassa me elämme — Suomi elää viennistä — meille tärkein asia olisi saada nämä ammattitaitoiset, hyvät koulutusasiat pyörimään sujuvasti ammattioppilaitoksissa ja sieltä kautta luoda niitä resursseja siihen työssäoppimiseen myös lisää. Se tarvitsee niitä satsauksia, sitä 190:tä miljoonaa euroa. Se on ehdottomasti tarpeen tähän toimintaan, jotta työpaikoillekin [Puhemies koputtaa] pystytään antamaan näitä resursseja lisää.

16.16 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Opposition kritiikki on aika suurelta osin ylimitoitettua, koska te puhuitte enemmänkin näistä aikaisemmin tehdyistä säästötoimenpiteistä ettekä tästä hallituksen esityksestä. Ollaanhan täällä jopa kuuluttu vasemmistoliiton kanta siitakin, että tässä hallituksen esityksessä syrjäytymisen ehkäisyyn ei tulla puuttumaan, mutta tämä hallituksen esitys on juuri päinvastainen toimenpide. Elikkä siinä mielessä ministeri Grahn-Laasonen on tehnyt erinomaisen uudistuksen ja avauksen, ja toivoisin myös positiivisia näkökantoja.

Nyt yksi positiivinen näkökanta on ennen kaikkea se, että työpaikalla oppiminen on parasta, mitä voi nuorelle tarjota, jos muuten ammattikoulussa ei pärjää eikä koulukammosena sinne halua mennä. Muistakaa se, että meillä on yli 110 000 25—29-vuotiasta nuorta aikuista, joilla ei ole toisen asteen koulutusta. Tämä avaa aivan erinomaisen väylän heille saada koulutuspaikka ja ammatti.

Toisekseen, oppisopimuskoulutus ei ole toiminut tähän saakka lainkaan esimerkiksi peruskoulun päättäneiden kohdalla — on vain kourallinen, jotka niitä ovat käyneet vuosi toisensa perään. [Puhemies koputtaa] Tämä on erinomainen uudistus niitä nuoria varten, jotka tarvitsevat koulutuksen.

16.18 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus, mukaan lukien edustaja Niikko, vähättelee opposition esittämää kritiikkiä mutta ei toisaalta myös-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

kään vastaa yhteenkään kysymykseen, mitä opposition suunnalta on esitetty nyt liittyen tähän rahoitusjärjestelmään, joka nimenomaan on osa tätä ammatillisen koulutuksen reformia, sekä siihen, mitä tulee työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisäämiseen, joka myöskin on osa tätä reformia eikä liity näihin jo tehtyihin säästöihin.

Ongelma tässä työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisäämisessä on se, että ei nähdä, mikä tässä lainsäädännöllisessä kokonaisuudessa nyt on se uusi elementti, joka suoraan johtaisi siihen, että nykyisen kaltaisten työssäoppimisjaksojen määrä ja houkuttelevuus yhtäkkiä lisääntyisivät ja kasvaisivat merkittävästi siitä, mitä ne ovat tällä hetkellä. Tässä suhteessa mielestäni edustaja Puumalalla oli varsin realistinen arvio tästä muutoksesta.

Toivoisin myöskin ministerin vastaavan tähän kritiikkiin, mitä monet tahot ovat esittäneet liittyen rahoitusjärjestelmään ja niihin uhkakuihin, mitä nähdään, että sisältyy tähän suoriterahoituksen suureen osuuteen, erityisesti mitä tulee heikommin pärjääviin oppilaisiin ja enemmän tukea tarvitseviin opiskelijoihin.

16.19 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun näitä kysymyksiä on tullut esimerkiksi tästä jatkotutkintokelpoisuudesta, niin tähän turvataan tässä reformissa. Tällä hetkellä on hyvinkin ollut ongelma se, että meidän ammatillisesta koulutuksesta Suomessa hyvin harva jatkaa jatkokoulutukseen. Tämä reitti, ajatellen erityisesti ammatillisesta koulutuksesta ammattikorkeakouluun, joka silloin aikoinaan ajateltiin uudistuksessa, ei ole kyllä varsinaisesti, kovin paljon, syöttänyt opiskelijoita eteenpäin. Nimenomaan tämä on semmoinen asia, johon toivottavasti voidaan saada apua, koska se tilanne ei nyt ole hyvä.

Se, mikä on erityisesti tärkeää tässä, on se, että keskeyttäminen vähenee. Keskeyttäminen jatkuvasti kasvaa, koska tämänhetkinen oppimismalli ei ole motivoiva erityisesti pojille. Pojat syrjäytyvät. Niin kuin tiedetään, se on vakava ongelma, ja ammatillisen koulutuksen rooli on tässä erittäin merkittävä siten, että ovat motivoivia ne päivät, joista tulee kokonaisempia, ja koulutuksen kesto lyhenee. Päästään nopeammin työelämään valmiimpina tekijöinä.

16.20 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Ministern konstaterade här att alla unga kommer att få en plats inom andra stadiet i framtiden, att regeringen tryggar det här, och det var en stor lättnad att höra.

Arvoisa puhemies! Olemme vähän pelänneet nyt, kun haetaan näitä järjestämislupia. Minä ymmärrän hyvin, että lasketaan näitä aloituspaikkoja aivan uudella tavalla, koska ei ole enää aikuiskoulutusta ja nuorisokoulutusta ynnä muuta. Mutta minä haluaisin kuulla vielä kerran nyt, kun järjestäjät lähtevät hakemaan näitä järjestämislupia, että lähtökohtaisesti ei tulla enää leikkaamaan näistä niin sanotuista aloituspaikoista vaan ne, mitä on tällä hetkellä, pystytään pitämään. Se on varmasti äärimmäisen tärkeä signaali nyt, kun tehdään erilaisia fuusiohankkeita eri alueilla koko maassa, lähettää ulospäin.

16.21 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minua tämä laskuoppi tässä ihmetyttää. Jäin nimittäin miettimään vielä, että eihän tätä esitystä tietysti eduskuntaan olisi tullut ilman sitä, että hallitus päätti edeltävänä vuonna budjettilakina leikata tämän 190 miljoonaa, ja nyt tietenkin rahoitusjärjestelmä laitetaan kuntoon sen pohjalta, että rahaa on jaettavissa vähemmän kuin ennen. Tähän liittyy myös se, että ammatillisesta kou-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

lutuksesta on jo yhteensä leikattu merkittävästi. Vielä tässä muutama viikko sitten epäiltiin, että tämä niin sanottu koulutussovimuksen osuus, jonka hallitus esittelee nyt tämän paketin yhteydessä, tulee vähentämään ammatillisen koulutuksen kuluja yli 40 miljoonaa euroa. Nyt minä ihmettelen sitä, että samaan aikaan, kun ministeri esitteli kuitenkin tässä sen tosiasian, että ammatillisen koulutuksen oppilaitosmuotoinen koulutus ja työpaikalla tapahtuva koulutus tulevat samanhintaisiksi rahoitukseltaan, ei siinä ainakaan varmaan säästöstä puhuta, mutta siinä puhutaan merkittävästä kustannuslisäyksestä. Samaan aikaan me menetämme tuhansia [Puhemies koputtaa] aloituspaikkoja. Minä en tiedä, onko tämä nyt ihan harkittua loppuun asti.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä debatin tässä vaiheessa vastauspuheenvuorot edustajille Multala, Taavitsainen ja Puumala, ja sen jälkeen ministerille sitten puheenvuoro. Edustaja Mikkonen ennätti tuossa vielä tulla tähän kelkkaan mukaan — myös hänelle — ja sitten ministerille.

16.23 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin, tässä on esitetty huolia siitä, että jo tämä rahoitusuudistus johtaisi jonkinlaiseen opiskelijoiden valintaan. Meillä kuitenkin on kuultu jo useaan kertaan täällä, ministeri on vakuuttanut ja on tullut muulla tavalla ilmi, että aloituspaikkoja tulevaisuudessakin on kaikille. Toisaalta edelleen 50 prosenttia rahoituksesta myönnetään sen pääluvun mukaan, eli on kannusteet myös siihen, että otetaan opiskelijoita paljon sisään. Toisaalta: eikö ole tärkeää se, että meillä on nyt oppilaitoksille ensimmäistä kertaa kunnolliset kannusteet siihen, että jokainen opiskelija edistyy opinnoissaan mahdollisimman hyvin? Jos ajatellaan esimerkiksi syrjäytymiskehitystä, niin ei se oppilaitokseen pääsy varmasti sitä estä ainoastaan vaan se, että oikeasti saa itselleen ammatin ja ammattipätevyyden. Tällä uudistuksella nyt sitä nimenomaan yritetään parantaa, ja ainakin itse uskon siihen, että tällä rahoitusohjauksella on suuri vaikutus oppilaitosten kannustimiin [Puhemies koputtaa] pitää jokaisesta opiskelijasta huolta.

16.24 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle on jäänyt vähän vielä epäselväksi tässä keskustelussa — ja toivoisin, että ministeri voisi valaista sitä — kuinka tällä uudistuksella nyt sitten korjataan tämä nykyisinkin voimassa oleva ongelma eli tämä lähiopetuksen vähäisyys, joka johtuu tietenkin siitä, että opettajaresurssit on liian vähän, joten nuorilla on todella lyhyet koulupäivät, kaksi tai kolme tuntia jonnain päivänä. Tämä ongelma on aiheuttanut ainakin omalla seudullani eli Etelä-Savossa sitä — kun on pitkät välimatkat ja tullaan sieltä maakunnan eri laidoilta sinne keskuskaupunkiin, johon voi olla vaikka junalla tunnin matka tai puoli tuntia — että jos koulupäivä on liian lyhyt, niin nuoret eivät tule sinne ollenkaan. Eli nuoretkin odottavat sitä, että se koulupäivä on oikeasti riittävän pitkä, ja sehän myöskin antaa heille mallin siitä, että työpäivätkin ovat ihan kunnon pituisia. Onko tähän tulossa nyt tällä uudistuksella [Puhemies koputtaa] sitten korjaus?

16.25 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Siis tässä reformissa on pari elementtiä, jotka osaltaan vastaavat tähän lähiopetukseen.

Ensimmäisestä puhuinkin jo, se on siis tämä henkilökohtaistaminen. Ne, jotka tarvitsevat enemmän perinteistä oppilaitosmuotoista, ovat siellä enemmän, osa voi olla enemmän työelämässä. Se on toinen.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Toinen on tietysti se, että tämän rahoitusjärjestelmänhän kautta, joka tässä oli myös puheena, koulutuksen järjestäjälle tulee nyt voimakkaat kannusteet järjestää se koulutus tiiviimmässä putkessa, koska koulutuksen järjestäjä saa osan rahoituksesta sillä perusteella, että tulee tutkinto, sieltä koulusta päästään pois, eikä niin, että nuppiluvun perusteella tietynä päivänä rahoitus määräytyisi.

Se, mikä huolehtii laadusta, on sitten se 15 prosenttia, jolla taas sitten huolehditaan siitä, että pitää päästä työelämään, pitää päästä jatko-opintoihin, ja on arvioitu sitä saatua opetusta. Eli sekä tämä 15 että 35 prosenttia ovat molemmat tärkeitä tässä.

Siirtymäsäännöksethän tähän tulevat, eli tähän [Puhemies koputtaa] ei heti mennä vaan pikkuhiljaa asteittain.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustaja Mikkonen, ja debatin tähän vaiheeseen puheenvuoron pyytäneistä edustajista, jotka eivät ole saaneet puheenvuoroa, mainitsen vielä edustaja Lehdon, joka saa edustaja Mikkosen jälkeen vastauspuheenvuoron.

16.26 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin tämä huoli tästä riittävästä lähiopetuksesta on kyllä täällä suurta, ja toivotaan, että tässä henkilökohtaistamisessa, joka on erittäin hyvä asia, myös huomioidaan se, että sitä tukea myös saavat riittävästi ne, jotka sitä tarvitsevat, ja myös riittävän pitkän ajan, ja myös se, että se valmistuminen saa sitten vaikka venyäkin, kunhan päästään maaliin asti ja on sitä tukea siinä rinnalla. Siihen tarvitaan niitä resursseja, ja sen takia on äärimmäisen tärkeää, että tästä pidetään kiinni.

Sitten minä olisin kysynyt vielä tätä — minä en kuullut vielä ministerin vastausta siihen — kun puoliväliriihestä eilen kerrottiin, että hallitus on valmis pääomittamaan 80 miljoonalla eurolla tällaisia ammatillisen koulutuksen osaamiskeskus: mitä nämä oikein ovat, ja mitä ne pitävät sisällään? Tästä mielelläni kuulisin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustaja Lehto, ja sitten ministeri.

16.27 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiivis yhteistyö ammatinopettajien ja yritysten välillä on tosi tärkeää. Kun katsotaan oppisopimusta ja tulevaa koulutussopimukseen perustuvaa koulutusta, niin ne ovat hyviä tapoja oppia ammattiin. Yhdeksän vuotta koulunpenkillä riittää monelle: Ei enää jaksa keskittyä siellä ja haluaa tehdä jotain käsillensä, ei vain jaksa. Muuten sitten ei mene, jos ei pääse johonkin työpaikalle harjoittelemaan. Sitten on näitä, jotka ovat koulukiusattuja. Eivät he halua enää ammattikouluun, kun on ala-asteella kiusattu, yläasteella kiusattu. Jos haluaa mennä oppisopimuksen kautta ja saada ammatin sitä kautta eikä syrjäytyä — tämä on hyvä asia. Meillä pitää olla vaihtoehtoja.

Ja sitten mitä tulee työssäoppimiseen, niin siellä saa kyllä paljon enemmän kuin siellä koulunpenkillä, ja sen sanovat monet ammattilaisetkin. Eli se ammattimies antaa enemmän oppilaalle kuin se opettaja, jolla ei ole sitä työkokemusta sieltä työpaikoilta, miten ne asiat tehdään. Minä olen nähnyt itsekin tuolla oikeassa työelämässä, että kun ammattikoulusta tulee henkilö, niin hän käy uuden koulun sitten siellä työpaikalla, kun ne ammattilaiset opettavat, miten ne asiat tehdään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt ministeri, 3 minuuttia josko riittäisi.

16.28 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa puhemies! Kiitoksia jälleen hyvistä huomioista.

Ammatillisen koulutuksen reformi on tarpeellinen, olisipa talousraami mikä tahansa. Se, mikä tässä on oleellista huomioida, on se, että tämä on nimenomaan rakenteellinen ja myös toimintatapoja uudistava kokonaisuus, jossa ytimessä ovat uudenlaiset periaatteet ammatillisen koulutuksen järjestämiseen eli osaamisperusteisuus, asiakaslähtöisyys. Se henkilökohtaistamisen prosessi, mikä on tämän koko koulutuksen ytimessä jatkossa, tuli mainituksi erinomaisesti monissa puheenvuoroissa, eli sen pohjalta rakentuvat ne yksilölliset polut, ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien tulee antaa riittävä tuki opiskelijoille, siis juuri se tuki, mitä tarvitaan.

Meillä on paljon erilaisia opiskelijoita ammatillisessa koulutuksessa, jotka lähtevät ihan erilaisista lähtökohdista ja tavoitteista. Meillä on nuoria ja aikuisia jatkossa tässä yhtenäisessä järjestelmässä. Meillä on niitä nuoria, joilla tavoitteet ovat kirkkaina ja jotka esimerkiksi tavoittelevat vaikkapa siirtymistä jatko-opintoihinkin ammatillisen koulutuksen jälkeen, mikä on erittäin tärkeää. Vastaavasti meillä on nuoria, joilla on elämänhallinta huokassa ja jotka eivät vielä oikein tiedä, miten se elämä kantaisi, ja heistäkin meidän pitää pitää hyvää huolta ja turvata osaaminen jokaiselle. Samoin siellä on aikuisia opiskelijoita, jotka haluavat täydentää omaa osaamistaan, ja siellä on myös esimerkiksi pitkäaikaistyöttömiä, joita toivottavasti koulutuksella voidaan nykyistä joustavammin ja nopeammin auttaa.

Ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoa haluamme myöskin mahdollisimman hyvin tukea, koska tämä muutos on iso, ja sitä kautta hallitus päätti viisaasti eilen myöskin 15 miljoonan euron panostuksesta ensi ja seuraavana vuonna ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanon tukeen. Sen lisäksi olemme vielä aikaisemminkin ilmoittaneet ja kertoneet, että haluamme myöskin huolehtia siitä, että opettajat, jotka ovat ihan keskeisessä roolissa, saavat mahdollisuuden osaamisensa kehittämiseen ja tämän reformin toimeenpanon tukeen, elikkä siihenkin tuleamme kiinnittämään huomiota.

Samoin tämä uusi avaus eli 80 miljoonan euron pääomitus ammatilliseen osaamiskeskukseen on myöskin tärkeä uusi kokonaisuus, jonka puitteissa voidaan tehdä esimerkiksi vaikka uudenlaisiin oppimisympäristöihin liittyviä ratkaisuja, eli pyritään viemään myöskin koulutuksen tekemisen tapaa ja uusia oppimisympäristöjä eteenpäin. Teemme tietysti tiivistä yhteistyötä ammatillisen koulutuksen kentän kanssa siinä suunnittelussa ja toteutuksessa — hyvä, tärkeä panostus.

Syrjäytymisen ehkäisyyn ja koulutuksen keskeyttämiseen liittyen tuli monia tärkeitä elementtejä jo mainittuakin, mutta koulutustakuun turvaaminen, ympärivuotinen haku, henkilökohtaistamisen prosessi, työpaikkaoppimisen lisääminen ihan motivaatiotekijänäkin, tutkintouudistus — nämä ovat kaikki tärkeitä asioita. Huolta lähiopetuksen vähentymisestä ei voi väheksyä, ja siinä erityisesti huomiota kiinnittää se, että lähiopetuksen määrä on lähtenyt laskuun aikana, jolloin ammatillisen koulutuksen rahoitus kasvoi voimakkaasti. Silloin kysytään juuri sitä, miten voimme varmistaa ja turvata tällä reformilla sen, että priorisoidaan opetusta ja niitä yksilöllisiä, henkilökohtaisia polkuja, jotta jokainen saavuttaa riittävän osaamisen. Se on huomioitu paitsi laatusuhteissa, jotka tässä reformissa ovat sisällä, myöskin sitä kautta, että koulutuksen rahoituksessa on vaikuttavuusrahoi-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

tuksen osuus, [Puhemies koputtaa] jossa se kriteeri on työllistyminen, ja ilman osaamista työllistyminen on heikko, joten tämä rahoitusmalli myös kannustaa koulutuksen järjestäjiä entistä vahvemmin kiinnittämään huomiota siihen, että opiskelijat saavuttavat osaamista-voitteet, jotka on asetettu tutkinnoille. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, tässä vaiheessa siirryttäneen puhujalistaan ja jonkun ajan kuluttua, kun aineksia siihen syntyy, voidaan palata debatoiden asiaan.

16.33 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Reformin monet tavoitteet ovat erittäin hyviä ja kannatettavia. En ole nyt pystynyt tähän lopulliseen lakiesitykseen kuin selailemalla tutustumaan ja siksi lähinnä tuonkin tähän keskusteluun tietäväksi tuolta oppilaitoksista terveisiä, ja samalla ne voivat olla terveisiä myöskin tuonne valiokuntatyöskentelyyn siitä, mihin kenties kannattaa kiinnittää huomiota sitten lakiesityksen käsittelyssä valiokunnassa. Voi olla, että jotkut esille nostamani asiat on jo korjattu, mutta joka tapauksessa monet näistä terveisistä tulevat tuolta käytännön kentiltä.

Viimeisimmät terveiset sain toissa päivänä Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymältä, ja niissä kerrottiin siellä käynnistyvän yt-neuvottelut koko henkilöstöä koskien. Syynä tähän ovat suunnitteilla oleva koulutuksen reformi ja organisaatiomuutos. Näin minulle kerrottiin. Tämän vuoden säästöt tällä samaisella oppilaitoksella ovat 9 miljoonaa euroa, eli väkeä on jo vähennetty aiemminkin, mutta nyt tämä reformi aiheuttaa lisäpaineita uusille säästöille. Reformissa uudistuva rahoitusjärjestelmä muuttaa nykyisen toiminnan perusteita ja rahoituksen ennakoitavuus heikkenee nykyisestä laskennalliseen opiskelijamäärään perustuvasta rahoituksesta. Jatkossa opiskelijamäärä tuo vain puolet rahoituksesta ja toisen puolen tuovat tutkinnot ja tutkinnon osat sekä työllistyminen ja jatko-opinnot. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi Pohjois-Karjalassa, missä on tällä hetkellä koko maan heikoin työllisyystilanne, oppilaitoksen rahoitus heikkenee siitä itsestään riippumattomista syistä, koska oppilaitos ei voi millään vaikuttaa alueen työllisyystilanteeseen. Myös valtioneuvoston lainsäädännön arviointineuvosto on esittänyt näkemyksensä, että lakiesityksessä tulisi esittää nykyistä tarkempi arvio esitettävien toimenpiteiden vaikutuksista alueittain. Uudistuksen vaikutukset väkirikkailla alueilla voivat olla hyvin erilaisia verrattuna syrjäisiin ja harvaan asuttuihin alueisiin.

Rahoituskriteerit eivät myöskään huomioi riittävästi sitä, että ammatillisissa oppilaitoksissa on paljon erilaisia oppijoita sekä monenlaista tukea tarvitsevia nuoria, joiden opiskelu on hitaampaa ja jotka tarvitsevat paljon opettajien ja muiden ammattilaisten tukea. Heidänkin oppimisestaan huolehtiminen on ammatillisen koulutuksen tehtävä, ja tämä uusi rahoitusmalli kyllä helposti johtaa siihen, että nopeasti valmistuvat ja työllistyvät ovat niitä oppilaitoksen näkökulmasta tuottavia opiskelijoita. Pahimmillaan tämä voi olla sitä, että oppilaitokset haluavat valita opiskelijoiksi vain opinnoissa parhaiten menestyneitä. Tästä voi syntyä jopa oppilaitosten välistä vääränlaista kilpailua. Kysynkin: miksi tässä uudessa rahoitusmallissa ei ole huomioitu erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrää yhtenä kriteerinä, vai onko? Nyt en sitä ole kerinnyt tarkistamaan. Valtioneuvoston lainsäädännön arviointineuvosto on ollut huolissaan asiasta ja kirjoittaa, että lakiesityksessä ei ole arvioitu riittävästi yhteiskunnallisia vaikutuksia ja erityisesti pitäisi arvioida uudistuksen vaikutuksia koko ikäluokan koulutustehtävän toteuttamiseen ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten asemaan.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Arvoisa puhemies! Opiskelun ja oppimisen siirtäminen entistä enemmän työpaikoille on sinällään hyvä asia, mutta vasta sitten, kun oppilaitoksessa on saatu riittävät valmiudet siirtä työpaiikkaopiskeluun. Toki eri alat ovat erilaisia tässä asiassa, mutta esimerkiksi lähihoitajaopiskelijoiden kohdalla on jo nyt tullut työpaikoilta paljon palautetta siitä, etteivät työyhteisöt halua ottaa enää mielellään lähihoitajaopiskelijoita, sillä heillä on aivan liian heikot perusvalmiudet työpaikalla tapahtuvaan opiskeluun, jossa pitää kohdata potilaita ja asiakkaita.

Lisäksi toivon — vaikka se ei suoraan tähän lakiesitykseen liitykään, mutta olen ministerille lähettänyt aikaisemminkin terveisiä siitä — että ministeriössä valmisteltaisiin tiettyjen alojen kohdalla takaisin soveltuvuuskokeisiin palaamista. Niin paljon on eri tahoilta tullut viestiä siitä, että esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla opiskelee täysin alalle soveltumattomia henkilöitä, joiden ei opiskelun jälkeen voida edes ajatella siirtyvän työskentelemään hoito- ja hoiva-alalle. Sora-lainsäädäntö ei edes täsmennettynä anna riittäviä välineitä tämän asian hoitamiseen. Toisaalta on yksilön ja yhteiskunnan kannalta järjetöntä ja resurssien hukkaan heittämistä, että henkilö opiskelee ammattiin, jossa hänellä ei ole mahdollisuuksia työskennellä. Olen myös huolissani siitä, miten erilaiset oppijat saavat työharjoittelupaikkoja, koska he tarvitsevat pidemmän aikaa toisaalta opettajan rinnalla kulke- mista mutta myöskin työpaikoilla enemmän ohjausta.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Olen huolissani opettajien ja muun henkilökunnan jaksamisesta. Saan säännöllisesti viestejä uupuneilta tai uupumassa olevilta opettajilta siitä, että tämän reformin hyvätkin asiat jäävät sen alle, että he eivät enää jaksa. Väkeä on vähennetty ja edelleen vähennetään, ja heitä uuvuttaa liian työn lisäksi myös ammatti-identiteetin ja todellisuuden välinen ristiriita. He tietävät, miten työtä pitäisi tehdä ja minkälaista tukea opiskelijat tarvitsevat, mutta kun ei ole mitään muuta mahdollisuutta kuin sulkea korvat opiskelijoiden tarpeilta. Se tuntuu ammattihenkilöistä todella pahalta.

Opettajan työn kannalta on myös tärkeää, että opettajan ja työnohjaajan roolit ovat selkeitä. Esimerkiksi arviointi kuuluu ehdottomasti opettajan ammattitaitoon. Toivottavasti tämä on selkiytetty nyt viime vaiheessa tässä lakiesityksessä. Edellisessä versiossa se oli vielä kovin epämääräisesti kirjattu, mutta tätä asiaa en ole kyllä nyt ennättänyt tarkistaa. Toivottavasti tämä asia selkiytyy. — Kiitos.

16.39 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Itsekin oppilaitoksessa vierailleena tiedän, että ainakaan kaikkialla siellä ei ole jääty opposition tavoin surkuttelemaan määrärahojen vähentymistä vaan on käyty tekemään asioita oikealla tavalla, opettamaan sellaista, millä on kysyntää, ja tekemään yhteistyötä yritysten kanssa. Tästä voisin nostaa hyvänä esimerkkinä esiin kotimaakuntani Etelä-Karjalan ammattioppilaitoksen, jossa on käyty kouluttamaan yhteistyössä metsäteollisuusyritysten kanssa osaajia sille alalle, jolla nyt lähiaikoina tarvitaan uusia tekijöitä vanhan kaartin siirtyessä eläkkeelle. Tästä positiivisesta viestistä rohkaistuneena sanoisin myös muillekin oppilaitoksille, että muutoksia on myös lupa ennakoida, ettei sitten tarvitse pitää niitä isoja yt-neuvotteluita niiden muutosten viimein toteutuessa. Etupainoisesti kun mennään, niin ei olla ongelmissa. [Jukka Gustafsson: Kyllä suurin osa toimii tuolla tavalla, niin että ei tarvitse vähätellä!] — Hyvä, jos toimivat.

Ongelma koulutusjärjestelmässämme, toisin kuin monet täällä ovat todenneet, ei ole ainakaan minun mielestäni yleissivistävän koulutuksen puute vaan se, että meillä on edelleen tämä kohtaanto-ongelma. Koulut valmistavat sellaista ammattitaitoa, jolla ei välttämättä ole suoraan käyttöä työelämässä täydellä palkalla vastuullisiin tehtäviin. Miten voi

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

olla niin, että koulu valmistaa puolivalmiita tekijöitä? Nyt erityisesti, kun nuoret on velvoitettu hakemaan toisen asteen koulutukseen, syntyy tällaisia ongelmia, mitä aiemmissa puheenvuoroissa mainittiin, että aloilla on niille täysin soveltumattomia ihmisiä opiskelemissa, joilla ei ole siihen asiaan motivaatiotakaan.

Nyt sitten, kun näistä aihepiireistä keskustelee eri alojen yrittäjien kanssa, törmää sellaisiin ongelmiin, että ei ole asenne kohdallaan näillä ihmisillä, keitä tulee työharjoitteluun. On jopa ongelmia työelämän perustaitojen kanssa, kuten sen, että tulnaisiin ajoissa töihin joka päivä. Miten tätä asennetta ja näitä asioita saataisiin kuntoon oppilaitoksissa? Nämä valmiudet ovat sellaisia, mitä työelämässä tarvitaan. Kyllä sen työn tekemisen siinä sivussa oppii, mutta jos asenne on väärä, niin mikään määrä oppimista ei tule sitä korjaamaan.

Toinen asia, joka suomalaisessa koulutusjärjestelmässä on vialla, on se, että kenties ainoana maana maailmassa meillä korkea koulutus korreloi negatiivisesti yrittäjyyshalukkuuden kanssa, eli kun ihminen on korkeasti koulutettu, hän ei halua yrittää. Mistä tämä johtuu? Tässä on haaste koulutusjärjestelmälle, miten luodaan opiskelijoille halu ja valmius yrittää, meillä kun ei ole pulaa työvoimasta vaan työnantajista.

16.42 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä nostettiin esille huomioita liittyen opiskelijoiden puuttuviin elämänhallintataitoihin ja myöskin kykyihin toimia työelämässä eli työelämän perustaitoihin ja siihen, miten tätä kuuluisi korjata ammatillisen opetuksen puitteissa. Nimenomaan riittävän lähiopetusmäärän turvaaminen on oivallinen keino puuttua tähän, koska ilman riittävää määrää lähiopetustunteja, ilman sitä koulupäivää, joka raamittaa nuorten arkea, on hyvinkin todennäköistä, että niitä työelämän taitoja, elämänhallintataitoja ei samalla tavalla kehity.

Myös mitä tulee tähän kohtaanto-ongelmaan, niin nimenomaan laaja-alaistamalla tutkintorakennetta minun käsitykseni mukaan pyritään vastaamaan tähän. Opiskelija saa esimerkiksi laaja-alaisemman metallialan koulutuksen, joka silloin antaa valmiudet nopeammin jatkokouluttautua tietyn työnantajan palvelukseen tai tiettyyn toimipisteeseen töihin, kuin jos on saanut vielä metallialan sisältä spesifin koulutuksen koskien jotain muuta tehtävää kuin mihin haetaan työntekijöitä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkari: Käymme tästä nyt hyvin lyhyen debattivaiheen.

16.43 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan tähän pöntössä käytettyyn puheenvuoroon — kun siinä todettiin, että oppilaitokset eivät ole ennakoineet näitä tilanteita, ja kun itse nostin omassa puheenvuorossani esille nämä yt-neuvottelut ja valtavat säästöt — nyt oman maakuntani puolesta kyllä sanoa, että esimerkiksi Pohjois-Karjalassa on tätä ennakointia tehty jo varmaan kymmenen vuotta. Siellä on jatkuvasti säästetty ja lopetettu sivutoimipisteitä ja tehty kaikki mahdollinen. Pohjois-Karjalan ammattioppilaitos on varmasti ollut yksi kaikkein tehokkaimmista myöskin arvioinnin perusteella, ja siellä on kaikki mahdollinen jo tehty, että kustannukset saataisiin minimoitua. Sen takia se tuntuukin niin äärettömän pahalta, kun siellä on niitä säästämistoimenpiteitä ja tehostamistoimenpiteitä tehty ja sitten tuli se 9 miljoonan säästö ja nyt tulee vielä semmoiset arviointikriteerit, jotka asettavat Pohjois-Karjalan epätasa-arvoiseen asemaan sen takia, että me emme voi vaikuttaa millään tavalla siihen, mikä se meidän työllisyysti-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

lanne on. [Puhemies koputtaa] Ja nyt kun meillä on huono työllisyystilanne, niin sitten oppilaitosta vielä siitä rangaistaan.

16.44 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tästä alueellisesta kattavuudesta. Jäi ehkä keskustelu aiemmin vähän torsoksi, kun todettiin, että tässä on uhkana, että ammatillinen koulutus keskittyy. Pohjois- ja Itä-Suomen osalta voi kyllä todeta, että se on jo hyvin keskittynyt. Niin kuin edellisessä puheenvuorossa todettiin, kyllä sivutoimipisteet on jo järjestään laitettu kiinni. Esimerkiksi Kainuussa ei ole tällä hetkellä enää yhtään muuta sivutoimipistettä kuin Kajaanissa, jossa on ainoa ammatillinen koulutus tällä hetkellä. Eli sitä uhkaa ei kyllä enää ole. Mutta päinvastoin tällä reformilla, kun työpaikoille siirtyy oppimista enemmän, pystytään nimenomaan vastaamaan siihen, että nyt yrityksiin voidaan saada niitä osaajia jälleen takaisin. Tämänhetkinen ongelmahan nimenomaan on se, että nuorten osaamistaso ei ole riittävä. Yritykset eivät halua palkata nuoria, koska heillä ei ole sitä spesifiä koulutusta. Heillä on liian laaja koulutus siellä tällä hetkellä, joten pitää käytännössä kouluttaa uudestaan. Kaikilla työnantajilla ei ole siihen aikaa eikä resursseja.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Gustafsson, sitten puhujalistaan.

16.45 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Jani Mäkelän maailmankuva oli kovin mustavalkoinen. Itse asiassa haluan vain kajota tähän yritteliäisyyteen, yrittäjäkoulutukseen. Sanoisin näin, että viimeiset kymmenen vuotta me olemme käytännössä kaikille tasoille pyrkineet lisäämään ja myöskin lisänneet yrittäjyyskasvatusta. Voisin kertoa lukuisia esimerkkejä ammattikorkeakouluista, jotka aloittavat kaupallista ja liiketoimintatutkintoa niin, että perustetaan yritys, oikea yritys. Tällaisia esimerkkejä löytyy useampia, ja esimerkkejä löytyy niin ammatillisen koulutuksen kuin lukionkin puolelta. Minä olen itse jonkun verran vierastanut sitä, että peruskouluun tuotaisiin sanan varsinaisessa merkityksessä tätä yrittäjyyskoulutusta, mutta tiettyyn rajaan asti ymmärrän, että soveltuvin osin kioski — kirjoja ja vihkoja ja tämmöistä — sopii hyvin peruskouluunkin, mutta erityisesti ammatillisen, lukion, ammattikorkeakoulun ja yliopistojen kohdalta, siitä vain. [Puhemies koputtaa] Mutta voidaan lisätä, totta kai.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No niin, aika reilusti minuutti.

16.47 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Peruskoulun päättävä nuori tekee toisen asteen koulutuspaikkaa valitessaan ei enempää eikä vähempää kuin koko loppuelämänsä vaikuttavan päätöksen. Parhaimmassa tapauksessa nuori valmistuu unelma-ammattiinsa ja pääsee hyvän, pitkän työuran alkuun. Läheskään kaikki eivät ole näin onnekkaita. Liian monet nuoret eivät pääse toivomaansa ammatilliseen koulutukseen, koska aloituspaikkoja ei ole tarpeeksi tai oppilaitos sijaitsee liian kaukana nuoren kotipaikkakunnalta tai nuori ei pysty aloittamaan koulutusta taloudellisen ahdingon takia, esimerkiksi. Jotta tukisimme nuoren pääsyä ammatilliseen koulutukseen emmekä olisi kasaamassa sen tielle lisäesteitä, on tehtävä oikeita koulutuksellisia ja tasa-arvoa lisääviä päätöksiä eikä missään nimessä huononnettava ammatillisen koulutuksen laatua vähentämällä lähiopetusta ja horjuttamalla koulutuksen saatavuutta.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Juuri nyt koulutusvalintojaan tekevät nuoret, heidän vanhempansa ja opettajatkin ovat aiheellisesti huolestuneita hallituksen esityksen seurauksista ja vaikutuksista. Kysymyksiä ovat esimerkiksi: Onko tämä lähtölaukaus ammattikouluverkoston alasajoon kasvukeskusten ulkopuolella, ja onko seurauksena eriarvoisuus koulutukseen hakeutumisessa ja pääsemisessä ja ylipäättänsä kouluttautumisen tasossa riippuen siitä, missä nuori tai hänen perheensä asuu? Viekö uudistus valinnanvaraa niiltä nuorilta, joilla on muutenkin vähemmän koulutusmahdollisuuksia lähialueellaan, tai niiltä, joilla on vaikeuksia päästä ammatilliseen koulutukseen? Tämä on todellinen huolenaihe, sillä mikään ei niin paljon rusenna nuoren itsetuntoa ja rohkeutta hakea opiskelupaikkaa kuin se, että jääkin koulutuksen ulkopuolelle samaan aikaan, kun toiset nuoret jatkavat uusissa opiskelupaikoissaan ja pääsevät elämässä eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Aikaisemmin ammatillisen koulutuksen valttina on ollut se, että se on ehkäissyt syrjäytymistä, kun myös matalimmilla arvosanoilla on ollut mahdollista päästä ammatilliseen opintopaikkaan. Mitenköhän käy tulevaisuudessa, kun uudistuksessa koulutuksen järjestäjien kokonaisrahoituksesta 35 prosenttia maksetaan suorituksista? Johtaako tämä valikointiin, eli alkavatko järjestäjät rahoituspaineen alla valikoida oppilaisiin niitä, jotka pystyvät saavuttamaan mahdollisimman nopeasti mahdollisimman paljon suoritteita, käytännössä siis sellaisia oppilaita, jotka selviytyvät opinnoista nopeasti ja tehokkaasti? Tämä olisi katkeraa kalkkia monelle nuorelle ja heikentäisi koko meidän ikäluokan kouluttamisen tasoakin.

Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, sanoitte eilen, että hallituksen uudistuksen tavoite on työelämän osaamistarpeisiin vastaaminen ja yritysten työntekijöiden saatavuuden turvaaminen. Näiden tavoitteiden toteutumista on uudistuksen seurauksena välillä vähän vaikea myös nähdä, kun lukee sitä. Sen sijaan uudistus muun muassa, jos oppitunteja vähennetään, lisää riskiä opintojen keskeyttämiseen. Siis se vähentäisikin juuri sitä osaamista, mikä puolestaan merkittävästi vaikeuttaisi nuoren työpaikan saamista ja työuralle pääsemistä. Jos näin on, uudistus ei tule turvaamaan yritysten alueellista työvoimatarvetta, ei parantamaan alueiden elinvoimaa ja kilpailukykyä eikä lisäämään niiden tasa-arvoisuutta, mikä olisi olennaisen tärkeää, sillä 80 prosenttia työtehtävistä on ammatillisia ja peräti 90 prosenttia innovaatioistakin toteutuu ihan siellä käytännön tasolla. Lisäksi valtaosa yrittäjyydestä syntyy ammattiuran pohjalta. Alueiden elinvoimaisuudelle ja kehittämiselle ammatillisen koulutuksen merkitys on todella iso. Esimerkiksi oman kotimaakuntani Etelä-Savon menestyminen on paljolti kiinni ammatillisesta koulutuksesta.

Arvoisa puhemies! On ensiarvoisen tärkeää, että nuorilla on hyvät ja yhdenvertaiset mahdollisuudet päästä ammatilliseen koulutukseen koko maassa. Onkin pienennettävä alueellisia eroja eikä missään nimessä lisättävä niitä. Koulutus on kiistaton hyvinvointitekijä, koska se suojaa työttömyydeltä, köyhyydeltä, syrjäytymiseltä, ja koulutus vähentää myös terveyseroja. Jokaiselle nuorelle on taattava yhdenvertainen mahdollisuus toisen asteen koulutukseen. Toivonkin todella, että hallitus ei tällä esityksellään rapauta ammatillista koulutusta, synnytä alueellisia osaamiskuiluja ja syvennä syrjäytymistä. Ja toivon, että valtiokunta työskennellessään perehtyy todella syvällisesti tähän esitykseen.

16.54 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tämä ammatillisen koulutuksen reformi on erittäin tärkeä uudistus. Siitä olemme varmasti kaikki täällä salissa tänään samaa mieltä.

Kuten edustaja Niikko toi aiemmin ansiokkaasti esille, eräs tähän uudistukseen läheisesti liittyvä yhteiskunnallisesti tärkeä tavoite on nuorten syrjäytymisen ehkäisy, ja sen mer-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

kitys korostuu erityisesti näinä vaikeina taloudellisina ja vaikean työttömyyden aikoina. Henkilökohtaistaminen opinnoissa on tärkeä askel kohti parempia oppimistuloksia ja työelämää. Osa nuorista oppii paremmin tekemällä kuin lukemalla, ja ammatillisissa opinnoissa tämä tietysti korostuu entisestään. Sekä opiskelumotivaation että julkisen talouden kestokyvyn kannalta myös opiskelun tehostaminen lukukausia tiivistämällä ja kalenteriaikana mitattavaa opiskeluaikaa lyhentämällä on sekin järkevää, ja tähän seikkaan tulee kiinnittää huomiota valiokuntakäsittelyssä.

Arvoisa puhemies! Ammatillisen koulutuksen uudistus kumpuaa pitkälti työelämän ja sen edellyttämien osaamistarpeiden muuttamisesta ja muuttumisesta ja vastaa siihen. Ammatillisten tutkintojen suorittamisessa siirrytään nyt kaikkien tutkintojen osalta näyttöperusteiseen suorittamistapaan. Osaaminen osoitetaan pääasiassa käytännön työtilanteissa. Jos ja kun näytöt järjestetään työpaikoilla, kertyy nuorille kokemusta työelämästä, samalla kun näyttöjen toteuttamiseen tulee joustoa.

Jatkossa tutkintojen laaja-alaisuus kasvaa, ja se antaa valmistuville nuorille paremmat valmiudet työelämään. Oppilaitosten rahoitusta uudistamalla niitä kannustetaan tukemaan opiskelijoita opintojen suorittamisessa ja valmistumisessa. Yksilölliset opintopolut antavat aiempaa osaamista ja kokemusta omaaville opiskelijoille tilaisuuden edetä tutkintoon nopeasti ja tehokkaasti. Tärkeitä työssäoppimisen muotoja ovat perinteinen oppisopimuskoulutus sekä uusimuotoinen koulutussopimus. Oppisopimuskoulutusta lisätään nostamalla siihen liittyvän rahoituksen tasoa. Tämä on erittäin hyvä ratkaisu työ- ja elinkeinoelämän käytännön tarpeiden huomioimisen kannalta.

Arvoisa puhemies! Uusimuotoinen, henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen koulutussopimus korvaa nykyisen työssäoppimisen ja laajentaa sitä. Työnantaja ei tässä mallissa maksa korvausta opiskelijalle, eikä sitä myöskään makseta työnantajalle. Koulutussopimusmallissa opiskelija voi valmiuksiensa kasvaessa siirtyä joustavasti koulutussopimukseen perustuvasta koulutuksesta oppisopimuskoulutuksen piiriin.

Myös ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää selkeytetään. Rahoitusjärjestelmän painopiste siirtyy suorituspainotteiseksi opiskeluun käytetyn ajan sijasta. Koulutuksen järjestäjät voivat järjestämislupansa rajoissa päättää aiempaa vapaammin koulutustarjontansa kohdentamisesta. Tutkintojen määrä tippuu 350:stä noin puoleen, mikä selkeyttää ammatillista koulutusta merkittävästi. Myös osatutkintojen suorittamiseen panostetaan ja mahdollistetaan tältäkin osin työelämän tarpeisiin vastaaminen.

Arvoisa puhemies! Työpaikalla tapahtuva koulutus on tutkimusten mukaan erittäin tehokas keino madaltaa työllistymiskynnystä. Ammatillisen koulutuksen reformi on tarpeellinen nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja saamiseksi mukaan työelämään. Kokonaisuudessaan esitys ammatillisen koulutuksen reformiksi sisältääkin hyvin paljon tärkeitä parannuksia ammatillista koulutusta sääteleviin nykyisiin lakeihin ja on siten hyvin kannatettava.

Annan vielä lopuksi hallitukselle kiitokset siitä, että se kiinnitti alkuvuoden puoliväliriihessään huomiota opiskelijoiden asemaan muun muassa opintotuen 75 euron huoltajalisän muodossa. Monelle pienituloiselle perheelliselle opiskelijalle se on erittäin merkittävä lisä kuukausittaiseen budjettiin.

16.59 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Ammatillista koulutusta koskevat säännöt kootaan yhteen lakiin. Tutkintojen suorittamisessa siirrytään kaikkien tutkintojen osal-

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

ta näyttöperusteiseen suorittamistapaan. Osaaminen osoitetaan pääasiallisesti näyttämällä se työelämässä käytännön tilanteissa. Myös muut näyttöympäristöt ovat perustelluista syistä mahdollisia. Ammatillisessa koulutuksessa otetaan käyttöön yhtenäinen prosessi, jossa tunnistetaan ja tunnustetaan opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen ja suunnitellaan puuttuvan osaamisen hankkiminen, osaamisen osoittaminen ja arviointi sekä tarvittavat tukitoimet.

Yksilölliset opintopolut mahdollistavat esimerkiksi sellaisten opiskelijoiden etenemisen nopeammin kohti tutkintoa, joilla on aiempaa osaamista. Henkilökohtaisten opintopolkujen haasteena voi olla sen toteutuminen käytännössä, kun koulutuksen järjestäjien on rakennettava pienenevillä resursseilla aidosti yksilöllinen opintopolku entistä suuremmalle joukolle opiskelijoita.

Oppisopimuskoulutus ja koulutussopimus: Oppisopimuskoulutus säilyy keskeisiltä osin nykyisellään. Uutena työpaikalla tapahtuvan koulutuksen muotona otetaan käyttöön koulutussopimukseen perustuva koulutus, joka korvaa nykymuotoisen työssäoppimisen. Mallissa on mahdollista, että opiskelija voisi siirtyä joustavasti koulutussopimukseen perustuvasta koulutuksesta oppisopimuskoulutukseen, kun hänen osaamisensa ja valmiutensa kasvavat.

Jos haluamme saada aikaan laadukasta ammatillista koulutusta, pitää perustason eli peruskoulun haasteet hoitaa. Ammatillisessa koulutuksessa ei voi paikata perustason osaamista riittävästi, jos siinä on aukkoja. Koulutukset ovat aina jatkumoit ja rakentuvat aikaisempaan. Olen saanut palautetta, että heikko luonnontieteiden osaaminen näkyy työpaikoilla muun muassa prosessiteollisuuden puolella. Jos ei ymmärrä kokonaisuutta, ei myöskään synny uutta.

Ylipäätään teollisuuden koulutusalat pitää tehdä kaiken kaikkiaan houkuttelevammiksi, jotta saadaan parhaat voimat käyttöön. Työelämän ja koulutuksen välistä yhteistyötä tulee lisätä. Teollisuus on Suomen todellinen elättäjä.

17.02 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilahtuun poikkeuksellisesti erästä yksityiskohdasta edustaja Huhtasaaren puheessa, kun hän sanoi, että peruskoulun haasteet tulee hoitaa. Täällä aiemmin perussuomalaisten edustajat Savio ja Niikko tarkastelivat sitä kovin tämän ammatillisen koulutuksen viitekehyksestä käsin. Mutta asia on juuri näin, niin kuin Huhtasaarikin totesi, että jos nämä aiemmat oppimistulokset, joiden pohjalta sitten peruskoulu päätetään ja aloitetaan ammatillista koulutusta, eli taidot kirjoituksessa, lukutaidossa, laskentataidoissa, digitaidoissa ovat heikot, niin kyllä sitä on vaikea pärjätä ja menestyä ammatillisessa koulutuksessa. Sama koskee lukiota. Sen takia tavallaan tämä yhteinen ponnistus [Puhemies koputtaa] peruskoulun kehittämiseksi on niin tärkeä.

17.03 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Allianssilta tuli tiedote tuossa iltapäivällä: Hallitus muisti nuoria puoliväliriihessä. 45 miljoonaa nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn, nuorille perheellisille huoltajakorotus opintotukeen, päivähoitomaksuihin alennus, nollatyösopimuksiin pelisääntöjen tarkistus. Ne ovat todella hyviä asioita.

Suomalaista koulutusta tulee jatkuvasti uudistaa vastaamaan todella nopeasti muuttuvan työelämän tarpeita. On hyvä asia, että hallitus on tarttunut toimeen ammatillisen koulutuksen perusteelliseksi uudistamiseksi. Asiakokonaisuus on varsin haastava, ja joka asianhaaran osalta juuri oikean polun löytäminen on vaikeaa. Pääasia on kuitenkin ison lin-

jan liikkuminen kohti tavoiteltua tulevaisuuden tilaa. Selvitystyötä on tehty mittava määrä, jotta ammatillinen koulutus pystyisi tarjoamaan nuorille ja vanhemmillekin hyvät eväät tulevaisuuden työelämään. Koulutuksen laadun parantaminen, työelämän ja koulutuksen parempi yhteensopivuus, päällekkäisyyksien karsinta, hallintoon kuluvan ajan ja rahan säästäminen sekä turhien kouluttautumista hankaloittavien raja-aitojen poistaminen ovat hyviä tavoitteita, joita jopa oppositio saattaisi kannattaakin.

Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimenpiteitä, joista yksi merkittävä on koulutusohjelmien päivittäminen. Lukuisten tutkintojen katoaminen on puhuttanut paljon jo tässä vaiheessa. On sanomattakin selvää, että näin suuri uudistus puhuttaa paljon, ja näinhän sen kuuluu ollakin. Laajamittaista tutkintotarjonnan päivytystä ei ole hetkeen tehty, ja näin ollen on ymmärrettävää, että muutos on tuntuva, kun kerralla arvioidaan tutkintojen toimivuutta nykyaikaisen työelämän tarpeiden mukaan ja kautta. Monet työt, joihin on ammattikouluista perinteisesti valmistunut työntekijöitä, ovat kadonneet tai muuttaneet muotoaan. Samanaikaisesti on puolestaan syntynyt uusia ammatteja, joiden osaajille löytyy kysyntää. Hyvä, että hallitus laittaa tutkintotarjonnan vastaamaan työelämän kysyntää.

Näyttöön perustuvaa ammatillista koulutusta pidän erittäin raikkaana uudistuksena. Se, mitä henkilö osaa, ratkaisee pätevyyden eikä niinkään se, mitä kautta osaaminen on saavutettu. Iso osa ammasteista on opittavissa parhaiten käytännön työn kautta. Työllistyminen saattaa tyssätä toisinaan mahdollisen tutkinnon puuttumiseen, vaikka henkilön käytännön osaaminen olisi riittävää ja motivaatio kunnossa. Tällaisissa tapauksissa tuntuu ajanhukalta laittaa osaaja pitkäksi ajaksi koulunpenkille opettelemaan uudestaan osaamia asioita.

Arvoisa puhemies! Osaamisen hyväksilukeminen koulutuksessa ja osaamisen todentaminen käytännön työssä on hieno mahdollisuus opiskelijalle vakuuttaa mahdollinen tuleva työnantaja taidoistaan. Yksilöllisemmin räätälöity koulutus auttaa opiskelijoita saamaan tutkintonsa maaliin ja parantaa viihtyvyyttä koulussa. Se, että viihtyy koulussa tai töissä, tuppaa vaikuttamaan kovasti motivaatioon. Oppisopimuskoulutuksen vahvistaminen ja koulutussopimus tähtäävät myös linkittämään opiskelijoita ja rekrytoivia yrityksiä. Yritysten ja koulujen yhteistyön vahvistaminen on keskeinen käytännön haaste, mikä vaikuttaa uudistuksen onnistumiseen. Nyt onkin tärkeää tarjota riittävät resurssit ja ohjaus oppilaitoksille kautta maan, jotta oppilaat todellakin saadaan harjoittelupaikkoihin ja sitä kautta valmistuttuaan töihin kortiston sijaan. Kehysriihen tuloksena nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn panostetaan ja tähän panostetaan myös koulutuksen kautta. Uskon, että entistä työelämälähtöisempi koulutus on hyvä rohto syrjäytymisen ongelmaan.

Tässä kohtaa vielä pari sanaa: Uudenkaupungin autotehdas on sielläpäin, missä itse olen syntynyt ja asustelen. Olen seurannut — 14-vuotiaasta lähtien, siitä kun autotehdas perustettiin 1969 — autotehtaan vaiheita kohta 50 vuotta. Siinä on ollut välillä todella suuria vaikeuksia, lappu on melkein ollut luukulla, mutta autotehdas on sinnitellyt, ja tänä päivänä paistaa aurinko todella terävästi, se on mahtavaa. Ja totta kai se johtuu siitä, että siellä on työnteko ja työn jälki laadukasta ja markkinamiehet osaavat hommansa. Työllisyysrekka kulkee, joka on rekrytoinut nuorta porukkaa töihin autotehtaaseen, ja he saavat siellä sitten oppia työn paikan päällä. Se tarkoittaa, että paljon paljon nuoria pääsee työelämän pariin, mikä on hieno asia.

Vielä sitten lopuksi kiitos ministerille myös siitä, että vapaan kielivalinnan kokeilu toteutuu vihdoon 2018 syksyllä, elikkä se on saanut nyt siivet alleen, ja se toteutuu, siitä todella paljon kiitoksia. 2 200 on maksimissaan niiden määrä, jotka tulevat kokeilun piiriin.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Kunnat hakevat tätä, ja se koskee lukioita ja ammattikouluja. Olen kuullut, että siellä on innostusta osallistua tähän kielikokeiluun todella paljon. — Kiitos.

17.09 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Tässä on vähän sellainen epänormaali tilanne nyt ollut tämän keskustelun kannalta, kun sivistysvaliokunnan jäsenet ovat normaalia enemmänkin osallistuneet keskusteluun. Se omalta kohdaltani ja ehkä muidenkin kohdalta johtuu siitä, että kyseessä on niin merkittävä, osin historiallinen kokonaisesitys ammatillisen koulutuksen kehittämisestä, että sen takia on ehkä hyväksyttävissä ja luonnollistakin, että sitten haluamme evästää osin itseämme mutta käyttää myöskin koulutuspoliittisia puheenvuoroja tärkeästä asiasta.

Asia, joka täällä on noussut esille, liittyy tähän rahoitusjärjestelmään, ja täällä ovat muutkin nostaneet esille sen, että tässä uudessa rahoitusjärjestelmässä tämän suoritusrahoituksen osuus on 35 prosenttia ja vaikuttavuusrahoituksen 15 prosenttia ja sitten se perusrahoitus on se 50 prosenttia. Täällä on käytetyissä puheenvuoroissa pelätty sitä, johtaa-ko tämä suoritusrahoituksen osuus tällaiseen toiminnan optimointiin taloudellisesti, koska siihen on sisäänrakennettu se, että kannattaa kouluttaa sellaisia nuoria, jotka valmistuvat ripeästi ja joitten kanssa ei tule ongelmia eteen.

Sain käsiini Sakki ry:n koulutuspoliittisen asiantuntijan Antti Seitamaan tähän liittyvän kolumnin, jossa hän aika analyttisesti ja mielestäni terävästikin pohdiskelee tätä asiaa. Hän toteaa kyllä sen, että tähän vaikuttavuusrahoitukseen on sisällytetty porrastustekijöitä, joiden tarkoitus on esim. kannustaa koulutuksen järjestäjiä kouluttamaan ilman toisen asteen tutkintoa olevia, mutta hänen nähdäkseen näiden porrastustekijöitten todellinen vaikutus koulutuksen järjestäjien toimintaan on kuitenkin kyseenalainen, koska niiden suhteellinen osuus on hyvin pieni verrattuna suoritusrahoitukseen.

No, en nyt halua mestaroida tällä asialla, mutta tämä on erittäin vakava ja tärkeä kysymys, ja sen takia nyt tuossa valiokunnan asiantuntijakuulemisessa täytyy tähän ei mihinkään yksityiskohtaan vaan tärkeään asiakokonaisuuteen sitten kiinnittää huomiota, koska jos tällainen pelkotila toteutuu, niin sehän johtaa sitten siihen, että se ruokkii nuorten syrjäytymistä ja koulutuksen ulkopuolelle jäämistä.

Arvoisa puhemies! Tulevaisuuden työelämässä korostuu tällainen kyky jatkuvaan uuden oppimiseen, mukaan lukien myöskin tällainen muuntautumiskyky, ja jotta ammat- tiin opiskelevalla olisi hyvät edellytykset vastata työelämän muutoksiin, hänellä tulee olla työelämän avaintaidot hallussaan. Haluan todeta nyt ihan tältä arvokkaalta lavalta sen, että tällaisia hyviä avaintaitoja ovat luku- ja kirjoitustaito, kyky kielelliseen ilmaisuun, kyky hahmottaa erilaisia numeroita, suhteita ja hyvät digitaidot. Lisäksi avaintaitoja ovat myös vuorovaikutustaidot, oma-aloitteisuus sekä jatkuvan oppimisen taito, ja en malta olla korostamatta tätä viimeistä, jatkuvan oppimisen taitoa. Otan tämän nyt esille sen takia, että tässä on jonkunmoinen vaara nyt, kun mennään tällaisiin päättökokeisiin, jotka mittaavat tiettyjä ammattiin liittyviä taitoja ja joissa mitataan ja arvioidaan sitä oppimisen iloa ja kehittymisen iloa, jatkuvan oppimisen taitoa, minkä ammatillisen koulutuksenkin tulisi synnyttää ja mitä sen tulisi ruokkia. Tässäkin asiassa — tämä nyt liittyy tähän yleissivistykseen, ylipäättänsä ammattisivistykseen — korostan itse kovin tätä puolta, koska se ei ole keskustelussa tullut esille. Eli ammatillisen koulutuksen on annettava eväät elinikäiseen oppimiseen, ammattisivistykseen, työelämätaitoihin ja myöskin yhteiskunnalliseen osallisuuteen.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Ehkä yhteenvetona nyt vielä haluan toistaa ja korostaa sitä, että itse haluan, että tätä ammatillista koulutusta nyt kehitetään tietoisesti laatu edellä, ja sen takia ei liikaa tässäkin keskustelussa ole korostettu tätä riittävää kontaktiopetusta ja ohjausta ihan riippumatta siitä, tapahtuuko tämä oppiminen koulussa vai työpaikalla vai etäopiskeluna. Korostan nyt kuitenkin myöskin tätä ryhmässä tapahtuvaa oppimista ja yhteisöllisyyttä, koska ne ovat myöskin siellä tulevassa työelämässä todella tärkeitä ja merkittäviä taitoja. Tässä on vähän nyt niin kuin taustalla se, että kun tehdään nämä henkilökohtaiset opetussuunnitelmat, niin tässä voi korostua tällainen yltiöindividualistinen näkökulma, jolla tässä kontekstissa ymmärrän tarkoitettavan hyvää, mutta oppiminen on parasta ja parhaimmillaan, kun opitaan toinen toiselta ja yhdessä. — Näin, kiitoksia.

17.17 Sari Multala kok: Puhemies! Tätä piti vain kommentoida. Nimenomaan kävin Twitterissäkin keskustelua Sakki ry:n kanssa tästä samaisesta aiheesta, jonka edustaja Gustafsson nosti esille. Kuitenkin uskon näin, että 50 prosentin perusrahoitusosuus, joka tulee nimenomaan opiskelijamäärän perusteella, riittää varmistamaan sen, että jatkossakin oppilaitoksilla on kannusteet ottaa kaikenlaisia opiskelijoita sisään silloin, kun aloituspaikkoja on niin, että ne kaikille nuorille riittävät.

Totta kai tämä on asia, joka meidän varmasti kannattaakin varmistaa siinä vaiheessa, kun me saamme kuulla asiantuntijoita sivistysvaliokunnassa ja pyytää vaikka ihan lukuja täällä tähän asti toteutuneista määristä ja siitä, onko sellaista riskiä olemassa, että oppilaitokset esimerkiksi lähtisivät optimoimaan opiskelijaottoansa johonkin muuhun suuntaan kuin peruskoulupohjalta tuleville. Sitähän tietenkään me emme halua, että nuoret peruskoulunsa päättävät opiskelijat jäisivät ilman opiskelupaikkaa. Mutta toisaalta haluamme varmistaa sen, että kaikki, jotka ammatillisen koulutuksen valitsevat ja sinne pääsevät, myöskin opinnoissaan etenevät ja aikanaan valmistuvat ammattiin pätevinä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Gustafsson, ja jotenkin havaitsen, että ministeri ehkä sitten sanoo vielä jonkun sanan.

17.18 Jukka Gustafsson sd: Joo, lyhyesti ja omalta kohdaltani varmasti viimeinen puheenvuoro.

Tämä rahoitusjärjestelmään on tämän ammatillisen koulutuksen reformin yksi ydinkysymys, kivijalka. Varmaan tätä asiaa, josta nyt keskustelemme, ettei järjestelmä kannusta tällaiseen ylioptimointiin, peräämme myöskin tässä asiantuntijakuulemisessa valiokunnassa ja olemme varmaan sitten viisaampia sen jälkeen.

Toisaalta tämä rahoitusjärjestelmä on niin merkittävä asia, että kun uskon, että valiokunta tulee asettamaan myöskin tiettyjä seurannan kohteita, joita sitten arvioidaan, mahdollisesti vaikka kolmen vuoden päästä arvioidaan sitä valiokunnassa sitten, niin epäilemättä tämä rahoitusjärjestelmä voi olla yksi sellainen. Vaikka tiedän, että se toteutuu ja astuu voimaan asteittain, tätä voidaan sitten tietysti miettiä, missä kohtaa sitä on sitten syytä arvioida. Mutta tällä tavalla sen näkisin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä ennen ministeriä edustaja Puumala.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

17.19 Tuomo Puumala kesk: Arvoisa puhemies! Haluaisin vain omalta osaltani vielä kiittää tästä keskustelusta, joka on ollut hyvä ja monipuolinen, ja todeta ehkä semmoisen toiveen tuolle valiokuntakäsittelylle, jossa kuitenkin aikaa on aika hyvin, 23 kokousta, perjantaina aloitetaan. Jos mennään normaalinkin aikataulun mukaan siten, että juhannukseksi kaikki olisi valmista eduskunnasta, niin 23 kokousta on aikaa pureutua ja mennä hyvin syvälle moniin tässä keskustelussa esille nousseisiin asioihin.

Mutta ehkä totean semmoisen toiveen vielä siihen valiokuntakäsittelyyn — kohta nähdään, onko se utopiaa ja pelkkää toivetta. Jos vain olisi mitään mahdollisuutta, että tällainen historiallinen reformi tehtäisiin yhdessä niin, että mietintö olisi hallitus- ja oppositiorajat ylittävä, niin näkisin sen erittäin isona lisäarvona ja hienona viestinä tuonne kentälle. Mielestäni tässä mikään puolue ei ole maallannut sillä tavalla nurkkaan itseänsä ainaakaan vielä, että olisi sulkenut tällaisen mahdollisuuden pois. Tällaista toivetta haluaisin pitää yllä. — Kiitoksia keskustelusta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri, pari minuuttia.

17.21 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa puhemies! Hyvin lyhyesti.

Kiitos myös minun puolestani tästä keskustelusta, joka varmasti antoi aineksia valiokuntakäsittelyyn. Tiivis käsittely edessä, mutta lukuisia mahdollisuuksia kuulla ammatillisen koulutuksen kenttää vielä tässäkin vaiheessa. Uskon, että onnistumisen edellytyksiä tälle reformille lisäsi merkittävästi se, että sen valmistelu tehtiin aika poikkeuksellisella tavalla eli erittäin voimakkaasti osallistaen ja myöskin avointa valmistelua suosien. Eli haluan myös lausua kiitokset meidän opetus- ja kulttuuriministeriön ammattitaitoisille virkamiehille ja kaikille sidosryhmille, jotka osallistuivat reformin valmisteluun sen eri vaiheissa jo tähän asti.

Ammatillinen koulutus ja ammattiosaaminen ansaitsevat arvostusta meiltä päättäjiltä. Suomi ei pärjää ilman ammattiosaamista, ja siitäkin syystä on erittäin tärkeää lähettää yhteinen viesti siitä, että ammatillisen koulutuksen reformi on tärkeä ja sen toimeenpanoa haluamme myöskin monella tasolla tukea. Tässä merkityksessä eiliset päätökset puoliväliriihestä antavat myöskin mahdollisuuksia ammatillisen koulutuksen vetovoiman säilyttämiseen ja vahvistamiseen.

Olin iloinen myös siitä, että puheenvuoroissa nousivat esiin koulutusjärjestelmämme muut osat. Meidän on entistä tärkeämpää käydä läpi koulutusjärjestelmää kokonaisuutena ja huolehtia niistä koulutuspoluista varhaiskasvatuksesta lähtien aina elinikäiseen oppimiseen saakka. Sitäkin kautta eiliset päätökset hallituksen puoliväliriihestä olivat myönteisiä ja positiivisia koulutusjärjestelmän kehittämisen kannalta.

Toisen asteen kokonaisuus nousi täällä esiin edustaja Gustafssonin puheenvuorossa. Haluan tuoda eduskunnan tietoon myöskin sen, että hallitus on päättänyt eilen yhteisesti siitä, että käynnistämme myöskin lukiota koskevan uudistuksen. Tavoitteena on lisätä lukiokoulutuksen vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, vahvistaa lukiokoulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Varmasti pääsemme tätäkin uudistusta hyvässä yhteistyössä yhdessä tekemään.

Kiitos, ja kaikkea hyvää tälle reformille.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

5. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2016

Kertomus K 10/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään tarkastusvaliokuntaan.

Esittelypuheenvuoron sekä tästä että asiakohdista 6. ja 7. käyttää tilintarkastajien puheenjohtaja, edustaja Korhonen.

Keskustelu

17.24 **Timo V. Korhonen kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin alkuun tilintarkastajista joku sana, eli meillä on kolme eduskunnan valitsemaa tilintarkastajaa ja tarjouskilpailun perusteella on valittu neljäs tilintarkastaja. Neljänneksi tilintarkastajaksi valittiin viime vuoden alkupuolella tilintarkastusyhteisö BDO Oy, jonka vastuullisena tilintarkastajana toimii KHT, JHT Jarmo Lohi.

Tilintarkastajina olemme tarkastaneet erikseen laadittujen tarkastussuunnitelmien mukaisesti ja eduskunnan tilisäännön 19 §:n 1 momentin määrittämällä tavalla eduskunnan, Valtiontalouden tarkastusviraston ja Ulkopoliittisen instituutin kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.—31.12.2016. Miksi myös Valtiontalouden tarkastusvirasto ja Ulkopoliittinen instituutti? Ne ovat eduskunnan alaisia riippumattomia virastoja ja siksi myös eduskunnan tilintarkastuksen alla.

Olemme suorittaneet tilintarkastukset hyvän tilintarkastustavan mukaisesti, kuten kertomuksesta käy ilmi. Hyvä tilintarkastustapahan edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä.

Tilintarkastaja myös arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet, mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon, esimerkiksi tässä yhteydessä, eduskunnan, UPIn tai tarkastusviraston sisäisen valvonnan tehokkuudesta, mutta todettakoon tässä yhteydessä, että näkemyksemme mukaan sisäinen valvonta hoidetaan näissä yhteisöissä erinomaisen hyvin ja kattavasti.

Arvoisa puhemies! Lausuntonaan tilintarkastajat esittävät, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat ensinnäkin eduskunnan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot eduskunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Sisällöllisesti sama tilintarkastajien esitys on myös Valtiontalouden tarkastusviraston ja Ulkopoliittisen instituutin osalta, eli annamme näille kolmelle instanssille ikään kuin puhtaat tilintarkastuskertomukset.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Muutama erillishuomio.

Ensinnäkin tämä paljon puhuttu eduskunnan peruskorjaushanke. Tilintarkastuksen näkökulmahan on oikeellisuusvalvontaa. Tämä hanke on laajentunut alkuperäisestä suunnitelmasta, koska projektin edetessä on jouduttu toteamaan alkuperäisten korjausehdotusten olleen riittämättömiä. Hankehallinta on kuitenkin pitänyt kohtuullisen hyvin niin kustannusten, aikataulujen kuin laadunkin osalta. Oleellista tässä kaikessa on ollut se, että kustannustaso on ollut tiedossa aina, kun uusia toteutuspäätöksiä on tehty, ja siinä kustannustasossa on myös pysytty.

Eduskunnan käyttötalous on pysynyt hyvin talousarviossa. Tietohallinnon käyttömenojen ylitys on luokkaa vain 1 prosentti, muualla on kertynyt säästöä. Tietohallinnon toimivuutta ja kehittymistä tilintarkastajat ovat seuranneet, ja olemme seuranneet, voisiko sanoa, hieman huolestuneina. Olemme kiinnittäneet huomiota järjestelmien häiriöttömyyteen ja toimivuuteen.

Pari lukua.

Eduskunnan menot viime vuonna olivat 129,5 miljoonaa euroa sisältäen myös peruskorjausmenot. Eduskunnan kanslian toimintamenot tästä olivat 47,1 miljoonaa euroa, joka alitti talousarvion hieman yli 2 miljoonalla eurolla. Voi sanoa, että kanslian budjettitarkkuus on parantunut ja toteutuu nykyään hyvin.

Yhden tunnusluvun voisi ottaa esille. Eduskunnan menot jokaista suomalaista kohden olivat viime vuonna 23 euroa 53 senttiä sisältäen siis myös peruskorjausmenot.

Tilintarkastajina olemme osaltamme myös pyrkineet edistämään byrokratian purkamista. Tilintarkastajina olemme kiinnittäneet huomiota muun muassa yksinkertaisten menettelytapojen viipymättömyyteen ja käyttöönottoon muun muassa kansanedustajien kysymys- ja aloitetoiminnan hallinnassa, eli pois paperisista aloitteista kohti sähköistä, ja tässä on nyt sitten edetty.

Eduskunnan lähtökohtaisena tavoitteena ja selkeästi kehittämisalueena on myös palveluitten uudistaminen ja toiminnan tehostaminen. Se työ on jatkuvaa ja hyvinkin tavoitteellista tässä talossa.

Olemme seuranneet tiiviisti muun muassa Kieku-järjestelmään siirtymistä ja siihen liittyneitä ongelmatilanteita. Nämäkin ovat edenneet positiiviseen suuntaan. Eduskuntahan siirtyi vuoden aikana valtionhallinnon yhteiseen Kieku-järjestelmään, joka korvasi suurimman osan aiemmin käytössä olleista talous- ja tietojärjestelmistä.

Lopuksi nostaisin esille vielä sen, että valtion kirjanpitojärjestelmiähän uudistetaan, ja sen, että nämä kolme virastoa ovat myös siirtyneet Palkeiden eli Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen palvelujen käyttäjiksi. Voi sanoa, että yhteistyö Palkeiden ja eduskunnan, UPI:n ja Valtiontalouden tarkastusviraston kanssa on edennyt tyydyttävästi, mutta tilintarkastajina olemme esittäneet joitakin suosituksia virastojen ja Palkeiden työnjaon ja vastuurajojen täsmentämiseksi.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää tilintarkastajien puolesta eduskunnan hallintoa erinomaisen hyvästä yhteistyöstä. Tähän loppuun on pakko myös todeta se, että eduskunta, käyttäisinkö sanontaa, ei ole enää entisensä. Talouspäälikkö Pertti Rosila on jäämässä eläkkeelle, hän on siirtynyt jo nyt pitämään pitämättömiä lomia. Täältä eduskunnan puhujapöytästä tilintarkastajien puheenjohtajana haluan vielä tässäkin yhteydessä kiittää häntä mittavasta ja hienosta työrupeamasta eduskunnassa ja aivan erikseen erinomaisesta ja saumattomasta yhteistyöstä tilintarkastuksen kanssa.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

17.31 **Jukka Gustafsson sd:** Arvoisa puhemies! Puheenjohtaja Timo Korhonen, joka jo olemuksellaan ja asiantuntemuksellaan herättää luottamusta niin meissä edustajissa kuin, uskon, laajemminkin eduskunnan piirissä, oli mielenkiintoista kuulla tämä selvitys eduskunnan kirjanpidosta, toimintakertomuksesta ja hallinnosta.

Eräaseen yksityiskohtaan — en tiedä, olenko jäävi ja onko fiksua kommentoida: Olen myös jäsen tässä eduskunnan rakennustoimikunnassa, joka valvoo, ohjaa ja paimentaa tätä eduskunnan peruskorjausta, ja minulle on myöskin syntynyt sellainen käsitys, että asiat ovat menneet kutakuinkin niin hyvin kuin ne näissä oloissa ovat voineet. Sieltähän on löytynyt paljon sellaisia ongelmakohtia, jotka eivät olleet ennakoitavissa. Osaa vanhoista piirustuksista ei enää ole, ja on löydetty paljon sitten erilaisia vaarallisia, myrkyllisiäkin aineita, jotka sitten ovat aiheuttaneet lisäkustannuksia. Mutta summa summarum: hyvältä näyttää, ja tärkeintä on, että nyt alkusyksystä sitten päästään oikeisiin työskentelytiloihin.

Mielelläni yhdyin myöskin, ja varmaan laajemminkin kansanedustajat yhtyvät, kiitoksiin koskien toimistopäällikkö Pertti Rosilaa, jota mielellään muistellemme. Varmaan sitten seuraava mahdollisuus on nämä [Puhemies koputtaa] muistelmat. Kun ne joskus sitten ilmestyvät, niin luulen, että yhtä ja toista kiinnostaa, mitä sieltä tulee. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan.

6. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Ulkopoliittisen instituutin tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2016

Kertomus K 11/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään tarkastusvaliokuntaan. Totean, että puheenjohtaja Korhonen esitteli tämän asian päiväjärjestyksen 5. asian yhteydessä.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan.

7. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2016

Kertomus K 12/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään tarkastusvaliokuntaan. Puheenjohtaja Korhonen esitteli tämän asian päiväjärjestyksen 5. asian yhteydessä.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan.

8. Lakialoite laeiksi ulkomaalaislain 185 §:n ja rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Lakialoite LA 14/2017 vp Veera Ruoho ps ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

17.34 **Veera Ruoho ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä lakialoitteessa laeiksi ulkomaalaislain 185 §:n ja rikoslain 17 luvun muuttamisesta ehdotetaan ulkomaalaislain mukaisen maahantulokiellon rikkomisesta seuraavan rangaistusmaksimin korottamista sakosta kahden vuoden vankeuteen sekä siirtämistä rikoslakiin.

Rajat ylittävästä rikollisuudesta on vuoden 2007 Schengen-liikkuvuuteen tehtyjen muutosten jälkeen tullut pysyvä ilmiö. Helsingin osalta kaikista rikoksista noin neljäsosa on ulkomaalaisten tekemiä, joten ilmiön suuruus on merkittävä.

Rajat ylittävää rikollisuutta vahvistaa ja sen torjuntaa vaikeuttaa merkittävästi maahantulokiellon rangaistusasteikon rajaaminen sakkoihin. Ulkomaalainen lähes ammatikseen rikoksia tekevä henkilö ei maksa sakkoja, eikä niitä nykyisin myöskään muunneta vankeudeksi, joten käytännössä rikos jää rankaisematta. Samasta syystä maahantulokiellolla ei ole tavoiteltua ennalta estävää vaikutusta. Tarpeellinen maahantulokiellon rikkomisen kriminalisoiva säädös ei saavuta sille asetettuja tavoitteita. Ennalta estävän ajatusmallin tulee olla keskiössä maahantulokiellon rangaistavuutta arvioitaessa.

Maahantulokiellon rikkominen on siis jatkuvassa kasvussa. Vuonna 2015 maahantulokieltoa rikottiin koko Suomessa 566 kertaa. Rikoslajista riippuen liikkuva rikollinen tekee helposti vuositasolla 10—30 rikosta, joten ehkäistävissä olevia rikoksia olisi ainakin 5 000—15 000 kappaletta. Todennäköisesti luku on isompi, koska vain osa maahantulokieltoa rikkovista jää kiinni.

Keskusrikospoliisin selvityksen perusteella saadaan käsitys maahantulokieltoa rikkovien henkilöiden lukumääristä. Lokakuussa 2013 tehdyssä selvityksessä laivalistoilta löytyi kuukauden aikana 103 maahantulokiellossa olevaa henkilöä. Vuositasolla tämä tarkoittaisi noin 1 200:n maahantulokiellossa olevan henkilön saapumista Suomeen. Todennäköisesti todellinen määrä on tätäkin suurempi, koska osa liikkuvista rikollisista ei käytä omaa nimeään tai matkustaa ilman lippua.

Tilastot osoittavat, että maahantulokieltoja määrätään jatkuvasti enemmän ja myös valvominen on tehokasta, koska kirjattujen rikkomusten määrä on kasvussa. Yleisen lainkuullaisuuden ylläpitämiseksi olisi tärkeää, että rangaistussäännökset muutetaan pohjoismaiselle tasolle. Kaikkein tärkein peruste on todellinen mahdollisuus ehkäistä tuhansia rikoksia. Maahantulokiellon rikkomisesta seuraava vankeusuhka olisi omiaan ohjaamaan liikkuvan rikollisen toimintaa muuhun maahan, jossa tällaista riskiä ei ole. Nykyisen tilanteen

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

jatkussa on valitettavasti olemassa riski, että muiden maiden rikollisuus ohjautuu samoilla perusteilla Suomeen.

Poliisi joutuu käännettämään joitakin tapauksia useita kertoja lyhyenkin ajan sisällä. Helsingin ulkomaalaispoliisin mukaan maahantulokieltoa rikotaan keskimäärin viikoittain. Tämä työllistää poliisia jo muutenkin muuttuneessa toimintaympäristössä, jossa poliisin resurssit ovat rajalliset. Kiellon rikkomista seuraavat sakot eivät toimi pelotteena, sillä poliisin antamia sakkoja ei voida muuntaa vankeudeksi ja niiden periminen on ulkomailta asuvilta hankalaa. Erityisen huolestuttavaa on, että kieltoa rikkovat useimmiten sellaiset henkilöt, joille maahantulokielto on määrätty heidän tekemiensä rikosten takia. Rangaistusmaksimin muuttaminen maahantulokiellon rikkomisesta sakosta vankeuteen lisäisi tehokkuutta, kun samalla pohjoismaisten esimerkkien mukaisesti henkilö voitaisiin määrätä kärsimään rangaistusta omassa kotimaassaan.

Suomen rangaistusasteikon maahantulokiellon rikkomisen osalta tulisi olla yhtenäinen muiden Pohjoismaiden kanssa. Niissä maahantulokiellon rikkomisesta voidaan tuomita vankeuteen 1—3 vuodeksi.

Arvoisa puhemies! Esimerkki: Eilen MTV julkaisi uutisen otsikolla "Maahantulokielto ei virolaisia murtovarkaita estänyt — oven väliin työnnetty tikku kertoi, oliko asunnossa käyty". Espoon käräjäoikeus tuomitsi kaksi virolaismiestä vajaan neljän vuoden vankeuteen Espoossa ja Pirkanmaalla, ja heidät tuomittiin nyt kaikkiaan 11 törkeästä varkaudesta ja kahdesta varkaudesta. Toinen näistä tuomituista oli jo aiemmin tuomittu murtosarjoista ja määrätty maahantulokieltoon. Myös toinen nyt tuomittu on aiemmin tuomittu. Hänen taustaltaan löytyy Malmin Korupajan törkeä ryöstö. — Tämä oli vain yksi esimerkki tästä ilmiöstä, mikä liittyy tähän rajat ylittävään rikollisuuteen, ja varsinkin asuntomurrot ovat aika usein näissä yleisimpiä rikoksia.

17.40 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä on tarpeellinen ja kannatettava lakialoite. Siinä ehdotetaan ulkomaalaislain mukaisen maahantulokiellon rikkomisesta seuraavan rangaistusmaksimin korottamista sakosta kahden vuoden vankeuteen sekä teon siirtämistä rikoslakiin. Edustaja Ruoho hyvin totesikin, että sakolla ei ole käytännön merkitystä näissä tapauksissa, etenkin kun muutorangaistusta ei tällä hetkellä ole käytössä. Itse lisäisin myös sen, että kun rangaistusmaksimi kasvaa, niin myös keinot rikoksen selvittämiseen paranevat sen myötä. Ehdotuksen perusteissa hyvin sanotaan, että maahantulokiellon rikkomisesta seuraava vankeusuhka olisi omiaan myös ohjaamaan liikkuvan rikollisen toimintaa pois Suomesta. Tämäkin on varmasti totta, koska rikoksethan tehdään siellä, missä se parhaiten kannattaa, ja jos vankeus on tuomiona, niin silloinhan se ei kannata niin hyvin kuin siellä, missä sitä vankeutta ei saa.

Nythan tilanne on se, että maahantulokieltoa pidetään aivan yleisesti pilkkanaan. Samat henkilöt voivat jäädä kiinni kymmeniä kertoja laittomasta maahantulosta, ja he vain tulevat uudestaan laittomasti maahan. Vapaata liikkuvuutta käytetään härskisti hyväksi. Voi jopa sanoa, että missä EU, siellä rikollisten vapaa liikkuvuus. Näin ei voi jatkaa.

17.41 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kuten edellä puhuneet edustajat ovat jo todenneet, edustaja Ruohon lakialoite koskee ulkomaalaislain 185 §:n ja rikoslain 17 luvun muuttamista maahantulokiellon rikkomisesta seuraavan rangaistusmaksimin korottamiseksi sakosta kahden vuoden vankeuteen. Se toteutuessaan mitä todennäköisimmin vähentäisi selvästi maahantulokiellon saaneiden henkilöiden saapumista uudelleen Suomeen.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Kuten tässä lakialoitteessa todetaan, muun muassa Helsingin alueella näitä maahantulo-kieltoja rikotaan keskimäärin viikoittain. Vuonna 2015 maahantulokieltota rikottiin koko maassa vähintään 566 kertaa, mikä tietenkin kuormittaa poliisin jo nyt rajallisia resursseja hyvin paljon rikosten määrän lisääntyessä. Onhan suuri osa näistä maahantulokiellon saaneista henkilöistä ammatikseen rikoksia tehtailevia henkilöitä.

Myös hallituksen tekemissä maahanmuuttopoliittisissa linjauksissa on todettu ja niihin on kirjattu, että Suomen käytännöt muutetaan vastaamaan monelta osin vähintään verrokimaiden tasoa.

Arvoisa puhemies! Näillä perusteilla ja muillakin perusteilla, joita tässä lakialoitteessa on mainittu, edustaja Ruohon lakialoite on hyvin kannatettava.

17.43 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Minä vielä viittaan näihin muitten Pohjoismaiden rangaistusasteikkoihin: maksimirangaistus on Ruotsissa 1 vuosi, Norjassa 2 vuotta, Tanskassa 3 vuotta. Tosiaankin tässä vertailussa Suomi on ainoa maa, jossa rangaistus on vain sakkoa.

Maahantulokiellon rikkomisen ei tarvitse olla erityisen ankarasti rangaistu, lähtökohtaisesti jo 2—4 kuukauden tosiasiallinen vankeusrangaistus on merkittävä uhka ja viivytys rikoshyödyn saavuttamiselle ohjaten rikollista toimintaa pois Suomesta. Jotta tosiasialliset vankeusrangaistukset toteutuisivat, rangaistusmaksimin tulisi käytännössä olla 2 vuotta vankeutta. 2 vuotta olisi myös pohjoismaisen rangaistuskäytännön keskiarvon mukainen ja siten linjassa.

Arvoisa puhemies! Voimassa olevan rangaistusasteikon rajaaminen sakkoihin rajaa esitutkintaviranomaisten käytettävissä olevia tutkintakeinoja. Laajemmalla rangaistusasteikolla useat pakkokeinot olisivat käytettävissä esitutkinnassa. Pakkokeinot mahdollistaisivat nykyistä paremmin muun muassa laittoman maahantulon järjestämisen paljastamisen. Nykyisessä liikkuvan rikollisuuden ja huomattavasti kasvaneen maahantulon viitekehyksessä rikostutkinnan tehostaminen olisi hyvin perusteltua. Koska säännönmukaisia rajatarakastuksia ei ole, sisämaassa tapahtuvan ulkomaalaislain noudattamisen valvonnan ja siihen liittyvän rikostutkinnan tulee olla tehokasta.

Arvoisa puhemies! Uusi ankarampi säädös lisäisi jonkin verran vankien määrää mutta todennäköisesti vain joillakin kymmenillä. Lainsäädännön tärkein merkitys on sen ennalta estävä tavoite, sillä rajat ylittävä rikollisuus on harkittua ja suunnitelmallista toimintaa. Liikkuvat rikolliset pyrkivät suuntaamaan toimintansa sellaisiin paikkoihin, joissa ei ole riskiä joutua vankilaan pelkästään maahantulon johdosta eikä samalla menettää taloudellista hyötyä. Tässä mielessä Suomi on houkutteleva rikosten tekemisen kohdemaaksi juuri alhaisen [Puhemies koputtaa] rangaistusasteikon takia. Oletettavasti osa maahantulokiellossa olevista jättäisi saapumatta Suomeen, mikäli rangaistusasteikko olisi ankarampi.

17.45 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Maahantulokiellon rikkomisesta seuraavat sakot eivät toimi. Rikoksia jatkuvasti tekevien maahantulokiellon rikkojien rangaistuksia pitää tiukentaa. Edustaja Ruoho on ammatiltaan myös poliisi ja varmasti tehnyt tämän lakialoitteen poliisityökokemuksensa perusteella. Aloite on kannatettava.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

9. Lakialoite laiksi tuloverolain 92 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 15/2017 vp Matti Semi vas ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

17.46 **Matti Semi vas** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lakialoitteessani tuloverolain 92 §:n muuttamisesta esitetään omaishoidon tuen tekemistä verovapaaksi etuudeksi tekemällä pykälään uusi 28) kohta.

Idea tähän aloitteeseen tuli erään omaishoitajan kanssa käymäni keskustelun pohjalta. Omaishoidon tuki on hyvin pieni ja vaihtelee kunnittain. Omaishoidon tuen alimman hoitopalkkion suuruus vuonna 2016 oli 387 euroa 49 senttiä kuukaudessa. Hoidollisesti raskaaseen siirtymävaiheeseen on mahdollista hakea omaishoidon tukea, joka on vähintään 774 euroa 98 senttiä kuukaudessa. Alin omaishoidon tuki kattaa tuskin välttämättömimmät menot. Ylimmillään tuki on yleensä vasta silloin, kun hoitotyö edellyttää hoitajalta kokopäiväistä työpanosta eikä hoidettavaa voi jättää yksin ja hoitotyö on erittäin raskasta. Ylimmilläänkään omaishoidon tuki ei ole huomattava korvaus raskaasta työstä.

Omaishoitajat tekevät yhteiskuntamme kannalta elintärkeää työtä. Omaishoitaja on henkilö, joka pitää huolta perheenjäsenestään tai muusta läheisestään, joka sairaudesta, vammaisuudesta tai muusta erityisestä avun tarpeesta johtuen ei selviydy arjestaan omatoimisesti. Omaishoitotilanteita arvioidaan Suomessa olevan tällä hetkellä noin 350 000, mutta vain ani harva omaishoitaja saa työstään lakisääteistä korvausta. Omaishoitosopimuksia oli Suomessa vuonna 2015 vain noin 43 000 kappaletta.

Arvoisa puhemies! Omaishoitajat kannattelevat työllään yhteiskuntamme sosiaalisia turvaverkkoja, koska omaishoitotilanteessa resursseja vapautuu muusta sosiaali- ja terveydenhuollosta. Omaishoito on myös monelle hoidettavalle itselleen se kaikista mieluisin hoitomuoto, sillä kukapa meistä ei haluaisi elää rakkaimpiensa rinnalla silloin, kun itse on erityisen haavoittuvassa asemassa, esimerkiksi muistisairaana tai vammautuneena. Omaishoito onkin yksi inhimillisyytemme merkki.

Näistä syistä omaishoitajat kokevat pienestä korvauksesta maksettavan veron hyvin epäoikeudenmukaiseksi. Paras tapa puuttua omaishoitajien tilanteeseen olisi tietysti nostaa tuntuvasti omaishoidon tukea, mutta verovapaus olisi konkreettinen keino parantaa yhdellä ratkaisulla välittömästi kaikkien omaishoitajien asemaa. Tulonjaollisilta vaikutuksiltaan omaishoidon tuen verovapaus hyödyttäisi määrällisesti kaikista eniten pienituloisia, koska omaishoitajat ovat pääosin pienituloisia. Tarkkaa tilastoa omaishoitajien tulojakaumasta ei ole, mutta Kelan vuonna 2014 ilmestyneessä julkaisussa "Rakas mutta raskas työ — Kelan omaishoitohankkeen ensimmäisiä tuloksia" kerrotaan omaishoitajan bruttomääräisten mediaanitulojen olevan 21 257 euroa vuodessa. Alhaisista mediaanituloista voi siis helposti päätellä, että verohyödyt eivät määrällisesti valuisi suurituloisille, koska omaishoitajien keskuudessa suurituloisia on hyvin vähän.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

Vuonna 2014 valmistuneessa sosiaali- ja terveysministeriön omaishoidon kansallisessa kehittämisohjelmassa on myös kustannusarvio verovapaudelle: "Jos omaishoidon hoitopalkkio muutettaisiin verovapaaksi tuloksi, mutta siitä perittäisiin edelleen vakuutetun työeläkemaksu ja sairausvakuutuksen päivärahamaksu, verotulot supistuisivat arviolta noin 51 miljoonaa euroa vuoden 2013 ennakoituilla hoitopalkkioiden tasoilla ja saajamäärillä. Arviota tehdessä on käytetty vuoden 2013 veroperusteita ja oletettu lisäksi, että hoitopalkkiosta perityt työeläkemaksu ja sairausvakuutuksen päivärahamaksu olisivat edelleen vähennyskelpoisia verotuksessa. Verotulojen muutokseen sisältyy valtion- ja kunnallisveron lisäksi sairaanhoitovakuutusmaksun, kirkollisveron ja Yle-veron muutos. Pääosin verotulojen väheneminen aiheutuisi kunnallisverotulon supistumisesta, joka olisi noin 38 miljoonaa euroa eli 74 % verotulojen supistumisen yhteismäärästä."

Lakiesitys on siis selkeä, yksinkertainen toimenpide, joka sisältää kustannusarviot ja joka vastaisi suoraan omaishoitajien omiin tarpeisiin. Lakiesitys on siis hallitukselle oiva työkalu parantaa omaishoitajien asemaa. Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmassa omaishoitajien asemaa luvattiin parantaa ja verovapautta selvittää. Asia ei kuitenkaan johtanut toimenpiteisiin. Samoin pääministeri Sipilän hallituksen ohjelmassa omaishoittoon luvataan kohdentaa resursseja.

Hallituksella on siis nyt hyvä hetki ottaa oma ohjelmansa käyttöön ja parantaa konkreettisesti omaishoitajien asemaa. Luotankin aloitteen etenemiseen hallituspuolueiden sisällä, sillä edellisellä vaalikaudella vuonna 2012 nykyisen pääministeripuolueen keskustan ollessa oppositiossa on keskusta tuolloin tehnyt saman sisältöisen lakialoitteen nykyisen ministeri Kimmo Tiilikaisen johdolla. Tiilikaisen aloitteen ovat allekirjoittaneet kaikki hallituksen nykyiset ministerit pääministeri Sipilää myöten. Toivon, että Sipilän hallitus ottaa tämän asian käsittelyyn ja positiivisessa mielessä vie verouudistusta eteenpäin. — Kiitos.

17.52 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Luulen, että käytännössä kaikki kansanedustajat ovat saaneet vastata tai joutuneet vastaamaan turuilla ja toreilla omaishoitajien kysymykseen, miksi te vielä näistä vaatimattomista korvauksista peritte veroa, ja se on aina henkisesti ja vähän moraalisesti ongelmallinen tilanne. Ja edustajat sitten kukin vastaavat ja taaplaavat tyylillään, ja yleensä se vastaus on sillä tavalla myötäelävä, että ei se kohtuulliselta varmastikaan tunnu huomioon ottaen sen työn vastuun, joka omaishoitoon liittyy, myöskin henkisessä mielessä. Tässä mielessä edustaja Semin hyvin tehty ja hyvin esitelty lakialoite on tuen ansaitseva, ja haluan nyt tässä yhteydessä, kun olen paikalla, käyttää sitä tukevan puheenvuoron.

En nyt lähde tässä menemään erilaisiin yksityiskohtiin, että löytyykö sitten ehkä jotain välimuotoa tai vastaavaa, mutta jos nyt ajatellaan, että nämä kustannukset ovat muutamia kymmeniä miljoonia euroja, niin se ei noin valtiontalouden kannalta ole olennainen, mutta sen henkinen, psykologinen ja moraalinen merkitys omaishoitajille kiistatta olisi merkittävä.

Kiitos, edustaja Semi, aktiivisuudesta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 43/2017 vp

10. Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan vaalikauden 2015-2018 puoliväliraportti

Kertomus K 18/2016 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 3/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 27.4.2017 pidettävään täysistuntoon.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lukiolain ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 20/2017 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 1/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 27.4.2017 pidettävään täysistuntoon.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 27.4.2017 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.55.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen